

Załącznik nr 1
do uchwały nr
z dnia 2010 r.
Rady Miejskiej Żyrardowa

STRATEGIA ROZWOJU ŻYRARDOWA DO ROKU 2025

Żyrardów, marzec 2010 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	5
1. Uwarunkowania ogólne rozwoju miasta	5
2. Rys historyczny	6
3. Ludność	7
4. Zatrudnienie i bezrobocie.....	9
5. Gospodarka	11
6. Infrastruktura techniczna.....	14
6.1. Drogi	14
6.2. Wodociągi	16
6.3. Kanalizacja deszczowa	17
6.4. Kanalizacja sanitarna	18
6.5. Ciepłownictwo	19
6.6. Energetyka	20
6.7. Gazyfikacja	21
6.8. Telekomunikacja.....	22
6.9. Gospodarka odpadami	22
6.10. Komunikacja samochodowa	23
7. Infrastruktura społeczna	24
7.1. Oświata i wychowanie	24
7.2. Pomoc społeczna.....	26
7.3. Służba zdrowia.....	27
7.4. Kultura	28
7.5. Sport, rekreacja i turystyka	29
8. Zabytki	31
9. Bezpieczeństwo	31
10. Stan środowiska naturalnego.....	32
10.1. Powietrze	33
10.2. Hałas	33
11. Gospodarka mieszkaniowa.....	33
12. Gospodarka komunalna.....	35
12.1. Ogólna charakterystyka miasta	35
12.2. Zasoby komunalne	36
12.3. Dochody i wydatki związane z gospodarką nieruchomościami	37
12.4. Oferta dla inwestorów	38
13. Struktura przestrzenna miasta	38
14. Finanse miasta	39
15. Inwestycje	42
15.1. Inwestycje Miasta	42
15.2 Inwestycje gminnych podmiotów gospodarczych	43
II. ANALIZA SWOT.....	44
1. Zbiorcza analiza SWOT	45
2. Sfera gospodarcza	46
3. Sfera społeczna.....	47
4. Sfera zasobów i potencjału.....	48
III. WIZJA ROZWOJU MIASTA I CELE STRATEGICZNE.	49
IV. CELE OPERACYJNE ORAZ ZADANIA PRZYPISANE CELOM STRATEGICZNYM - WYKONAWCY ZADAŃ ORAZ PARTNERZY.	50
V. MONITORING STRATEGII	61
VI. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ ZAPISANYCH W STRATEGII ROZWOJU ŻYRARDOWA	64

WPROWADZENIE

Rozwój regionalny i lokalny ma szczególne znaczenie dla procesów wzrostu gospodarczego i budowy dobrobytu społecznego. Podlega on prawom gospodarki rynkowej. Jednocześnie jest przedmiotem podejmowania przez władze samorządowe suwerennych decyzji w ramach powierzonych kompetencji i środków. Rozwój lokalny jest wynikiem ugody różnych sił, aktorów działających w lokalnej jednostce terytorialnej. Efektem kompromisu jest suma zdarzeń stymulowanych przez siły biorące udział w życiu społeczno-gospodarczym. Rozwój lokalny nie ma charakteru autarkicznego. Podlega on wpływowi zachodzącym w bliższym (region) i dalszym otoczeniu (kraj, zagranica). Pojmowany jest on w kategoriach większej całości. Lokalna gospodarka poprzez pełnienie funkcji endo i egzogenicznych uwikłana jest w sieć skomplikowanych związków z otoczeniem.

Rozwój lokalny jest przedmiotem szczególnego zainteresowania Unii Europejskiej. Przyspieszenie procesów rozwoju zarówno na szczeblu wspólnotowym jak i krajowym możliwe jest dzięki wsparciu różnych zewnętrznych instrumentów finansowych takich jak Fundusze Strukturalne czy Fundusz Spójności. Wynika to z ich kluczowego znaczenia dla funkcjonowania i budowania przewag konkurencyjnych całej Unii Europejskiej. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej oznacza zobowiązanie do działania według wspólnych zasad także w zakresie polityki rozwoju lokalnego. Jedną z prawidłowości jest zasada programowania. Analogicznie do zapisów unijnych oznacza ona prowadzenie polityki opartej na kompleksowych, zintegrowanych, długookresowych programach / strategiach działania, obejmujących wszystkie sfery funkcjonowania jednostki terytorialnej.

Zarządzanie w jednostkach terytorialnych nierozzerwalnie związane jest z funkcją władzy. To na władzach lokalnych spoczywa przywilej i obowiązek zarządzania procesami gospodarczymi i społecznymi materializującymi się w procesach rozwoju gospodarczego danej jednostki terytorialnej i we wzroście dobrobytu społeczeństwa lokalnego. Instrumentem stymulacji i zarządzania procesami społeczno-gospodarczymi w jednostkach terytorialnych jest strategia rozwoju.

Strategia Rozwoju Żyrardowa do roku 2025 jest instrumentem zarządzania miastem. Ma ona charakter długookresowy i obejmuje wszystkie najistotniejsze obszary i procesy mające znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego miasta. Opracowana została z inicjatywy władz lokalnych w okresie wygasania aktualnie jeszcze obowiązującego programu rozwoju – Strategii Rozwoju Żyrardowa do roku 2010 i poprzedzona została analizą realizacji tego dokumentu. Gwarantuje to ciągłość działań w zakresie programowania rozwoju miasta. Strategia Rozwoju Żyrardowa do 2025 roku została opracowana zgodnie z wymogami metodologicznymi stawianymi tego rodzaju dokumentom. Dokument został opracowany etapami, przy czym każdy z etapów służył i warunkował realizację następnego.

Pierwsze etapy opracowania to diagnoza stanu istniejącego oraz analiza SWOT. Rokiem bazowym dla diagnozy był rok 2008. Dla zobrazowania istniejących trendów przedstawiono w diagnozie również dane z kilku lat poprzednich a także dane z roku 1995, który stanowił rok bazowy dla aktualnie obowiązującego dokumentu. Zabieg ten ilustruje dodatkowo efekty realizacji Strategii Rozwoju Żyrardowa do roku 2010.

Następnym etapem było określenie wizji rozwoju miasta. W kolejnych fazach prac zdefiniowano długookresowe cele strategiczne korespondujące w swych zapisach z wynikami analizy SWOT a następnie dokonano zdezagregowania celów strategicznych na cele operacyjne o krótszym horyzoncie czasowym i wyższym stopniu szczegółowości zapisu.

Cele operacyjne uległy następnie dekompozycji na zadania i priorytety realizacyjne. Strategia Rozwoju Żyrardowa do roku 2025 zawiera także wskaźniki monitoringu pozwalające na ocenę stopnia oraz tempa osiągania celów i realizacji zadań. System monitoringu ma służyć analizie realizacji Strategii, która posłuży aktualizacji tego dokumentu w warunkach zmieniających się wewnętrznych i zewnętrznych okoliczności działania. Strategia będzie aktualizowana w okresach 5 letnich, co pozwoli na zwiększanie efektywności działania w zmieniających się warunkach gospodarowania. W Strategii zapisany został także harmonogram realizacji poszczególnych zadań służących osiągnięciu celów operacyjnych i strategicznych. W prezentowanym dokumencie obejmuje on lata 2010-2014, a więc okres do pierwszej aktualizacji Strategii. W dokumencie określono także jednostki organizacyjne w strukturze Urzędu Miasta oraz partnerów odpowiedzialnych za osiągnięcie poszczególnych celów i realizację działań.

Strategia Rozwoju Żyrardowa do roku 2025 została opracowana w trybie partypacyjnym będącym odzwierciedleniem demokratyzacji procesów zarządzania w warunkach demokracji politycznej i rynkowej. Kolejne etapy Strategii konsultowane były w trakcie spotkań z członkami Rady Programowej Strategii oraz społeczeństwem lokalnym. Dokument jest programem rozwoju miasta opracowanym przy współudziale jego mieszkańców. Opracowanie Strategii zostało poprzedzone badaniami ankietowymi mieszkańców a także spotkaniami władz miasta z Samorządami Mieszkańców i młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych w zakresie rozpoznania ich potrzeb, oczekiwań i preferowanych kierunków rozwoju miasta.

Opracowanie Strategii jest początkiem procesu zarządzania miastem w okresie następnych 15 lat. Jest wyrazem dojrzałości i kompetencji wszystkich uczestników opracowywania dokumentu oraz postaw obywatelskich mieszkańców miasta, którzy wzięli udział w dyskusji na temat jego przyszłości.

Końcowy wynik procesu wdrażania Strategii zależy od stopnia uświadomienia oraz determinacji poszczególnych podmiotów działających w mieście w zakresie potrzeby realizacji interesów ogólnych dotyczących funkcjonowania miasta Żyrardowa jako całości w konfrontacji z możliwością osiągnięcia celów partykularnych i realizacji zysków jednostkowych.

Strategia Rozwoju Żyrardowa do roku 2025 jest dokumentem nadrzędnym w stosunku do innych programów, jakie będą w przyszłości w mieście tworzone. Jej zapisy znajdują odzwierciedlenie w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym zgodnie z harmonogramem zamieszczonym na końcu niniejszego dokumentu. Szczegółowość zapisów Strategii jest adekwatna dla tego typu dokumentów programowych. Dla potrzeb realizacji poszczególnych zadań w zależności od ich charakteru będą opracowane szczegółowe programy wdrożeniowe.

I. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Uwarunkowania ogólne rozwoju miasta

Żyrardów jest 40 – tysięcznym miastem stanowiącym siedzibę powiatu, które od roku 1999 wchodzi administracyjnie w skład województwa mazowieckiego.

Geograficznie leży na Nizinie Mazowieckiej, w Kotlinie Warszawskiej, nad rzeką Pisią – prawym dopływem Bzury. Zajmuje powierzchnię 14,3 km², a jego rozciągłość z południa na północ i z zachodu na wschód wynosi odpowiednio 5,5 km i 4,7 km.

Po zachodniej stronie miasta znajdują się tereny leśne stanowiące otulinę Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Od wschodu w sąsiedztwie z Żyrardowem Międzyborowie znajduje się zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Wydmy Międzyborowskie". Zespół leży na obszarze chronionego krajobrazu Bolimowsko-Radziejowskiego z doliną środkowej Rawki.

Miasto położone jest między dwiema największymi aglomeracjami w Polsce – warszawską i łódzką, znajdując się w odległości 44 km od Warszawy i 90 km od Łodzi.

Przez miasto przebiega międzynarodowa linia kolejowa (dawna kolej warszawsko-wiedeńska) łącząca Warszawę z Górnym Śląskiem (z odgałęzieniem na Łódź), droga krajowa Nr 50 (Grójec-Sochaczew) i droga wojewódzka Nr 719 (Warszawa - Skierniewice). Szczególne znaczenie tranzytowe posiada droga Nr 50 przebiegająca główną i najstarszą trasą komunikacyjną w mieście – ul. 1-go Maja, bowiem z jednej strony w odległości 11 km od miasta krzyżuje się ona z międzynarodową trasą E67 łączącą południe z północnym obszarem kraju poprzez Warszawę, a z drugiej – w odległości 28 km od miasta, w Sochaczewie, łączy się ze szlakiem komunikacyjnym E30 przebiegającym z zachodu na wschód kraju, przez Poznań i Warszawę.

Droga Nr 50 charakteryzuje się bardzo dużym natężeniem ruchu, co niekorzystnie wpływa m.in. na poziom hałasu i emisji spalin oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Znaczną część ogólnej liczby samochodów przejeżdżających przez miasto stanowią pojazdy o dużym tonażu (TIR).

W 2008 roku Wojewoda Mazowiecki wydał pozwolenie na budowę południowo-zachodniej obwodnicy Żyrardowa o długości 15 km, która przebiegać będzie przez tereny Gminy Wiskitki (Cyganka, Morgi, Sokule, Działki) i Gminy Radziejowice (Benenard, Zazdrość, Chroboty). Na długości 8 km obwodnica przebiegać będzie przez tereny leśne. Realizacja zadania planowana jest na lata 2009-2011.

W pobliżu miasta przebiegać będzie autostrada A2, łącząca Berlin z Moskwą, ze zjazdem zaplanowanym w Wiskitkach - 6 km od Żyrardowa.

Miasto charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną do krajowych i zagranicznych sieci dróg oraz linii kolejowych.

Warunki fizjograficzne dla celów budownictwa należy uznać w mieście za korzystne z pewnymi wyjątkami, gdzie występują grunty młode – holoceni, natomiast niekorzystne są generalnie warunki wodne – na obszarze 55% powierzchni miasta występuje wysoki poziom wód gruntowych – 1,5 ÷ 2,0 metra poniżej poziomu terenu.

Z uwagi na charakter terenu miasta możliwość eksploatacji potencjalnych złóż surowców mineralnych dla celów budowlanych uznać należy za ograniczoną i bez większego znaczenia pod względem gospodarczym.

2. Rys historyczny

Historia Żyrardowa związana jest ściśle z rozwojem przemysłu w okresie Królestwa Polskiego i koncepcją budowy na obszarze dzisiejszego miasta zakładów włókienniczych. Postanowiono wykorzystać w nich "machiny do tkania płótna" pomysłu znanego francuskiego konstruktora Filipa de Girarda, któremu miasto zawdzięcza również swą nazwę. W roku 1829 powołano do życia Towarzystwo Wyrobów Lnianych, a dnia 9 sierpnia 1830 roku spisano w Warszawie akt założenia fabryki lnu pod firmą "Karol Scholtz i Spółka". Zakłady wybudowane na dobrach guzowskich rodziny Łubieńskich rozpoczęły produkcję 24 lipca 1833 roku.

Rozkwit zakładów przypada na lata 1857-1885, kiedy to właścicielami byli Karol Hielle i Karol Dittrich. Firma żyrardowska zaczęła być znana na wielu rynkach zagranicznych, a jej właściciele otrzymali tytuł "Dostawców Jego Cesarskiej Mości" oraz prawo umieszczania rosyjskiego godła państwowego na etykietach i drukach reklamowych.

Wraz z rozwojem fabryki następował systematyczny rozwój wznoszonej na gruntach folwarku Ruda Guzowska osady, która decyzją Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego otrzymała nazwę "kolonia Żyrardów".

Istotnym czynnikiem jej rozwoju było przeprowadzenie w roku 1845 odcinka Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Żyrardów jako pierwsze osiedle przemysłowe w Królestwie Polskim otrzymał połączenie kolejowe.

Zgodnie z zamierzeniami urbanistycznymi w 1867 roku przystąpiono do wytyczania głównej osi układu przestrzennego osady i tworzenia osiedla robotniczego, położonego w większości na wschód od zabudowań fabrycznych.

W końcu XIX i na początku XX wieku wybudowano charakterystyczne dla Żyrardowa obiekty z czerwonej cegły. Wśród nich znalazły się wielorodzinne domy dla robotników, domy dla majstrów oraz kadry zarządzającej zakładami. Poza nimi wybudowano w tym okresie także liczne obiekty socjalne i placówki kulturalne, które miały służyć mieszkańcom miasta, m. in.: ochronkę dla dzieci, szpital, aptekę i ambulatorium, przytułek dla starców, łaźnię i pralnię, resursę dla urzędników fabryki, cztery szkoły, salę gimnastyczną, bibliotekę, dom ludowy, willę reprezentacyjną właścicieli zakładów oraz szkołę tkacką. Wybudowano także w tym okresie kilka świątyń, w tym dwa kościoły katolickie i jeden ewangelicki.

Większość z wymienionych budynków istnieje do dziś i pełni wyznaczone przed laty funkcje, a najstarsza część miasta stanowi unikalny w skali europejskiej przykład kompleksowo zaprojektowanej i konsekwentnie zrealizowanej osady fabrycznej z przełomu wieków.

W 1907 roku stacja kolejowa otrzymała nazwę Żyrardów, a w 1916 roku osada uzyskała prawa miejskie.

Po pierwszej wojnie światowej Zakłady Żyrardowskie, odbudowane po zniszczeniach staraniem państwa polskiego, przejęte zostały przez francuskiego kapitalistę Marcela Boussaca. W ciągu kilkunastu lat rabunkowej gospodarki zmierzającej do zniszczenia zakładów miasto stało się symbolem nędzy. Dopiero w wyniku przewlekłego procesu sądowego władze państwowe odzyskały kontrolę nad fabryką.

Podczas drugiej wojny światowej miasto nie doznało większych zniszczeń. Po jej zakończeniu rozbudowano i zreorganizowano Zakłady dzieląc je na trzy niezależne przedsiębiorstwa.

W latach 70-tych i 80-tych w związku z dynamicznym rozwojem miasta jako ośrodka przemysłowego Żyrardów rozbudował się w oparciu o technologię "wielkiej płyty". Powstały nowe dzielnice mieszkaniowe, takie jak osiedla "Północ", "Teklin" czy "Batorego".

Do roku 1975 miasto funkcjonowało w granicach województwa warszawskiego, jako miasto wydzielone na prawach powiatu na terenie powiatu grodziskiego. W wyniku reformy administracyjnej z tego roku, w której zlikwidowano powiaty jako jednostki podziału administracyjnego i utworzono 49 województw, Żyrardów znalazł się w granicach

województwa skierniewickiego, w strefie oddziaływania aglomeracji łódzkiej. Stanowiło to próbę zerwania tradycyjnych więzi miasta z Warszawą i spotkało się z niezadowolaniem mieszkańców.

Reforma administracyjna Polski, która weszła w życie 1 stycznia 1999 roku wprowadziła nową strukturę podziału terytorialnego, w wyniku której Żyrardów został siedzibą powiatu żyrardowskiego i znalazł się na terenie województwa mazowieckiego.

W roku 1990 w wyniku reformy ustroju państwa, miasto jako jednostka samorządu terytorialnego – gmina uzyskało osobowość prawną, gwarancje konstytucyjne, ochronę sądową i samodzielność podejmowania decyzji w określonym prawem zakresie. Uzyskało także pełnię praw majątkowych – powstała, bowiem kategoria mienia komunalnego.

W roku 1992, w związku z kryzysem gospodarczo-ustrojowym, podjęta została decyzja o likwidacji Zakładów Lniarskich. W wyniku długotrwałego postępowania upadłościowego (próba ratowania przedsiębiorstwa poprzez powołanie we wrześniu 1993 roku spółki na majątku produkcyjnym zakładów, upadłość Zakładów w roku 1996, upadłość spółki w roku 1997) Zakłady Lniarskie w Żyrardowie ostatecznie zaprzestały produkcji w roku 2002. Tradycje lniarstwa kontynuowane są obecnie w mieście przez dwa niewielkie podmioty gospodarcze, zlokalizowane na terenie tzw. Wykończalni – Fabrykę Wyrobów Lnianych i małą tkalnię, działającą pod firmą „Lniane Tkaniny Żakardowe. Andrzej Borzykowski”.

3. Ludność

Według danych opublikowanych przez GUS Żyrardów liczy 41.110 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2008 roku). Gęstość zaludnienia wynosi 2875 mieszkańców na 1 km², (przy średniej krajowej w miastach w roku 2007 wynoszącej 1328 osób/km²), co stawia Żyrardów w gronie najgęściej zaludnionych miast w Polsce (13 miejsce w kraju). Dla porównania gęstość zaludnienia w sąsiadujących z Żyrardowem Skierniewicach wynosi 1491 osób/km², w Sochaczewie 1451 osób/km², natomiast gęstość zaludnienia w Katowicach wynosi 1910 osób/km², a w Bytomiu 2686 osób/km².

Struktura ludności Żyrardowa w podziale na grupy wiekowe przedstawia się następująco (brak danych z r. 2008):

Rok	Liczba ludności Żyrardowa ogółem.	Ludność w wieku			Ruchy migracyjne		Wskaźnik przyrostu naturalnego w liczbach bezwzględnych
		przedpr.	produkc.	poprod.	napływ	odpływ	
1995	43502 100%	11011 25,3 %	26310 60,5%	6181 14,2 %	408	371	-110
2005	41233 100%	7809 18,9%	26920 65,3%	6504 15,8%	434	482	- 53
2006	41035 100%	7606 18,5 %	26809 65,3 %	6620 16,2%	556	635	- 58
2007	41053 100%	7529 18,3 %	26772 65,2%	6752 16,5%	671	657	- 27

- wiek przedprodukcyjny -17 lat i mniej;
- wiek produkcyjny - mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat;
- wiek poprodukcyjny - mężczyźni-65 lat i więcej, kobiety-60 lat i więcej.

Analizując okres obejmujący rok 1995 oraz lata 2005-2007 zauważalnym jest spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, z tendencją wzrostu udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta.

Powyższe wskaźniki w skali kraju przedstawiają się podobnie, tj:

- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym z 27,6% w 1995r. do 19,6% w 2007 r.,
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym z 13,8 % w 1995r. do 16,0 % w 2007 r.,

Ludność w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2005-2007 w skali całego kraju utrzymuje się na poziomie 64 %. Odsetek ludności w tym przedziale wzrósł w porównaniu do 1995 roku o blisko 6%. „Starzenie się” społeczeństwa jest zatem charakterystyczne nie tylko dla Żyrardowa, ale również dla całego kraju.

Z wyjątkiem wieku przedprodukcyjnego, w strukturze ludności Żyrardowa istnieje przewaga kobiet. Różnica ta jest najbardziej zauważalna wśród ludności w wieku poprodukcyjnym, gdzie kobiet jest ponad dwukrotnie więcej niż mężczyzn. Dysproporcja ta utrzymuje się w całym okresie objętym analizą.

Liczba mieszkańców miasta systematycznie malała począwszy od 2001r., (do roku 2006), co również jest charakterystyczne dla całego kraju, przy czym w Żyrardowie spadek ten wyniósł 5,6% a w kraju ogółem 1,3%. Powyższe zjawisko spowodowane było przede wszystkim ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego. Od roku 2007 tendencja ta się zmieniła i przez dwa kolejne lata liczba mieszkańców miasta rośnie.

W analizowanym okresie różnie kształtowało się saldo ruchów migracyjnych w mieście. W roku 1995 wynosiło ono (+ 37 osób), a w latach 2005-2007 odpowiednio: (- 46 osób), (- 79 osób) i (+ 14 osób).

Korzystnym zjawiskiem jest fakt, iż wskaźnik przyrostu naturalnego z roku na rok poprawia się. Korzystnie również zaczyna kształtować się saldo migracji.

Wśród ludności opuszczającej Żyrardów znacznie więcej osiedla się na wsi niż w mieście. Od 2005 roku utrzymuje się znaczna różnica w tym zakresie. O ile w 2005r. wymeldowanych na wieś było o 110 osób więcej niż wymeldowanych do miast, o tyle w 2007r. różnica ta wynosiła już 178 osób.

Wśród ludności meldującej się na stałe w Żyrardowie od 2005 roku większość przybywa z miast. W 2005 roku zameldowało się o 55 osób więcej z miast niż ze wsi, a w 2007 roku różnica ta wynosiła już 67 osób. Wydaje się, iż niższe ceny nieruchomości w porównaniu z miastami usytuowanymi bliżej Warszawy czynią Żyrardów bardziej konkurencyjnym miastem do osiedlania się ludności miejskiej.

Rośnie poziom wykształcenia mieszkańców miasta. Wg danych z ostatniego spisu powszechnego, jaki miał miejsce w 2002 roku, 9% mieszkańców posiada wykształcenie wyższe, 3,7% policealne, 30% wykształcenie średnie, 16,7% zasadnicze zawodowe, 25% podstawowe i 2% niepełne podstawowe.

Dla porównania poziom wykształcenia mieszkańców miasta w 1988r. - wg poprzedniego spisu - wynosił odpowiednio: 6% wykształcenie wyższe, 31% - średnie, 20% - zasadnicze zawodowe, 38 % - podstawowe.

4. Zatrudnienie i bezrobocie

Według danych GUS wielkość zatrudnienia na lokalnym rynku pracy w Żyrardowie przedstawiała się następująco:

Rynek pracy (stan w dniu 31.XII)			
Rok	2005	2006	2007
Ogółem:	7 189	6 931	6 832
- Mężczyźni	3 009	2 971	2 888
- Kobiety	4 180	3 960	3 940

Wielu mieszkańców miasta znajduje zatrudnienie w Warszawie (35 min. jazdy pociągiem relacji Łódź – Warszawa) lub miastach na trasie do Warszawy, liczni prowadzą działalność gospodarczą (ok. 8 tys. zaewidencjonowanych podmiotów) realizując samozatrudnienie i zatrudniając członków najbliższej rodziny.

Ciągle problemem w mieście jest bezrobocie, choć na przestrzeni ostatnich lat zmienia się zarówno poziom tego zjawiska jak i jego struktura według płci i wieku.

Podstawą do analizy bezrobocia na terenie miasta Żyrardowa są dane liczbowe obejmujące bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żyrardowie, w poszczególnych latach, w okresie od 1997 roku do końca grudnia 2008 roku.

Z zamieszczonej poniżej tabeli wynika, że struktura bezrobocia według płci była zmienna. W latach 1997 – 2000 wśród osób bezrobotnych dominowały kobiety, a w latach 2001 – 2008 mężczyźni.

Najniższe bezrobocie na terenie Żyrardowa zanotowano na koniec grudnia 1997 roku. Zarejestrowanych było 1201 osób bezrobotnych, wśród których kobiety stanowiły 56,9%, a mężczyźni 43,1%. Prawo do zasiłku posiadało 25% zarejestrowanych bezrobotnych.

Najwyższy poziom bezrobocia miał miejsce w grudniu 2002 roku. Wówczas bez pracy pozostawało 2899 osób, wśród których kobiety stanowiły 48%, a mężczyźni 52%. Prawo do zasiłku posiadało 13,3% zarejestrowanych bezrobotnych.

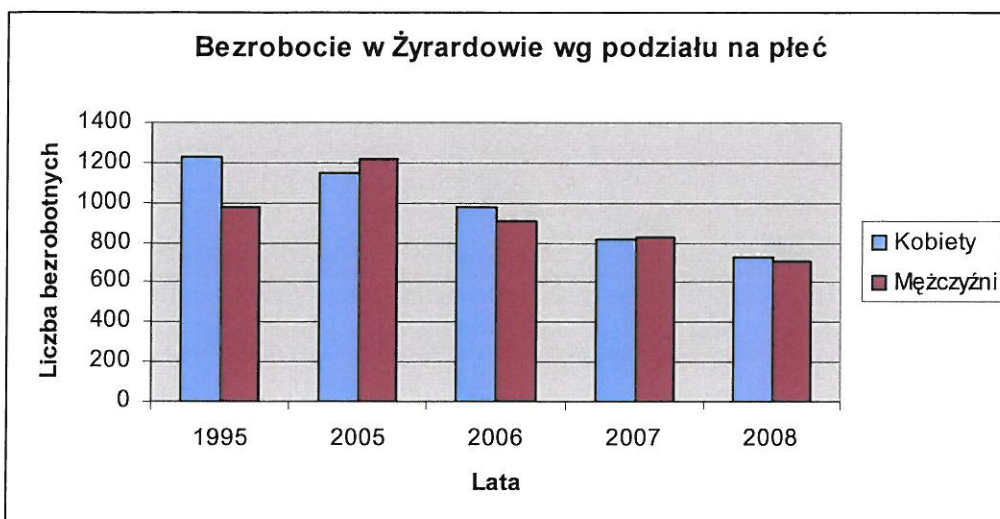
Od 2003 roku liczba bezrobotnych w Żyrardowie stopniowo zmniejszała się, na koniec grudnia 2008 roku zarejestrowanych było 1434 osoby (spadek w stosunku do stanu na koniec 2003 roku o 1465 osób, tj. o 50,3%).

Powstające nowe miejsca pracy oraz aktywizacja zawodowa bezrobotnych w ramach: staży, szkoleń, przygotowania zawodowego w miejscu pracy oraz prac interwencyjnych i robót publicznych, spowodowały spadek bezrobocia.

Struktura bezrobotnych pod względem wykształcenia uległa w analizowanym okresie niewielkim zmianom - maleje nieznacznie udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym, średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym, rośnie udział bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnym oraz gimnazjalnym i niższym.

Dość zmiennie kształtowała się struktura bezrobotnych pod względem wieku. W latach 1997 – 2002 dominowały osoby bezrobotne w przedziale wieku 18 – 24 lata, a w latach 2002 – 2008 osoby w przedziale wieku 45 – 54 lata.

Szczegółowe dane statystyczne, analizujące zjawisko bezrobocia w mieście przedstawia poniższy wykres i tabele.

<i>Stan w dniu</i>	<i>Ogółem</i>	<i>Kobiety</i>	<i>Mężczyźni</i>	<i>Z prawem do zasiłku</i>	<i>Bez prawa do zasiłku</i>
31.12.1995	2200	1224	976	1145	1055
31.12.2005	2374	1152	1222	280	2094
31.12.2006	1887	978	909	204	1683
31.12.2007	1647	820	827	164	1483
31.12.2008	1434	726	708	211	1223

<i>Stan w dniu</i>	<i>do 24 lat</i>	<i>25-34 lata</i>	<i>35-44 lata</i>	<i>45-54 lata</i>	<i>55-64 lata</i>
31.12.1995	1232	1066	1065	327	54
31.12.2005	454	605	484	689	142
31.12.2006	321	521	368	540	137
31.12.2007	267	477	290	462	151
31.12.2008	266	422	254	335	157

<i>Stan w dniu</i>	<i>Wyższe</i>	<i>Policealne i śr.zawodowe</i>	<i>Średnie ogólne</i>	<i>Zasadnicze zawodowe</i>	<i>Gimnazjalne i niższe</i>
31.XII.1995	23	469	236	802	670
31.XII.2005	168	527	225	699	755
31.XII.2006	132	424	194	535	602
31.XII.2007	100	361	181	469	536
31.XII.2008	102	285	177	391	479

Dostępne dane, dotyczące stopy bezrobocia odnoszą się do całego powiatu, należy jednak je uznać jako przybliżone także dla samego miasta.

Rok	1995	2005	2006	2007	2008
Stopa bezrobocia - powiat	12,4	16,9	12,9	11,9	10,2
Stopa bezrobocia - kraj	14,9	17,6	14,9	11,7	9,5

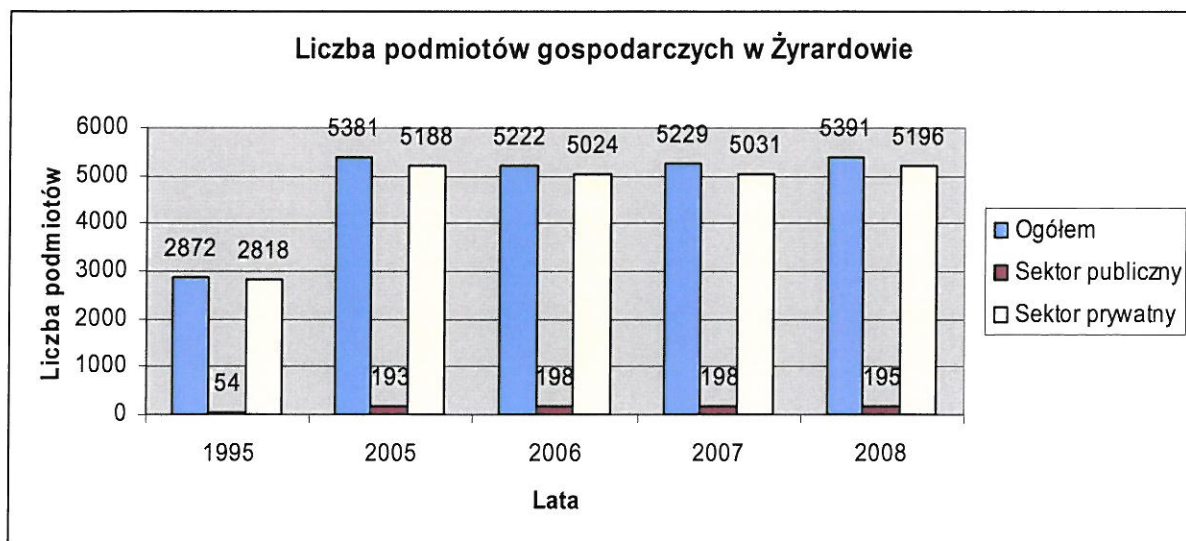
5. Gospodarka

Miasto Żyrardów przez dziesiątki lat było ważnym w kraju ośrodkiem przemysłu lekkiego. Dekoniunktura dla tego przemysłu w okresie przekształceń ustrojowych doprowadziła do upadku i likwidacji:

- Zakładów Przemysłu Lniarskiego „Żyrardów”, największego w branży i najbardziej znanego przedsiębiorstwa z Żyrardowa,
- Zakładów Tkanin Technicznych,
- Zakładów Przemysłu Odzieżowego „POLDRES”,
- Zakładów Przemysłu Pończoszniczego „STELLA”,
- Zakładów Garbarskich „PROGAR”.

Monokultura przemysłowa miała negatywne skutki dla lokalnego rynku pracy i doprowadziła do załamania się rozwoju gospodarczego miasta. Pierwsze lata obecnego wieku to okres powolnego „dźwignia się” miasta i dywersyfikacji jego struktury gospodarczej. W mieście przeważają obecnie małe i średnie przedsiębiorstwa.

W latach 1995 - 2008 liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON przedstawiała się następująco:

Dzięki wykorzystaniu walorów Żyrardowa tj. dobrego położenia i relatywnie niskich cen gruntów i nieruchomości, w mieście ulokowały się nowe podmioty gospodarcze, w tym również posiadające kapitał zagraniczny.

Do największych pracodawców w mieście zaliczają się obecnie:

1. W grupie podmiotów z kapitałem zagranicznym:

- żyrardowski oddział TCL Operations Polska Sp. z o. o. (do lipca 2004 r. - Thomson Multimedia Polska Sp. z o.o., potem TTE Polska Sp. z o.o.) - producent telewizorów, jeden z największych pracodawców w mieście zatrudniający ok. 700 osób;
- zakład produkcyjny Knauf Plastics Sp. z o.o., wytwarzający specjalistyczne opakowania dla przemysłu AGD, RTV, przemysłu spożywczego i farmaceutycznego, jak również kształtki dla przemysłu motoryzacyjnego - zatrudnia 150 pracowników;
- Ruukki Polska Sp. z o.o. przedstawiciel fińskiego koncernu metalurgicznego, producent pokryć dachowych, w żyrardowskim oddziale Ruukki pracuje ok. 200 osób;

- Przedsiębiorstwo Produkcji Konstrukcji Stalowych STABAR Sp. z o.o. - firma projektowo-produkcyjna w branży konstrukcji stalowych i urządzeń do ochrony środowiska dla przemysłu energetycznego i chemicznego; obecnie spółka zatrudnia ok. 250 wykwalifikowanych pracowników,
- Firma Arlen SA specjalizująca się w projektowaniu, produkcji i dystrybucji najwyższej jakości odzieży ochronnej i korporacyjnej, zatrudnia ponad 130 osób,
- Polmos Żyrardów Sp. z o.o., którego właścicielem jest obecnie firma francuska, produkująca alkohole (m.in. znaną na świecie wódkę *Belvedere*); zatrudnia 177 osób.

Duże sieci handlowe reprezentują: sklep Kaufland należący do Kaufland Polska Sp. z o.o. (zatrudnia 94 osoby), dwa supermarkety należące do Carrefour Polska Sp. z o.o. (zatrudniające łącznie 54 osoby), jedna placówka firmy LIDL. W mieście działalność prowadzi również firma McDonald's Polska Sp. z o.o., zatrudniająca w swojej restauracji około 50 osób.

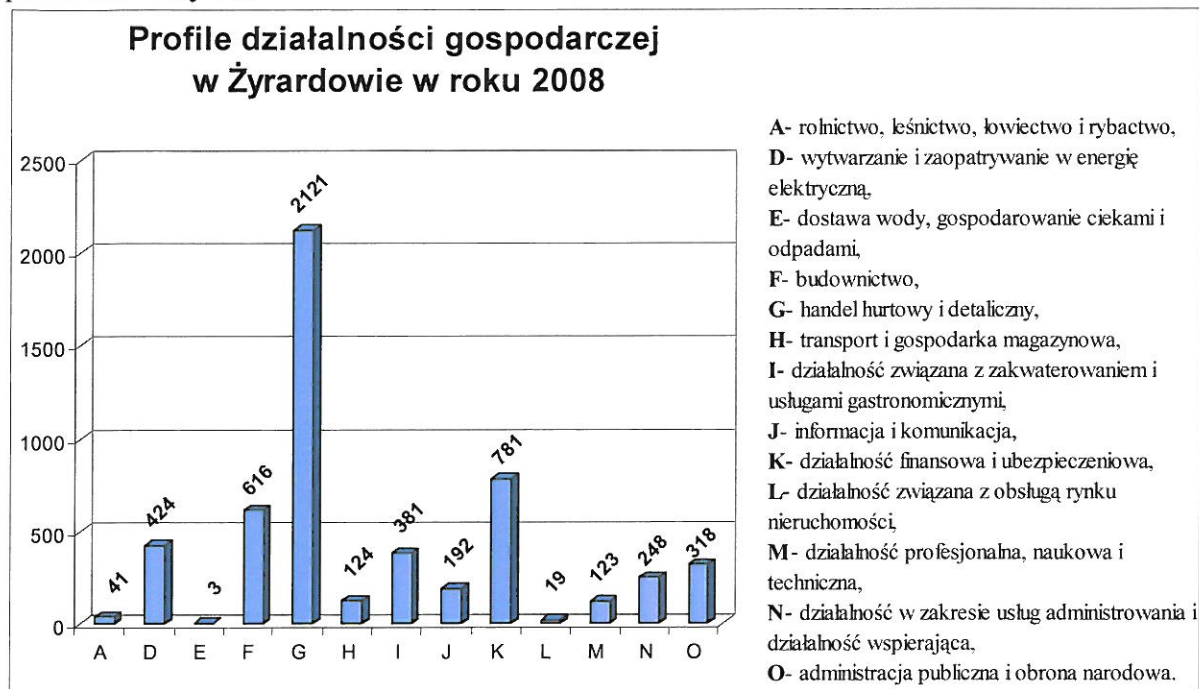
Zagraniczne firmy zatrudniają w Żyrardowie łącznie ponad 1800 pracowników.

2. W grupie podmiotów z kapitałem krajowym:

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Żyrardów” sp. z o.o., - spółka skarbu gminy, prowadząca działalność w zakresie dostarczania wody, odprowadzania ścieków, wywożenia i składowania odpadów oraz utrzymania zieleni miejskiej - zatrudnia 147 osób,
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „Żyrardów” sp. z o.o., jednoosobowa spółka skarbu gminy prowadząca działalność w zakresie wytwarzania i przesyłu energii cieplnej - zatrudnia 80 osób,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej „Żyrardów” sp. z o.o., administrujące gminnym zasobem mieszkaniowym - zatrudnia 54 osoby,
- AQUA Żyrardów sp. z o.o., jednoosobowa spółka skarbu gminy, powołana w roku 2007 do budowy i eksploatacji obiektów sportowych zlokalizowanych przy ul. Jodłowskiego - zatrudnia 44 osoby,
- Fabryka Wyrobów Lnianych Żyrardów sp. z o.o., podtrzymująca tradycje lniarstwa w mieście - zatrudnia ok. 50 pracowników,
- Międzywojewódzka Usługowa Spółdzielnia Inwalidów „Novum”, zlokalizowana w Żyrardowie - zatrudnia obecnie w mieście i poza nim 756 osób,
- Przedsiębiorstwo EMKA, zajmujące się gospodarką odpadami, wyspecjalizowane w utylizacji odpadów medycznych i weterynaryjnych. Na terenie Miasta działa również Emka Trans, zajmująca się wynajmem luksusowych autokarów dla biur podróży. Firmy EMKA i EMKA Trans zatrudniają łącznie ok. 130 osób.
- Zakłady Mięsne Ratyński i synowie s.c., zatrudniają ok. 60 osób,
- GAZGROD” Spółka Jawna Rzeski, Piasecki, Osial, importer gazu płynnego. Firma posiada własne zbiorniki magazynowe oraz bocznice kolejową - zatrudnia 40 pracowników,
- Firma POMONA, zatrudniająca ok. 90 osób, zajmująca się produkcją szerokiej gamy artykułów higienicznych i naczyń jednorazowego użytku, współpracująca z takimi firmami jak PLL LOT, PKP Intercity, WARS, McDonald's Polska,
- Fabryka Wyrobów Styropianowych, zatrudniająca ok. 40 pracowników.

Ważną pozycję w strukturze gospodarczej miasta zajmują podmioty, wpisane do ewidencji działalności gospodarczej (zaewidencjonowanych jest ponad 8 tysięcy takich podmiotów, część z nich zawiesiło działalność). Są to z reguły jedno- lub kilkuosobowe firmy, często rodzinne, działające zarówno w handlu jak i w usługach i różnych dziedzinach wytwarzania.

Szczegółowe dane o profilach działalności gospodarczej w mieście (wg systemu REGON) przedstawia wykres:

Rozwijający się sektor prywatny przejmował w dużej mierze zwalnianą w sektorze publicznym siłę roboczą. Proces ten doprowadził do racjonalizacji zatrudnienia i jednocześnie do zmiany jego struktury w przekroju własnościowym i branżowym.

Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej przy malejących dochodach z działalności spowodowały uszczuplenie takich tradycyjnych branż jak: usługi szewskie, usługi tapicerskie, usługi zegarmistrzowskie, usługi złotnicze, naprawa urządzeń chłodniczych, magiel.

Problemem jest też niski potencjał rozwojowy małych firm – na ich przekształcanie w firmy średnie brakuje kapitału, a warszawski i okołowarszawski rynek pracy wysysa wykwalifikowaną i prężną siłę roboczą oferując lepszą możliwość rozwoju zawodowego i podwyższania kwalifikacji.

Dostrzegalny jest stosunkowo niski rozwój branży turystycznej, zwłaszcza bazy noclegowej i gastronomicznej.

Instytucją otoczenia rynkowego, działającą na rzecz drobnych przedsiębiorców jest Żyrardowskie Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości, które od 13 lat oferuje im dostęp do kapitału w formie niskoprocentowanych pożyczek związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Z racji pełnienia przez miasto funkcji ponadlokalnych, związanych z umiejscowieniem w nim siedziby powiatu ziemskiego istotnymi pracodawcami na lokalnym rynku pracy są też:

- Starostwo Powiatowe, które wraz z jednostkami podległymi zatrudnia prawie 160 osób;
- Urząd Skarbowy, zatrudniający 82 osoby,
- Sąd Rejonowy, zatrudniający 81 osób,
- Prokuratura Rejonowa, zatrudniająca 19 osób,
- Komenda Powiatowa Policji, zatrudniająca 126 osób,
- Placówka Terenowa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zatrudniająca 18 osób,

- Inspektorat Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zatrudniający ok. 100 osób, kolejne ok. 70 osób zatrudnionych jest w Wydziale Kapitału Początkowego, który planuje się wkrótce przenieść do Warszawy,
- Biuro Powiatowe Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa, zatrudniające 11 osób,
- Zespół Opieki Zdrowotnej, zatrudniający 498 osób.

Do dużych pracodawców w mieście zalicza się też Urząd Miasta, zatrudniający ok. 120 osób.

Na strukturę gospodarczą Miasta składa się obecnie:

- 143 spółki prawa handlowego, w tym 9 inwestorów zagranicznych
- ponad 8 tys. lokalnych przedsiębiorców
- 19 banków
- 14 stacji paliw
- 15 aptek.

6. Infrastruktura techniczna

Żyrardów jest miastem w pełni wyposażonym w infrastrukturę techniczną gwarantując odpowiedni poziom życia mieszkańcom i możliwość rozwoju gospodarczego miasta. Działania w tej sferze koncentrują się na likwidacji tzw. białych plam, uzbrajaniu dzielnic peryferyjnych, w których zaczyna rozwijać się budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz modernizacji i ekologizacji źródeł oraz linii przesyłowych.

6.1. Drogi

Miasto Żyrardów posiada na swoim terenie 107,5 km dróg publicznych, z których ponad 92 km stanowią drogi kategorii gminnej. W ogólnej długości dróg gminnych, drogi o nawierzchni gruntowej stanowią ponad 47%, podczas gdy jeszcze w roku 2004 stanowiły około 55%. W ostatnich pięciu latach zostało utwardzonych ok. 5 km dróg gminnych.

Stan techniczny i długość dróg (wg stanu na koniec 2008 roku) przedstawia się następująco:

Kategoria drogi	Długość dróg km	Stan techniczny drogi					
		dobry		przeciętny		zły	
		km	%	km	%	km	%
Drogi ogółem, w tym:	107,5	21,9	19,7	10,36	19,5	76	70,7
- krajowe	5,2	2,6	50	2	5,2	0,6	11,5
- wojewódzkie	3,52	0	0	3,12	3	0,4	11,4
- powiatowe	6,43	0	0	0,99		5,44	84,6
- gminne, w tym	92,43	18,59	38,1	4,25	11,3	69,6	75,3
• utwardzone	48,8	18,59	38,1	4,25	11,3	26	53,2
• gruntowe	43,6					43,6	

Uwaga: Powyższy wykaz nie uwzględnia dróg powstałych z podziału nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, które nie posiadają nadanej kategorii drogi gminnej i stanowią pasy drogowe nieurządzone.

Z ogólnej ilości dróg o nawierzchni utwardzonej w Żyrardowie, drogi o nawierzchni dobrej stanowią - 33,6%, drogi o nawierzchni przeciętnej - 16,4%, a drogi o nawierzchni złej - 50%. Drogi o nawierzchni gruntowej zostały zaliczone w powyższej tabeli do dróg o złym stanie nawierzchni.

Opis stanu technicznego dróg

Drogi Krajowe

Przez Żyrardów, ulicami 1-go Maja i Mickiewicza, a więc przez centrum miasta, przebiega droga krajowa nr „50”, stanowiąca obwodnicę Warszawy dla przebiegającego na osi wschód – zachód ruchu „tirowskiego”. Droga ta została zmodernizowana w roku 2004 przy udziale środków przedakcesyjnych (ISPA).

W okresie pięciu lat od zakończenia modernizacji ujawniły się uszkodzenia nawierzchni jezdni w bezpośrednim otoczeniu skrzyżowań. Źle przeprowadzona regulacja poziomu włączów studni kanalizacyjnych do rzędnej nowej nawierzchni jest źródłem dużej emisji hałasu oraz powoduje drgania gruntu, które przenoszą się na budynki. Podstawowy obiekt inżynierski, jakim jest tunel na skrzyżowaniu z koleją Warszawa-Łódź nie był remontowany od ponad trzydziestu lat. Stan techniczny tunelu jest zły - obiekt wymaga kapitalnego remontu.

Drogi Wojewódzkie

Przez miasto, ulicami Jaktorowską i Reymonta, przebiega droga wojewódzka Nr „719”. W roku 2000 został wykonany remont nawierzchni ulicy Jaktorowskiej, który znacznie poprawił stan techniczny jezdni. Nieco gorszy jest stan nawierzchni jezdni ulicy Reymonta, której ostatni remont został wykonany w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych. Pilnej poprawy wymaga fragment jezdni ulicy Reymonta na odcinku od ulicy Mickiewicza do wysokości mostu na rzece Pisi Gągolinie, a także ciągi chodnikowe w ulicach Jaktorowskiej i Reymonta. Ocenia się, że ok. 89% nawierzchni drogi jest w stanie technicznym przeciętnym, a 11% w stanie złym. Z uwagi na duży wzrost natężenia ruchu na skrzyżowaniu ulic Reymonta i Św. Jana oraz Jaktorowskiej z Lelewela należy rozważyć przebudowę tych skrzyżowań i budowę sygnalizacji świetlnej.

Stan techniczny kanalizacji deszczowej w ulicy Reymonta jest zły. Kolektor deszczowy w tej ulicy wymaga wymiany podczas najbliższego remontu tej drogi, a w ulicy Jaktorowskiej konieczna jest budowa kanalizacji deszczowej wraz z podczyszczalnią ścieków deszczowych.

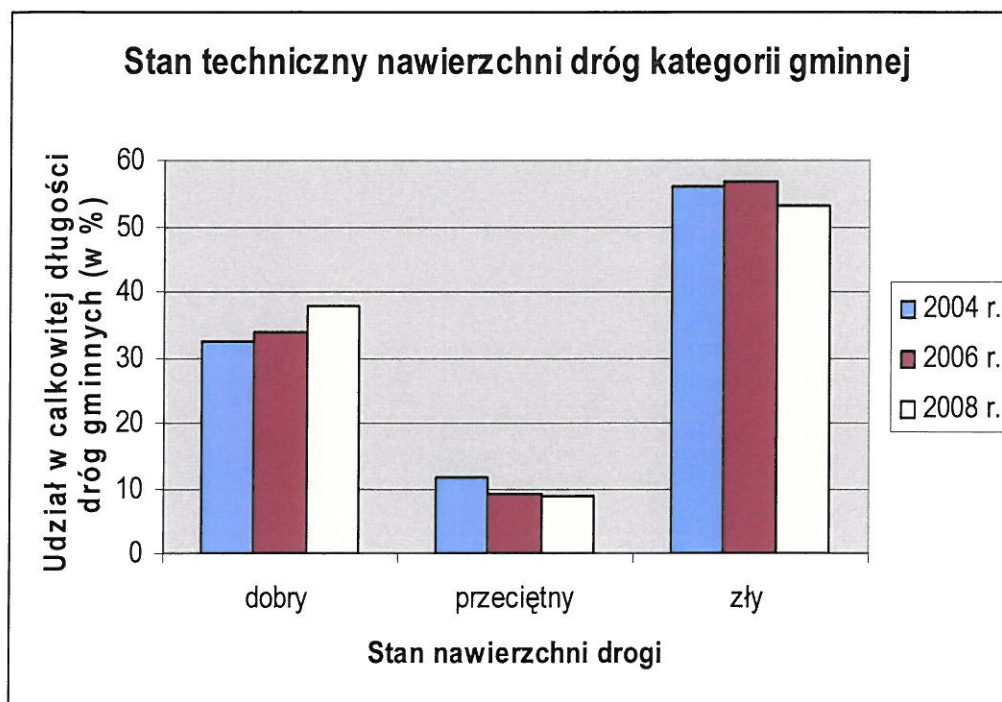
Drogi Powiatowe

Od 2006 roku nastąpiła zmiana kategorii dróg powiatowych w mieście. Zamiast jedenastu ulic z kategorią drogi powiatowej jest obecnie siedem ulic o łącznej długości 6,43 km. Część dawnych ulic powiatowych o łącznej długości 7,38 km uzyskała status dróg gminnych, a w zamian nadano kategorię drogi powiatowej czterem innym ulicom, w tym dwóm, które posiadają nawierzchnię gruntową. Stan techniczny obecnych dróg powiatowych w mieście należy określić jako zły, bowiem aż 85 % długości tych dróg wymaga pilnych remontów i budowy nawierzchni utwardzonych. Jedynie ok. 15% ich długości jest w stanie przeciętnym. Podstawowe zabiegi konserwacyjne sprowadzają się do napraw częściowych nawierzchni bitumicznych jezdni oraz betonowych nawierzchni chodników. Przy dalszym utrzymywaniu takiego poziomu konserwacji tych dróg należy liczyć się narastającą degradacją ich nawierzchni i znacznym pogorszeniem bezpieczeństwa ruchu ich użytkowników.

Drogi Gminne

Drogi gminne stanowią prawie 86% wszystkich dróg w mieście i są największą grupą ulic miejskich. Jedynie 53% z nich posiada nawierzchnie utwardzone, pozostałe 47% posiada nawierzchnie gruntowe. Większość nawierzchni utwardzonych, bo aż 73% to nawierzchnie bitumiczne. Pozostałe nawierzchnie to nawierzchnie z kostki betonowej. Szacuje się, że 53% długości tych dróg ma zły stan techniczny nawierzchni i wymaga szybkich zabiegów remontowych. Około 38% długości dróg posiada nawierzchnie o stanie dobrym i są to ulice nowe

lub po wykonanych w ostatnich 10 latach remontach. Pozostałe ulice posiadają nawierzchnie w stanie przeciętnym (ok. 9%). Aktualny stan dróg utwardzonych wymaga zwiększenia nakładów na ich remonty w celu powstrzymania dalszego pogarszania się ich stanu.

Drogi wewnętrzne

W Żyrardowie znajduje się 17 km dróg wewnętrznych będących w zarządzie Prezydenta Miasta, z których większość w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczona jest pod drogi publiczne, a którym nie nadano jeszcze kategorii. Większość tych dróg ma nawierzchnię gruntową nieurządzoną, a ich przebieg nie jest wytyczony geodezyjnie w terenie. Zaledwie 3,40 km posiada nawierzchnię utwardzoną. Około 0,25 km dróg z nawierzchnią utwardzoną ma nawierzchnię w stanie dobrym. Pozostałe drogi wewnętrzne utwardzone mają nawierzchnię w złym stanie technicznym.

6.2 Wodociągi

Miasto Żyrardów zaopatrywane jest obecnie w wodę z ujęcia wód podziemnych "Sokule" zlokalizowanego w uroczysku leśnym Sokule (gmina Wiskitki). Woda z ujęcia kierowana jest do stacji uzdatniania wody "Mokra" przy ul. Mokrej w Żyrardowie. Po uzdatnieniu (odżelazianie i odmanganianie) z wykorzystaniem zbiorników wyrównawczych woda kierowana jest do odbiorców na terenie miasta. Woda pobierana jest w ramach zatwierdzonych zasobów eksploatacyjnych w kat. "B" z formacji czwartorzędowej dla obszaru zasobowego o powierzchni 87 km² w ramach regionalnej dokumentacji hydrogeologicznej dla miejscowości: Żyrardów-Feliksów-Stanisławów na podstawie decyzji Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 08.02.1990r. Pobór wody i eksploatacja stacji uzdatniania wody prowadzona jest na podstawie pozwolenia wodnoprawnego znak OŚ.I./VIII.6223/3/2006 z dnia 27.11.2007 r.

Pozwolenie wodnoprawne umożliwia pobór wody dla miasta Żyrardowa w ilości:

$$Q_{\max,h} = 500,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{\max,d} = 12000,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\text{sr},d} = 10100,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

W latach 2005 – 2008 na ujęciu wód podziemnych "Sokule" wykonano cztery nowe otwory studzienne zastępujące istniejące wyeksploatowane studnie, które zlikwidowano. Obecnie w skład ujęcia wchodzi sześć studni głębinowych o wydajności od 100 m³/h do ponad 200 m³/h i głębokości od 67 - 101 m. Woda dostarczana mieszkańcom miasta w pełni odpowiada obowiązującym wymogom jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Miasto jest także właścicielem dwóch studni zlokalizowanych w miejscowości Feliksów, które traktowane są jako rezerwowe ujęcia możliwe do wykorzystania po wybudowaniu magistrali wodociągowej łączącej miasto z nowym ujęciem.

Dane dotyczące rozwoju miejskiej sieci wodociągowej w latach 2005 – 2008.

Lp.	Wyszczególnienie	1995	2005	2006	2007	2008
1	Dobowa zdolność produkcyjna czynnych urządzeń (tyś.m ³ /dobę)	10,1	12,0	12,0	12,0	12,0
2	Długość czynnej sieci rozdzielczej ulicznej (km)	68,9	79,1	80,1	84,6	89,1
3	Długość magistrali przesyłowej (km)	10,6	10,6	10,6	10,6	10,6
4	Długość przyłączy prowadz. do budynków i innych obiektów wodociągowych (km)	41,2	54,7	55,8	57,5	59,5
5	Woda dostarczona odbiorcom (tyś.m ³ /rok)	2386,1	1577,2	1630,1	1571,6	1611,6

Stopień pokrycia miasta siecią wodociągową można ocenić na około 95%.

Wiek przeszło 44% miejskiej sieci wodociągowej przekracza 30 lat, sieci nowe (do 10 lat), zlokalizowane w znacznej części na obrzeżach miasta stanowią ok. 19% ogólnej długości sieci. Ok. 85% wodociągów wykonanych jest ze stali i żeliwa szarego, pozostałe – z PE i PCV. Ocenia się, że stan techniczny sieci jest zadawalający, natomiast modernizacji wymagają zasuwy węzłowe.

Miejska sieć wodociągowa jest ciągle rozbudowywana i modernizowana - w celu uzbrojenia nowych dzielnic budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego, likwidacji tzw. "białych plam" i poprawy bezpieczeństwa zasilania mieszkańców w wodę pitną.

W ramach środków pozyskanych z Funduszu Spójności rozpoczęto również modernizację stacji uzdatniania wody Mokra.

Zadania własne gminy w zakresie dostarczania wody realizowane są przez spółkę miejską Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "Żyrardów" sp. z o.o.

6.3. Kanalizacja deszczowa

Żyrardów posiada rozbudowany system sieci kanalizacyjnych typu rozdzielczego, co oznacza funkcjonowanie odrębnych sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej. Wydzielona sieć kanalizacji deszczowej odbiera wody opadowe głównie z powierzchni utwardzonych. Zebrane za pomocą wpustów ulicznych lub rur spustowych budynków wody opadowe systemem podziemnych kanałów odprowadzane są bezpośrednio do odbiomników. Do zorganizowanego systemu kanalizacyjnego odprowadzane są również wody opadowe z dachów, utwardzonych terenów prywatnych, terenów zielonych oraz terenów utwardzonych podmiotów gospodarczych.

System miejskiej kanalizacji deszczowej składa się z kolektorów deszczowych o łącznej długości 40,23 km oraz rowów melioracyjnych. Sieć kanalizacji deszczowej zbudowana jest z rur o zróżnicowanych średnicach od Ø 150 do Ø 1200. Miasto odprowadza ścieki deszczowe zamkniętym systemem kanalizacyjnym oraz rowami melioracyjnymi do rzeki Pisi Gagoliny, rzeki Okrzeszy oraz rzeki Wierzbianki.

Trzy główne rowy melioracyjne, do których odprowadzane są ścieki deszczowe to:

- rów „L” stanowiący lewobrzeżny dopływ Pisi-Gagoliny w granicach administracyjnych miasta Żyrardowa,
- rów „51” przechodzący przez centralną część miasta, jest lewostronnym dopływem rzeki Wierzbianki,
- rów „60” położony w północno- wschodniej części miasta Żyrardowa odwadniająco głównie wschodni obszar miasta jako lewostronny dopływ rzeki Wierzbianki.

Zarówno rów „51” jak i „60” odprowadzają wody opadowe poza granice administracyjne miasta Żyrardowa.

Stan techniczny istniejącej kanalizacji deszczowej jest zróżnicowany. Główną tego przyczyną jest wiek kanalizacji deszczowej, niska jakość używanych ówczesznie materiałów, niszczyielskie działanie systemów korzeniowych drzew przydrożnych oraz obciążenia wywołane zwiększoną ilością pojazdów. W ramach robót utrzymaniowych sukcesywnie dokonuje się jej czyszczenia, udrażniania i bieżącego naprawiania. Z uwagi na zły stan techniczny kolektorów deszczowych wybudowanych w latach 70-tych i 80-tych przewiduje się ich stopniową wymianę.

W ostatnich latach podjęto szereg działań wynikających z koncepcji odwodnienia miasta. Zgodnie z wydanymi pozwoleniami wodnoprawnymi budowane są podczyszczalnie ścieków deszczowych na wylotach kolektorów do odbiomników. Miasto eksploatuje obecnie siedem podczyszczalni ścieków deszczowych.

W okresie ostatnich lat (2007-2009) zrealizowano kilka ważnych dla uporządkowania gospodarki wodami opadowymi w mieście zadań inwestycyjnych. Są to:

- budowa kolektora deszczowego w ulicy Mazowieckiej (Fundusz Spójności), prowadzącego ścieki deszczowe z gminy Radziejowice przez podczyszczalnię do rzeki Pisi- Gagoliny,
- budowa, również w ramach Funduszu Spójności, kolektora deszczowego wraz z podczyszczalnią w miejsce rowu „51” na odcinku od ul. Łąkowej do torów PKP,
- budowa kolektora deszczowego odprowadzającego wody opadowe z osiedla "Leśna" do rzeki Wierzbianki, wraz z podczyszczalnią.

6.4. Kanalizacja sanitarna

Zadania własne gminy w zakresie odprowadzania ścieków sanitarnych realizuje spółka miejska Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "Żyrardów" sp. z o.o.

System kanalizacji sanitarnej jest systemem odrębnym od kanalizacji deszczowej. Odbiomnikiem ścieków z tego systemu jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 14.400 m³/dobę, dodatkowo na terenie oczyszczalni znajduje się zlewnia nieczystości płynnych z szamb przydomowych.

Miejska Oczyszczalnia Ścieków jest zakładem nowoczesnym, w pełni odpowiadającym europejskim standardom.

Ścieki oczyszczone odprowadzane są do rzeki Pisi-Gagoliny na podstawie pozwolenia wodnoprawnego znak: OŚ.I./VIII.6223/8/2002 w ilości $Q_{\max d} = 18000 \text{ m}^3/\text{d}$.

Dane dotyczące ilości odprowadzanych ścieków i długości sieci kanalizacyjnych na terenie Żyrardowa w latach 2005-2008 przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	1995	2005	2006	2007	2008
1.	Ścieki odprowadzone ogółem (tys. m ³) w tym:	3129,5	1488,3	1520,3	1486,3	1477,4
	- od gospodarstw domowych	1824,3	1429,4	1460,5	1276,4	1261,6
	- od jednostek dział. prod.	1305,2	58,9	59,8	218,9	60,1
2.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (bez podłączeń do budynków) (km)	50,0	74,2	74,2	79,4	80,1
3.	Długość podłączeń prowadzących do budynków (km)	17,4	29,8	30,6	31,3	32,2

Widoczne w zestawieniu znaczne zmniejszenie ilości odprowadzanych ścieków w stosunku do roku bazowego (1995) związane jest z upadkiem wodochłonnego przemysłu włókienniczego na terenie miasta.

Przeszło 28% sieci kanalizacyjnej powstało w ostatnich 10–ciu latach, prawie 39% sieci pochodzi sprzed 30 lat. Ok. 70% sieci zbudowano z kamionki, pozostałe wybudowane są z rur PVC i PE.

Sieci kanalizacyjne w mieście są intensywnie rozbudowywane i modernizowane. Obecnie przy udziale środków Funduszu Spójności prowadzona jest dalsza modernizacja Oczyszczalni Ścieków a także działania inwestycyjne polegające na budowie podciśnieniowej kanalizacji sanitarnej w sąsiedniej Gminie Jaktorów i przyłączeniu jej do Miejskiej Oczyszczalni.

Spółka przygotowała kolejny wielozadaniowy projekt i zamierza aplikować o kolejne środki z Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, na modernizację gospodarki wodno-ściekowej w mieście. Najważniejszym zadaniem nowego projektu jest gruntowna przebudowa najstarszego w mieście kolektora sanitarnego – kanału roszarniczego, co jest jednym z warunków rewitalizacji położonych w centrum miasta terenów przemysłowych.

Ze względów społecznych ważnym zadaniem tego projektu będzie również budowa sieci wodno-kanalizacyjnych w wymagającej rewitalizacji zdekapitalizowanej dzielnicy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

6.5. Ciepłownictwo

Do roku 2007 zaopatrzenie w ciepło odbiorców na terenie miasta realizowane było przez dwa podmioty, Elektrociepłownię byłych Zakładów Przemysłu Lniarskiego (EC) i Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej "Żyrardów" sp. z o.o.. Po likwidacji Zakładów EC przeszła w ręce prywatne funkcjonując ostatnio pod firmą *VT-ENERGO*. Likwidacja kolejnych zakładów przemysłowych w mieście, stanowiących podstawowych odbiorców ciepła z EC nie pozostała bez wpływu na kondycję ekonomiczną również tej firmy - po latach niedoinwestowania oraz braku działań w kierunku modernizacji i ekologizacji obiektu *VT-ENERGO* ostatecznie w roku 2007 zaprzestało produkcji ciepła i zasilania odbiorców. Od 30 kwietnia 2007 r. produkcję, przesył i dystrybucję ciepła dla potrzeb miasta realizuje spółka PEC „Żyrardów” sp. z o.o. Spółka ta w ciągu 2007 roku a także w roku 2008 dokonała ogromnego wysiłku zarówno inwestycyjnego jak i organizacyjnego w związku z koniecznością przejęcia odbiorców EC (budownictwo wielorodzinne, przemysł, liczne obiekty użyteczności publicznej, szpital miejski) i zapewnienia im dostaw ciepła przed nowym sezonem grzewczym. Z zadania tego spółka wywiązała się i przejęcie całego rynku ciepłowniczego przez PEC odbyło się płynnie, bez żadnych konsekwencji dla odbiorców. Stało się to możliwe również dlatego, że już wcześniej dla zapewnienia bezpieczeństwa zasilania odbiorców oba systemy ciepłne - EC i należącej do PEC Ciepłowni Miejskiej zostały spięte.

Obecnie PEC wytwarza ciepło w dwóch źródłach:

- **Ciepłowni Miejskiej (CM)** – stanowiącej źródło zasilania dla budownictwa wielorodzinnego, obiektów użyteczności publicznej (m.in. urzędów, oświaty, służby zdrowia, obiektów sportowych, kultury) i jednorodzinnych budynków mieszkalnych usytuowanych w pobliżu miejskiej sieci ciepłnej. Ciepłownia Miejska przeszła w latach 2005-2006 gruntowną modernizację. W jej wyniku istotnie wzrosła moc osiągalna obiektu: z 36 MW na 53,5 MW oraz sprawność wytwarzania ciepła: z 67% do 82%.

Wprowadzona została automatyka i sterowanie procesami technologicznymi wytwarzania ciepła oraz system wizualizacji i sterowania nadrzędnego Ciepłowni, zmodernizowano układ pompowy, uzdatnianie i odgazowanie wody sieciowej. Sprzedaż z tego źródła w roku 2008 wynosiła 331.889 GJ.

- **Kotłowni lokalnej przy ul. Kanałowej** - zrealizowanej w roku 2007 dla zabezpieczenia dostaw ciepła dla budynku mieszkalnego Żyrardowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i obiektów Miejskiego Zakładu Komunikacyjnego, dotychczas zasilanych siecią parową z VT-ENERGO. Do kotłowni tej podłączono również siecią preizolowaną niskich parametrów 4 budynki mieszkalne zlokalizowane przy ulicy Kanałowej oraz obiekt przepompowni PGK. Kotłownia osiąga moc 1,2 MW, jest zautomatyzowana, posiada system wizualizacji i nadzoru. Sprzedaż z tego źródła wynosi 6 142 GJ (dane za 2008 rok).

Dane dotyczące eksploatowanych przez PEC sieci ciepłowniczych przedstawia poniższe zestawienie:

L.p.	Źródło ciepła	Moc Źródła [MW]	Rodzaj nośnika	Sieć	Suma długości [m]	Preizolacja [m]	Tradycja [m]	Zład [m ³]
1	Ciepłownia Miejska - CM ul. Jodłowskiego 82	54	sieć wodna o temp. nominalnej 130°C/75 i ciśnieniu 0,95 MPa	SWP-CM	26 827,35	17 915,45	8 911,90	1 422
2				SCONP-CM	7 002,50	1 153,00	5 849,50	147
3				SCWUNP-CM	4 535,10	0,00	4 535,10	45
4	Kotłownia Lokalna - KLR5 ul. Kanałowa 6a	1,2	sieć wodna o temp. nominalnej 90°/70 i ciśnieniu 0,6 MPa	SCONP-KLR5	326,90	326,90	0,00	13
	suma	55,2		suma	38 691,85	19 395,35	19 296,50	1 627

Długość sieci ciepłych w mieście w stosunku do roku 2007 wzrosła ponad dwukrotnie – z 17,8 km do 38,7 km.

Istotnym problemem dla rozwoju ciepłownictwa w mieście stało się wyczerpanie możliwości dokonywania przyłączeń nowych odbiorców. Konieczna jest rozbudowa istniejących źródeł ciepła, bądź/i budowa nowego. PEC posiada koncepcję rozbudowy CM a także koncepcję budowy nowego źródła opartego na paliwie gazowym, pracującego w kogeneracji (wspólne wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej). Spółka ubiega się o dofinansowanie tego zamierzenia z Funduszu Spójności.

Dalsza modernizacja sieci kanałowych i przebudowa węzłów grupowych na węzły indywidualne przewidywana jest na lata 2010 – 2013 i również na dofinansowanie tego zadania Spółka ubiegać się będzie o środki z Funduszu Spójności.

6.6. Energetyka

Zadaniem własnym gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną jest planowanie i organizacja zaopatrzenia w energię oraz dodatkowo finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych. Dostawa energii elektrycznej jest zadaniem własnym Zakładu Energetycznego.

Na system elektroenergetyczny w mieście składają się dwa główne punkty zasilania (GPZ Żyrardów i GPZ Bielnik), linie średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe.

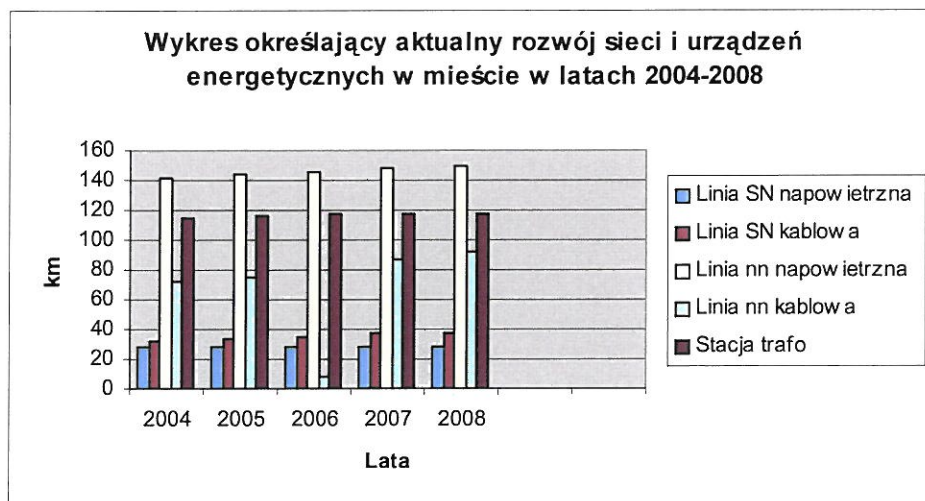
Na terenie miasta zarejestrowanych jest 19.728 odbiorców energii elektrycznej w różnych grupach taryfowych, prawie 93% z nich to odbiorcy komunalni.

Zużycie energii elektrycznej na przestrzeni lat 2004-2008 utrzymywało się na zbliżonym poziomie, osiągając w roku 2008 poziom 46.267 MWh.

Własnością komunalną są uliczne oprawy oświetleniowe oraz niewielka ilość innych urządzeń i sieci.

W latach 2001-2002 na terenie Miasta Żyrardowa została przeprowadzona kompleksowa modernizacja oświetlenia ulicznego, polegająca na wymianie opraw oświetleniowych wraz ze źródłami światła w celu zmniejszenia kosztów zużycia energii. Obecnie stan techniczny urządzeń jest zadowalający.

Rozwój systemu energetycznego w mieście na przestrzeni ostatnich lat ilustruje poniższy wykres:

6.7. Gazyfikacja

Miasto jest zaopatrywane w gaz z gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 100/PN 3,2MPa będącego odgałęzieniem gazociągu Mory-Piotrków Trybunalski, poprzez stację redukcyjno-pomiarową I⁰ (SR – I⁰/I) o przepustowości 6000 Nm³/h, która znajduje się przy ul. Mickiewicza. Stacja zasila sieć gazociągów średniego ciśnienia i dwie stacje redukcyjne II⁰ o przepustowości 600 Nm³/h każda. Miasto jest zasilane w gaz siecią gazociągów niskiego i średniego ciśnienia doprowadzających gaz do odbiorców bytowo-komunalnych.

Podstawowe dane w zakresie rozwoju sieci gazowych w ostatnich latach ilustruje tabela.

Sieć gazowa	1995	2005	2006	2007	2008
gazociąg ś/c (km)	40,348	43,468	44,387	46,209	49,133
gazociąg n/c (km)	bd	5,886	5,886	5,895	5,895
przyłącza ś/c (szt.)	bd	1 790	1 816	1 864	1 922
przyłącza n/c (szt.)	15	42	43	43	43
odbiorcy	8 700	9 798	9 771	9 877	9 978
zużycie na odbiorcę (m ³ /m-c)	49,02	40,91	33,66	41,63	44,79

Do sieci gazowej podłączone jest około 50% budynków mieszkalnych, przy czym niektóre dzielnice np. południowo-zachodnia część miasta oraz osiedle Piękna są zgazyfikowane blisko w 100%. Systematycznie rozbudowywana sieć gazowa oraz istniejące rezerwy stacji redukcyjnej pozwalają na zaspokojenie aktualnych potrzeb miasta.

6.8. Telekomunikacja

W mieście funkcjonuje główna centrala telefoniczna o docelowej liczbie 30 tysięcy abonentów, zlokalizowana przy ul. Narutowicza, która obsługuje także gminy powiatu żyrardowskiego. Z centralą współpracują kontenery telefoniczne (tzw. *centrale wyniesione*) zlokalizowane w różnych częściach miasta. Podłączenie do sieci telefonicznej terenów urbanizujących się lub jeszcze nie zurbanizowanych wymaga budowy nowych kontenerów telefonicznych zgodnie z zapotrzebowaniem. Długość sieci kablowej w Żyrardowie wynosi około 450 km, sieci kablowej światłowodowej - około 12 km.

W ostatnich latach w Żyrardowie, podobnie jak i w całym kraju, możemy zaobserwować zahamowanie rozwoju telefonii stacjonarnej. Zapotrzebowanie na sieciowe telefony stacjonarne zmniejszyło się znacznie z uwagi na wygodniejszą i bardziej rozpowszechnioną telefonię komórkową. Wybór telefonu komórkowego jako jedyne w gospodarstwie domowym to trend ogólnoeuropejski, a liczba gospodarstw, które posiadają dostęp do telefonu kształtuje się w Polsce na poziomie 95 % ogółu gospodarstw domowych, czyli dokładnie tyle ile wynosi średnia unijna¹.

6.9. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z terenu miasta wywożone są na składowisko położone we wsi Słabomierz-Krzyżówka. Składowisko ma powierzchnię 14,21 ha i od 1992 roku zarządza nim Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Żyrardów Sp. z o.o.

Aktualnie na składowisko przyjmuje się ok. 138.000 m³ odpadów rocznie. Możliwości składowania odpadów w tym miejscu wyczerpują się, sprawą pilną jest podjęcie działań inwestycyjnych zmierzających do kompleksowych rozwiązań w tej sferze.

PGK „Żyrardów” Sp. z o.o. zamierza zbudować instalacje do sortowania odpadów komunalnych zmieszanych o zdolności 20 000 ton/rocznie w hali na terenie składowiska odpadów w miejscowości Słabomierz-Krzyżówka.

Ilość odpadów komunalnych i nieczystości płynnych wywiezionych przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Ilość wywiezionych nieczystości w m ³	2005	2006	2007	2008
1.	Odpady komunalne	5 226,38	2 694,66	14 311,39	27 600,07
2.	Nieczystości płynne	14 164,09	13 890,14	17 347,90	11 859,98

Różnice w ilości wywiezionych odpadów wynikają z faktu, że na lokalnym rynku funkcjonuje wiele podmiotów świadczących usługi w w/w zakresie, a administratorzy nieruchomości wybierają swoich partnerów w wyniku przeprowadzanych postępowań przetargowych.

Dokumentem określającym główne cele Miasta w zakresie szeroko pojętej gospodarki odpadami jest "Gminny Plan Gospodarki Odpadami", będący częścią uchwalonego w grudniu 2004r. „Programu ochrony środowiska dla Miasta Żyrardowa na lata 2004-2012”. Niniejszy dokument jest opisem zamierzeń mających na celu poprawę sytuacji w środowisku związanej z gospodarką odpadami, głównie poprzez zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na składowisku i wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów „u źródła”.

¹Dane z opublikowanego w 2008 roku przez Komisję Europejską sondażu Eurobarometr.

Miasto prowadzi selektywną zbiórkę odpadów opakowaniowych w oparciu o system pojemnikowy (w podziale na papier, szkło i tworzywa sztuczne) w zabudowie wielorodzinnej oraz system workowy w rejonach zabudowy jednorodzinnej. Obecnie zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych objętych jest ok. 80% mieszkańców Żyrardowa.

W Mieście funkcjonuje również zbiórka odpadów niebezpiecznych, wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych tj. zużytych baterii, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

W październiku 2008 roku Miasto uchwaliło „Program usuwania wyrobów zawierających azbest w latach 2008 – 2032”, w którym zaplanowano podjęcie działań zmierzających do bezpiecznego usunięcia odpadów azbestowych z terenu Żyrardowa i zdeponowania ich na wyznaczonych składowiskach odpadów przemysłowych w sposób eliminujący negatywne oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzi i środowisko.

Kwestie rozwiązania problemów gospodarki odpadami są bardzo trudne i mało akceptowane społecznie. Bez rozwiązania tych problemów w systemie prawnym trudno będzie samorządom gminnym realizować to jakże trudne zadanie.

6.10. Komunikacja samochodowa

Do końca roku 2008 w Żyrardowie działały dwa przedsiębiorstwa przewozowe – Miejski Zakład Komunikacyjny (MZK) i Państwowe Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS).

MZK posiadał 25 autobusów, które obsługiwały 12 linii na terenie miasta. Linie te łączyły również Żyrardów z miejscowościami podmiejskimi – Międzyborowem oraz Korytowem.

Częstotliwość kursowania autobusów i ilość linii była elastycznie dopasowywana do potrzeb mieszkańców.

MZK działało jako zakład budżetowy i jego działalność była dotowana z budżetu miasta. Prowadzony proces ewaluacji jakości usług komunikacji publicznej świadczonych przez tę jednostkę skłonił miasto do poszukiwania nowych form świadczenia na rzecz mieszkańców usług przewozowych, które uchroniłyby budżet miasta przed koniecznością poniesienia znacznych nakładów finansowych na poprawę jakości taboru. Zdecydowano się na powierzenie wykonywania usług w zakresie komunikacji publicznej podmiotowi zewnętrznemu – profesjonalnemu przewoźnikowi, z jednoczesnym zachowaniem przez miasto uprawnień do szczegółowego nadzoru i kontroli wykonywania usług. W roku 2009 przeprowadzono stosowne postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego i z dniem 01.09.2009 powierzono świadczenie usług przewozowych nowemu podmiotowi – PKS Grodzisk Mazowiecki sp. z o.o. Z dniem tym postawiono MZK w stan likwidacji. Nowy przewoźnik obsługuje wszystkie dotychczasowe linie z wykorzystaniem własnego taboru.

Liczba pasażerów przewożonych przez Miejski Zakład Komunikacji w Żyrardowie na przestrzeni ostatnich lat wykazywała tendencję malejącą, powodem tego jest zwiększona liczba przewoźników prywatnych.

<i>Lata</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>
Ilość przewożonych pasażerów	829 312	815 111	771 094	802 754

Dane dotyczące działalności Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej zamieszczone są w poniższej tabeli.

<i>Lata</i>	<i>1995</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>
Ilość przewożonych pasażerów	bd	729 529	702 783	633 900	558 300
Ilość autobusów	47	39	39	37	37
Zatrudnienie	212	112	110	102	82
Zestawienie linii	bd	37	32	35	28

PPKS posiada również 3 autobusy turystyczne przeznaczone do zorganizowanych wycieczek krajowych i zagranicznych. Z uwagi na niekorzystne wyniki finansowe osiągnięte przez tę firmę konieczna jest jednak jej restrukturyzacja.

Poza wyżej wymienionymi firmami przewozowymi na terenie miasta działają również trzy osoby prowadzące działalność gospodarczą w zakresie przewozu osób małymi pojazdami typu minibus oraz zarejestrowanych jest 60 taksówek osobowych. Minibusy uzupełniają usługi większych firm na trasach miejskich i pozamiejskich.

Ocenia się, że podaż usług komunikacji samochodowej w wysokim stopniu zaspokaja potrzeby mieszkańców w tym zakresie.

7. Infrastruktura społeczna

7.1. Oświata i wychowanie

W zakresie zadań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych w Żyrardowie funkcjonują placówki publiczne jak i niepubliczne. Są one prowadzone przez samorządy, osoby prawne lub fizyczne.

Gminne placówki oświatowo-wychowawcze

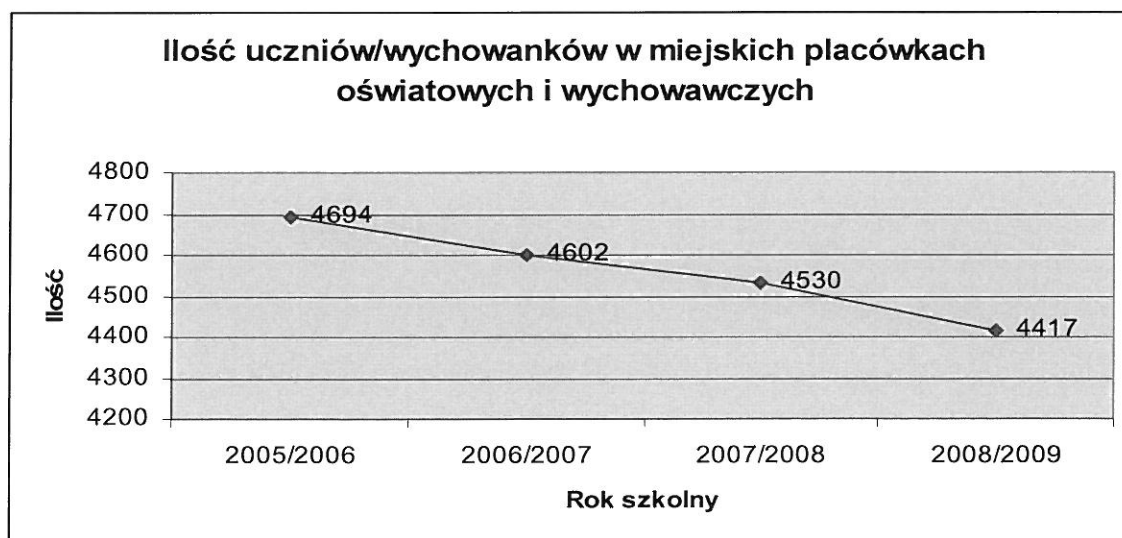
Miasto Żyrardów jest organem prowadzącym dla sześciu przedszkoli, sześciu szkół podstawowych, sześciu gimnazjów i Miejskiego Ogrodu Jordanowskiego. Szkoły podstawowe i gimnazja funkcjonują od roku szkolnego 2008-2009 w sześciu kompleksach jako zespoły szkół publicznych. Do tego roku szkolnego funkcjonowało odrębnie cztery szkoły podstawowe i dwa gimnazja. Przeprowadzona przez władze miasta reforma oświatowa podyktowana była troską o poziom nauczania i efekty wychowania dzieci i młodzieży w szkołach miejskich.

Do 34 oddziałów w 6 przedszkolach, w tym jednego integracyjnego i jednego z oddziałami integracyjnymi uczęszcza 792 dzieci, zaś w 149 oddziałach w 6 Zespołach Szkół Publicznych naukę pobiera 3625 uczniów.

Ogółem żyrardowska oświata dysponuje 204 izbami lekcyjnymi, na jedną izbę przypada średnio 21,65 uczniów, a średnia liczebność klas to 24,14.

Wszystkie placówki zatrudniają 434 nauczycieli i 212 pracowników niepedagogicznych.

Przedstawiony niżej wykres przedstawia zmiany (tendencja malejąca) liczby uczniów i wychowanków w miejskich placówkach oświatowych i wychowawczych.

Liczba zatrudnionych nauczycieli w tym okresie pozostaje na zbliżonym poziomie - odpowiednio w porównywanych okresach wynosiła 436, 426, 423 i 434 osoby. Poprawia się przygotowanie zawodowe nauczycieli - obecnie prawie 92% z nich posiada przygotowanie pedagogiczne z tytułem naukowym dr lub mgr, a 35% to nauczyciele dyplomowani.

Stan techniczny i wyposażenie obiektów Zespołów Szkół uznać należy za bardzo dobre - cztery placówki w okresie ostatnich kilku lat poddano modernizacji - wykonano ich termomodernizację, uzyskały nowe, kolorowe elewacje, kompleksy sportowe z nawierzchnią z trawy syntetycznej lub poliuretanu, poprawiono estetykę terenu. W roku 2009 rozpoczęto termomodernizację kolejnego obiektu szkolnego.

Zdecydowanie gorszy jest stan techniczny obiektów przedszkolnych. Z pięciu obiektów wybudowanych w tzw. systemie ciechanowskim dwa zlikwidowano (jedno w roku 2008, przenosząc przedszkole do obiektu nowego, większego), pozostałe znajdują się w złym stanie technicznym i wymagają likwidacji w okresie najbliższych lat.

Miasto posiada opracowany projekt techniczny na modernizację największego i najstarszego w mieście przedszkola Nr 9 (w r. 2009 rozpoczęto I-sze etap remontu, bez wyprowadzania dzieci), opracowano też dokumentację na budowę nowego przedszkola na działce po zlikwidowanym obiekcie przy ul. Brzóska.

Wszystkie szkoły i przedszkola wyposażone są w niezbędne pomoce dydaktyczne, sprzęt i pracownie komputerowe, każdy Zespół Szkół posiada też pracownię językową.

Oferta wychowawcza i edukacyjna gminy uzupełniona jest przez Zespół Szkół Społecznych, prowadzony przez Społeczne Towarzystwo Oświatowe, w skład, którego wchodzi społeczna szkoła podstawowa i społeczne gimnazjum.

Od roku szkolnego 2009-2010 miasto jest też organem prowadzącym dla Liceum Ogólnokształcącego im. S. Żeromskiego. Faktu tego nie uwzględniają przedstawione wyżej statystyki, odnoszą się one do roku 2008.

Szkoły ponadgimnazjalne

Na terenie Żyrardowa funkcjonuje 8 placówek oświatowych publicznych i niepublicznych kształcenia ponadgimnazjalnego oferujących naukę dla młodzieży i dorosłych w:

- 9 liceach ogólnokształcących (w tym 1 Liceum Ogólnokształcącym Szkole Mistrzostwa Sportowego w Kolarstwie, 3 Liceach Ogólnokształcących dla Dorosłych i 2 Uzupełniających Liceach Ogólnokształcących dla Dorosłych),
- 3 technikach (w tym 1 technikum na podbudowie zespołu szkół zawodowych),
- 2 zasadniczych szkołach zawodowych kształcących w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, monter elektronik, ślusarz-spawacz, elektryk, kucharz, lakiernik,
- 1 policealnym studium zawodowym dla dorosłych.

Na terenie miasta działa Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy kształcący na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i zasadniczej szkoły zawodowej.

W roku szkolnym 2007/2008 liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych wynosiła 564 osoby (zanotowano spadek: w roku szkolnym 2005/2006 liczba ta wynosiła 595 osób a w roku 2006/2007 – 584 osoby).

Placówki ponadgimnazjalne wyposażone są w niezbędny sprzęt do realizacji zajęć, taki jak: komputery z dostępem do Internetu, telewizory, odtwarzacze DVD, projektory multimedialne, kserografy.

Organem prowadzącym dla publicznych szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem Szkoły Mistrzostwa Sportowego oraz od roku szkolnego 2009-2010 LO im. S. Żeromskiego) oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego jest Starostwo Powiatowe w Żyrardowie. Placówką powiatową jest także Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, w której działa 9 gabinetów psychologiczno-pedagogiczno-logopedycznych, wyposażonych w sprzęt niezbędny do realizacji zadań statutowych poradni.

Szkoły wyższe

W 1997 roku w Żyrardowie powstała Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego powołana decyzją Ministra Edukacji Narodowej i wpisana 29 sierpnia 1997 r. do rejestru szkół niepaństwowych, która kształci studentów na kierunku ekonomia o specjalności: finanse i bankowość komercyjna, gospodarka lokalna i ekonomika ochrony środowiska a także - począwszy od roku akademickiego 2008/2009 - logistyka i marketing.

Studia odbywają się w trybie niestacjonarnym. Oferta edukacyjna uczelni każdego roku się rozrasta. Studia kończą się uzyskaniem dyplomu licencjata. Władze uczelni umożliwiły dalsze kształcenie na kierunkach magisterskich.

Poniższa tabela przedstawia strukturę uczelni:

Rok	Liczba studentów	Liczba absolwentów	Liczba wykładowców z tytułem zawodowym				Liczba etatów pracowników administracji i obsługi
			prof. dr hab	dr hab	dr	mgr	
2005	400	91	15	0	32	24	6,75
2006	301	77	7	1	24	18	9
2007	292	89	8	1	22	14	8
2008	367	72	7	1	18	13	9

W roku 2003 uczelnia wydzierżawiła od Mazowieckiego Zarządu Nieruchomości budynek o powierzchni całkowitej 1500 m² przy ul. Waryńskiego. Przeprowadzony został generalny remont oraz adaptacja pomieszczeń do celów dydaktycznych. Obecnie uczelnia dysponuje aulą na 200 osób, salami na 140 i 95 osób oraz szeregiem mniejszych sal. Ponadto w budynku uczelni znajduje się pracownia internetowa z 20 stanowiskami, biblioteka z czytelnią, archiwum, klub studencki.

Badania naukowe uczelni koncentrują się w zakresie rozpoznania funkcjonowania gospodarki lokalnej, szczególnie podregionu żyrardowskiego i Mazowsza. Wyniki badań publikowane są w kolejnych tomach „Rocznika Żyrardowskiego”.

Do podjęcia działalności w mieście przygotowuje się też kolejna szkoła wyższa, w której kształcić się będą przyszli specjaliści z szeroko pojmowanej branży medycznej - Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu Collegium Masoviense.

7.2. Pomoc społeczna

Do placówek świadczących pomoc społeczną mieszkańcom Żyrardowa należą:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Placówka objęła w roku 2008 pomocą 1452 rodzin, co stanowi 8,7% wszystkich rodzin w Żyrardowie. Pomoc świadczona była w formie zasiłków okresowych, usług

opiekuńczych, zasiłków celowych i w naturze, pokrywania kosztów posiłków, w tym posiłków dla dzieci w szkole, a także pogrzebów. Wydatki MOPS na pomoc społeczną w roku 2008 wynosiły 2.510.768 zł, z czego 53% stanowiły wydatki na realizację zadań własnych gminy.

2. Dom Pomocy Społecznej przy ul. Limanowskiego 32b.

Placówka zapewnia całodobową opiekę osobom dorosłym przewlekle chorym somatycznie. W domu w 25 pokojach przebywa obecnie 68 osób w wieku 20-97 lat.

3. Dom Pomocy Społecznej w Żyrardowie, ul. Sosabowskiego 23.

Placówka przeznaczona jest dla osób w podeszłym wieku, nad którymi sprawuje się całodobową opiekę. W jedno-, dwu- i trzyosobowych pokojach przebywa obecnie 90 osób. W roku 2009 dokonano rozbudowy domu.

4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żyrardowie.

Placówka realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej kierując podopiecznych na turnusy rehabilitacyjne, wyposażając ich w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne a także finansując likwidację barier architektonicznych.

5. Warsztat Terapii Zajęciowej przy Międzywojewódzkiej Usługowej Spółdzielni Inwalidów „Novum”.

Placówka pobytu dziennego dla osób ze znaczną i umiarkowaną niepełnosprawnością, realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej uczestników.

6. Dom Dziennego Pobytu dla Dzieci Niepełnosprawnych w Żyrardowie

Zadaniem placówki jest poprawa psychoruchowego funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do DDP i umożliwienie im normalnego funkcjonowania w rodzinie i społeczności lokalnej.. Do Domu uczęszcza ok. 20 dzieci niepełnosprawnych w wieku od 5 do 21 lat. W DDP realizowane są: logopedia, rehabilitacja medyczna, terapia zajęciowa, psychoterapia, zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, muzykoterapia, zajęcia z dramy, zajęcia kulinarne, zajęcia uspołeczniające i integrujące.

Działania z dziedziny pomocy społecznej realizują w mieście również liczne organizacje pozarządowe, między innymi: Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Parafialne Centrum Pomocy Potrzebującym „CARITAS”, Stowarzyszenie Oratorium im. św. Jana Bosko.

7.3. Służba zdrowia

Zespół Opieki Zdrowotnej w Żyrardowie

Zespół Opieki Zdrowotnej w Żyrardowie obejmuje opieką zdrowotną teren miasta oraz za pośrednictwem gminnych i wiejskich ośrodków zdrowia również Wiskitki, Jaktorów, Baranów, Radziejowice, Żabią Wolę, Mszczonów, Guzów, Bartoszkówkę, Jesionkę, Gole i Osuchów. Główną placówką ZOZ stanowi Szpital Miejski w Żyrardowie.

Zespół Opieki Zdrowotnej w Żyrardowie świadczy usługi w zakresie:

1. leczenia zamkniętego na oddziałach: izby przyjęć, anestezjologii i intensywnej terapii, chorób wewnętrznych, reumatologii, pediatrii, neurologii, neonatologii, chirurgii ogólnej, otolaryngologii, ginekologiczno-położniczym.
2. opieki długoterminowej w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, na oddziale medycyny paliatywnej.

3. lecznictwa ambulatoryjnego-poradni:

- specjalistycznych: kardiologicznej, dermatologicznej, neurologicznej, neurologicznej dla dzieci, ginekologiczno-położniczej, chirurgii ogólnej, chirurgii dziecięcej, urologicznej otolaryngologicznej, gruźlicy i chorób płuc, reumatologicznej, medycyny pracy.
- rehabilitacyjnych: ambulatoryjna opieka lekarska, zabiegi fizjoterapeutyczne.
- zdrowia psychicznego i leczenia uzależnień.

Opiekę nad chorymi w żyrardowskim ZOZ pełnił w roku 2008 personel medyczny w liczbie 458 osób, w tym 53 lekarzy medycyny i 204 pielęgniarki i położne.

W okresie ostatnich dziesięciu lat zakres działania ZOZ znacznie się ograniczył – zlikwidowano oddziały: okulistyczny, chorób płuc, dermatologiczny, onkologiczny, chirurgię dziecięcą, zakaźny i urologiczny. Szpital Miejski w Żyrardowie, jak wiele placówek tego typu, boryka się z dużymi problemami finansowymi i wymaga szybkiej restrukturyzacji. Zobowiązania szpitala na dzień 31.12.2008r. wynosiły przeszło 21 mln zł.

Podstawowa opieka medyczna

Podstawowa opieka medyczna realizowana jest w mieście przez sześć Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej i 15 aptek. Dwa największe NZOZ-y, "Eskulap" i "Neuromedyka" przeniosły się w ostatnim roku do nowych budynków, poprawiając znacznie standard obsługi pacjentów.

W dziedzinie ochrony zdrowia działają też liczne organizacje pozarządowe, między innymi:

- Stowarzyszenie Kobiet z Problemem Onkologicznym „AMAZONKI”

Stowarzyszenie zrzesza ok. 40 pań w wieku od 42 do 74 lat. Działalność stowarzyszenia polega na podnoszeniu kondycji fizycznej i psychicznej kobiet po mastektomii i innych chorobach nowotworowych i prowadzeniu szerokiej działalności informacyjnej nt. profilaktyki i leczenia nowotworów sutka i innych nowotworów kobiecych.

- Polskie Stowarzyszenie „DIABETYKÓW” Oddział Miejsko-Powiatowy

Celem stowarzyszenia jest niesienie pomocy diabetykom, zapobieganie późniejszym powikłaniom cukrzycy poprzez szeroko rozumianą edukację i wsparcie psychiczne chorych i ich rodzin, nauka obsługi sprzętu medycznego.

- Powiatowe Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich w Żyrardowie „JUTRZENKA”

Stowarzyszenie niesie wszechstronną pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom. W ramach zadań Stowarzyszenia prowadzone są: punkt rehabilitacyjno-konsultacyjny, grupy samopomocowe, treningi z psychoterapeutą, forum trzeźwościowe, wyjazdy integracyjne, spotkania okolicznościowe, obóz socjoterapeutyczny.

7.4. Kultura

Żyrardów jest siedzibą kilku prężnie działających placówek kulturalnych, w tym także o znaczeniu ponadlokalnym. Dwie z tych placówek to jednostki samorządowe – Centrum Kultury i Miejska Biblioteka Publiczna.

Największą samorządową instytucją kultury w Żyrardowie jest Centrum Kultury (dawny Miejski Dom Kultury), w którego strukturze mieści się również kino "Len" oraz telewizja kablowa TV-ŻYR. Działają tutaj także jedne z najstarszych na Mazowszu Towarzystwa Śpiewacze - „Lira” i „Echo”, Dyskusyjny Klub Filmowy im. Marty i Karola Marczaków, Żyrardowskie Wieczory Literackie oraz szereg sekcji muzycznych i tanecznych. Centrum Kultury prowadzi wszechstronną działalność kulturalną skierowaną do wszystkich mieszkańców Żyrardowa. Ilość osób korzystających z oferty programowej Centrum z roku na rok rośnie.

Rosną też nakłady na działalność kulturalną – budżet Centrum Kultury wynosił w roku 2008 2.228 tys. zł i wzrósł w stosunku do roku 2006 o przeszło 50%.

Miasto stara się, aby oferta kulturalna była coraz bardziej atrakcyjna i trafiała do różnych grup odbiorców. Oprócz organizowanej rokrocznie Majówki odbywają się także inne duże imprezy plenerowe, m.in. z okazji Dnia Dziecka. Od 2004 roku w Żyrardowie organizowane są uroczyste obchody Europejskich Dni Dziedzictwa. Coraz więcej zwolenników zyskują także odbywające się od maja do września niedzielne koncerty muzyki poważnej w amfiteatrze Parku Miejskiego.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Pawła Hulki – Laskowskiego działa w siedzibie Centrali – przy ul. Mostowej 1 a także w czterech filiach ulokowanych w różnych częściach miasta. Biblioteka organizuje spotkania autorskie, konkursy plastyczne, literackie i recytatorskie, które mają na celu promocję książek i czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Ze zbiorów biblioteki korzystała w latach od 2005 do 2008 zbliżona ilość czytelników, około osób 5.600 rocznie.

Pozostałe placówki kulturalne, działające na terenie miasta to:

- Klub Osiedlowy „Koliber”, prowadzony przez Żyrardowską Spółdzielnię Mieszkaniową;
- Młodzieżowy Dom Kultury, którego organem prowadzącym jest Powiat Żyrardowski;
- Muzeum Mazowsza Zachodniego, instytucja również podlegała Powiatowi Żyrardowskiemu;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Ignacego Jana Paderewskiego, dla której organem prowadzącym jest minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego;
- Prywatna Szkoła Muzyczna I Stopnia nr 1 im. Antoniego Szalińskiego, prowadzona przez osobę prywatną;
- Osiedlowy Dom Kultury, prowadzony przez Żyrardowską Spółdzielnię Mieszkaniową.

Żyrardowskie placówki są organizatorami imprez o zasięgu ogólnopolskim, regionalnym, wojewódzkim i lokalnym. Udało im się skupić wokół siebie prężne środowiska twórcze.

Bazę lokalową działających na terenie miasta placówek kulturalnych ocenić należy jako niewystarczającą w stosunku do potrzeb. Znaczne są również potrzeby placówek w zakresie wyposażenia w sprzęt.

Oferta kulturalna Miasta zostanie w przyszłości wzbogacona przez działalność nowych obiektów – zrewaloryzowane zostaną zabytkowe budynki Resursy oraz Kręgielni, które wraz z najbliższym otoczeniem staną się nowym centrum kulturalnym w mieście.

Prasa

Żyrardów jest siedzibą kilku lokalnych tygodników. Najdłużej działające to Życie Żyrardowa oraz Tydzień Żyrardowa. W 2007 roku do dwóch istniejących dołączyły kolejne dwa tytuły „Głos Żyrardowa i okolic” oraz „Nasze Miasto”. Po niespełna dwuletnim okresie funkcjonowania działalność zawiesił tygodnik „Nasze Miasto”. Ocenia się, że pozostałe tygodniki są w stanie wypełnić potrzeby lokalnego rynku prasy.

7.5. Sport, rekreacja i turystyka

Sport, rekreacja i turystyka to dziedziny życia zajmujące ważne miejsce w hierarchii zainteresowań mieszkańców Żyrardowa. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym miasto przeznaczając znaczne środki na tworzenie odpowiedniej bazy, struktur organizacyjnych i wspieranie działalności różnych podmiotów działających w tej sferze.

Dla realizacji zadań własnych gminy w tej dziedzinie powołane zostały dwa podmioty:

- **Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR)**, działający jako jednostka budżetowa.

Ośrodek realizuje zadania na rzecz sportu i rekreacji oraz rehabilitacji ruchowej, współpracuje ze stowarzyszeniami, klubami sportowymi, placówkami oświaty i wychowania. Ośrodek organizuje też imprezy sportowo-rekreacyjne dla młodzieży i mieszkańców miasta. Zatrudnia 21 trenerów i instruktorów.

OSiR zarządza następującymi obiektami gminnymi:

- stadionem KS Żyrardowianka;
- halą sportową przy ul. Chopina;
- torem kolarskim i pokojami noclegowymi przy torze;
- Zalewem Żyrardowskim;
- EKO-Parkiem przy ul. Skrowaczewskiego;
- kortami tenisowymi w starym parku.

- **Spółka AQUA „Żyrardów” sp. z o.o.**

Spółka powołana została do rozbudowy funkcjonującego przy ul. Jodłowskiego Kompleksu Sportowego i zarządzania nim. Inwestycja w podstawowym zakresie zakończyła się w lutym 2009 roku. W ramach Kompleksu funkcjonują:

- pełnowymiarowa hala sportowa z dwiema mniejszymi salami gimnastycznymi i siłownią;
- basen kryty z niecką sportową, rekreacyjną, brodzikiem, 2 jacuzzi i zjeżdżalnią;
- kręgielnia 4-ro torowa;
- hotel na 32 miejsca, zaplecze gastronomiczne i lokale usługowe;
- zadaszone lodowisko z zapleczem;
- korty tenisowe ze sztuczną nawierzchnią;
- boisko piłkarskie z nawierzchnią z trawy syntetycznej IV generacji.

W zespołach szkół funkcjonuje obecnie 11 klas sportowych, które prowadzą szkolenie uczniów w siatkówce, koszykówce i piłce nożnej.

Na terenie miasta funkcjonują także liczne kluby i stowarzyszenia sportowe, między innymi KS Żyrardowianka, Uczniowski Klub Sportowy „Trójka”, Powiatowy Szkolny Związek Sportowy, Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej SALOS.

Miasto ma ambicje stać się znaczącym ośrodkiem turystycznym Mazowsza. Unikalna architektura miasta przemysłowego w połączeniu z bliskością zielonych szlaków Puszczy Bolimowskiej i sąsiedztwem zespołów pałacowo-parkowych w Radziejowicach, Nieborowie, Guzowie i Teresinie stać się mogą magnesem zarówno dla turystów tematycznie zainteresowanych architekturą przemysłową i historią przemysłu na ziemiach polskich jak i tych szukających również możliwości wypoczynku aktywnego.

Miasto na wiele sposobów stara się wyeksponować swój potencjał. Służyć temu ma m.in. wyznaczenie miejskiego szlaku turystycznego pod nazwą „Spacer po XIX-wiecznej osadzie fabrycznej” a także stworzenie możliwości zwiedzania miasta za pośrednictwem internetu (pod adresem www.wirtualnyspacer.zyrardow.pl). Obie te formy prezentują najcenniejsze i najciekawsze z punktu widzenia historii miasta obiekty żyrardowskiej starówki.

W rewitalizowanym obecnie zabytkowym obiekcie Resursy powstanie Centrum Informacji Turystycznej.

Baza gastronomiczna miasta, aczkolwiek szczupła, to jednak stale się poprawia. Działają obecnie takie restauracje, jak: Karo, Szpularnia, Monika, Bachus, Coloseum, Golden Branch, McDonald's, kawiarnie: Tygielek, Filiżanka, pizzerie: Tropicana, Romantica, Da Grasso.

Na bazę noclegową miasta składa się trzygwiazdkowy hotel AQUA (32 miejsca) i pokoje noclegowe w obiektach: M4 (25 miejsc), Turysta (50 miejsc), OSiR (40 miejsc), Orchidea (26 miejsc).

8. Zabytki

Żyrardów stanowi unikalny w skali europejskiej przykład doskonale zachowanej osady fabrycznej zrealizowanej wg koncepcji miasta idealnego. Do rejestru zabytków wpisano zarówno układ urbanistyczny Osady, jak i pojedyncze obiekty budowlane czy np. park.

W gminnej ewidencji zabytków wpisanych jest obecnie 368 zabytków, z czego 201 wpisanych jest do rejestru zabytków. 94 z tych obiektów stanowi własność komunalną, 49 własność prywatną, Skarb Państwa jest właścicielem 28, związki wyznaniowe – 6. Pozostałe mają inną lub nieuregulowaną własność a 141 pozostaje we współwłasności.

Stan zachowania zabytków (odnoszący się nie tylko do stanu technicznego, ale też do zachowanych wartości zabytkowych obiektów) nie jest dobry. Jako bardzo dobry ocenia się stan tylko sześciu obiektów zabytkowych a stan aż 31 określony jest jako zły, bardzo zły lub grożący katastrofą budowlaną.

Wiele zabytkowych obiektów przemysłowych znajduje się w fazie remontów – nastąpi zmiana ich przeznaczenia na obiekty mieszkaniowe (tzw. "lofty") i usługowe.

Miasto jako inwestor przystąpiło do remontu dwóch zabytkowych obiektów użyteczności publicznej – Resursy i Przedszkola Nr 9 (dawna ochronka).

9. Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Żyrardowa czuwają:

- Komenda Powiatowa Policji

W strukturze Komendy pracują: Sekcja Kryminalna, Sekcja Prewencji, Zespół Ochrony, Zespół ds. Nietletnich i Patologii, Rewir Dzielnicowych i Referat Ruchu Drogowego.

W chwili obecnej KPP posiada 157 etatów policyjnych (126 etatów w Żyrardowie), 11 etatów służby cywilnej i 12 etatów obsługi. Komenda wyposażona jest w 32 samochody i 2 motocykle.

W latach 2004-2008 liczba przestępstw popełnianych na terenie miasta sukcesywnie malała. Ograniczenie liczby przestępstw dotyczyło głównie przestępstw kryminalnych, takich jak kradzieże, włamania, rozboje, bójki i pobicia. Ocenia się, że sukcesem będzie utrzymanie w dalszych latach poziomu zagrożenia na poziomie nie pogorszonym w stosunku do lat 2007 i 2008.

- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej

W 2008 roku odnotowano na terenie powiatu żyrardowskiego 1296 zdarzeń wymagających interwencji jednostki ochrony przeciwpożarowej, z czego 566 były to pożary. W ogólnej liczbie pożarów 408 dotyczyło terenu miasta.

Zabezpieczeniem operacyjnym powiatu jest Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza oraz 27 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych typu „S”, w tym 6 należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Na wyposażeniu Jednostki znajdują się 2 samochody gaśnicze średnie, 2 typu ciężkiego oraz 5 samochodów specjalnych. KPPSP posiada 56 etatów funkcjonariuszy i 2 etaty cywilne.

- Straż Miejska

Straż Miejska jest jednostką samorządową, powołaną do ochrony spokoju i porządku w miejscach publicznych. Jednostka w swej działalności ściśle współpracuje z policją a także strażą pożarną. Zatrudnia 43 osoby, w tym 37 funkcjonariuszy.

Straż Miejska obsługuje miejski system monitoringu wizyjnego. Na system składa się obecnie 26 kamer obrotowych, ulokowanych w różnych częściach miasta, z których obraz obserwowany jest w Centrum Monitorowania, a także nagrywany na twarde dyski z możliwością archiwizacji do 14 dni. Wykorzystując system monitorowania ulic miasta ujawniono w roku 2008 ogółem 2662 wydarzeń, w 30 przypadkach czynów przestępczych oraz wykroczeń przekazywano funkcjonariuszom Policji zabezpieczony materiał w celu prowadzenia dalszych czynności. Miejski system monitoringu wizyjnego jest sukcesywnie rozbudowywany, w roku 2008 zainstalowano 4 nowe kamery, w roku 2009 zrealizowano montaż dalszych dwóch.

W mieście prowadzonych jest szereg działań, zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego:

- organizacyjnych – w zakresie opracowywania map zagrożeń, algorytmów postępowania, wypracowywania zasad współpracy między służbami i instytucjami (szkoły, MOPS, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych),
- edukacyjnych – realizowanych przez szkoły, placówki kultury i organizacje pozarządowe przy udziale KPP, KPPSP i Straży Miejskiej,
- technicznych – przebudowa dróg, budowa ścieżek rowerowych, poprawa oznakowania ulic.

Miasto przeznaczając także w swym budżecie środki finansowe na dodatkowe patrole policji.

10. Stan środowiska naturalnego

Zadania miasta w zakresie ochrony stanu środowiska naturalnego w mieście określone są w „*Programie ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla Miasta Żyrardowa na lata 2004 – 2012*” przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Żyrardowa w dniu 30 grudnia 2004r. Należą do nich:

- 1) ograniczenie emisji substancji i energii, poprzez:
 - osiągnięcie lepszej jakości wód (modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków, rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej);
 - osiągnięcie lepszej jakości powietrza (modernizacja ciepłowni miejskiej i przebudowa miejskiej sieci ciepłowniczej, wyeliminowanie niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza);
 - ograniczenie hałasu (budowa obwodnicy miasta, poprawa nawierzchni dróg);
 - minimalizację składowania i wytwarzania odpadów oraz osiągnięcie maksymalnych poziomów odzysku odpadów (modernizacja składowiska odpadów Słabomierz – Krzyżówka, budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych w ramach związku gmin).
- 2) ochrona zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazu, poprzez:
 - ochronę starodrzewia i parków;
 - motywowanie społeczności lokalnej do działań na rzecz utrzymania walorów przyrodniczych terenów.
- 3) racjonalne gospodarowanie środowiskiem, poprzez:
 - ograniczenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki;
 - usprawnienie zarządzania środowiskiem.
- 4) zwiększenie aktywności obywatelskiej na rzecz środowiska i podwyższenie stanu świadomości ekologicznej społeczeństwa.

10.1. Powietrze

Zanieczyszczenie powietrza należy do głównych problemów miasta w zakresie zagrożeń środowiska naturalnego – w Żyrardowie odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i miasto zostało zobligowane do podjęcia działań zmierzających do poprawy jakości powietrza. Pył zawieszony PM10 pochodzi ze źródeł powierzchniowych związanych ze zużyciem paliw na cele grzewcze i bytowe, liniowych związanych z ruchem samochodowym oraz technologicznych. Działania naprawcze niezbędne do przywrócenia poziomów dopuszczalnych pyłu polegać będą przede wszystkim na ograniczeniu niskiej emisji komunalno-bytowej (wymiana niskosprawnych kotłów węglowych na kotły ekologiczne – kotły gazowe, olejowe, elektryczne lub ciepło sieciowe) oraz ograniczeniu emisji substancji z komunikacji (działania na rzecz budowy obwodnicy Miasta Żyrardowa).

Na terenie miasta przy ul. Roosevelta znajduje się stacja pomiarowa stężeń zanieczyszczeń powietrza monitorowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

10.2. Hałas

Najbardziej dokuczliwym źródłem hałasu w mieście jest komunikacja drogowa. Czynnikiem w znacznej mierze decydującym o uciążliwości akustycznej jest wzrost liczby środków transportu, co w sposób bezpośredni przekłada się na natężenie ruchu drogowego. Problem ten dotyczy przede wszystkim ulic, przez które przebiegają droga krajowa oraz wojewódzka: droga Nr 50 (po której przebiega ruch TIR) i droga Nr 719.

Z dyskomfortem akustycznym powodowanym przez komunikację drogową wiąże się również zła jakość nawierzchni dróg. Na terenie Miasta występuje również hałas szynowy, związany z przebiegiem szlaku kolejowego Warszawa – Łódź.

Oprócz hałasu komunikacyjnego, w Żyrardowie występuje również hałas przemysłowy, jednak jest on w znacznie mniejszym stopniu odczuwalny. Poziomy hałasów przemysłowych kształtują się w sposób indywidualny dla każdego obiektu i zależą od rodzaju maszyn i urządzeń, izolacyjności obudowy hal oraz prowadzonego procesu technologicznego. Na obszarze działania podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Żyrardowie do końca 2008 roku nie stwierdzono przekroczenia poza zakładem dopuszczalnych norm natężenia hałasu i w związku z tym Starosta nie wydał żadnej decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.

11. Gospodarka mieszkaniowa

Rynek mieszkaniowy miasta podzielony jest pomiędzy:

- spółdzielczość mieszkaniową, reprezentowaną przez Żyrardowską Spółdzielnię Mieszkaniową, Spółdzielnię Mieszkaniową „Pragnienie”, Spółdzielnię Mieszkaniową „Pompeja” oraz Spółdzielnię Mieszkaniową „Budomal”,
- gminę,
- Żyrardowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego,
- budownictwo deweloperskie („Green Development” Sp. z o.o., „Stara przędzalnia” Sp. z o.o., „Mirbud” S.A., P. i J. Gejcyg Sp. j.),
- prywatnych właścicieli budynków wielorodzinnych i jednorodzinnych.

Największy udział w rynku posiada Żyrardowska Spółdzielnia Mieszkaniowa (6939 lokali mieszkalnych w 158 budynkach). Zespół mieszkaniowy gminy stanowią 2922 mieszkania w 137 budynkach gminnych i 172 budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Dynamicznie rozwija się działalność Żyrardowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego posiadającego już 327 mieszkań w 11 budynkach, dalsze 64 mieszkania są w realizacji, a przygotowywana jest inwestycja, w ramach której powstanie kolejnych 95 lokali mieszkalnych.

Zmiany stanu posiadania największych udziałowców w rynku budownictwa wielorodzinnego na przestrzeni ostatnich lat w porównaniu z rokiem 1995 ilustruje poniższa tabela:

		1995 r.		2005 r.		2006 r.		2007 r.		2008 r.	
		bud.	lok.	bud.	lok.	bud.	lok.	bud.	lok.	bud.	lok.
Gmina		212	2055	157	1336	148	1278	147	1269	137	1218
Wspólnoty	l.gm.	105	1666	154	1843	165	1799	169	1743	172	1704
	l.wł.		566		1118		1161		1217		1256
ŻSM		138	6630	149	6778	149	6778	158	6939	158	6939
TBS		0	0	8	227	9	287	10	307	11	327
SM "Pragnienie"		2	161	9	334	9	334	10	354	10	354
SM "Pompeja"		1	24	1	24	1	24	1	24	1	24
RAZEM		458	11102	478	11660	481	11661	495	11853	489	11822

Legenda:

l.gm. - lokal gminny

l.wł. - lokal własnościowy

bud. - budynek

lok. - lokal mieszkalny

Rosnący udział w rynku stanowią realizacje deweloperskie. W końcowej fazie przygotowań lub w trakcie realizacji są zadania, których efektem będą następujące liczby nowych mieszkań:

- „Green Development” Sp. z o.o. – 180 lokali
- „Stara przędzalnia” Sp. z o.o. – 100 lokali
- „Mirbud” S.A. – 86 lokali
- P. i J. Gejcyg Sp. j. – 16 lokali.

W latach 2005-2008 Wydział Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa wydał 168 decyzji o warunkach zabudowy dla budynków jednorodzinnych i 24 dla budynków wielorodzinnych. W tym samym okresie Starostwo Powiatowe wydało 179 decyzji pozwoleń na budowę.

Wszystkie budynki zrealizowane przez Spółdzielczość Mieszkaniową powstały w latach 1959-2008 i ich stan techniczny ocenić należy jako dobry i bardzo dobry. Wysoki jest również standard mieszkań – wszystkie wyposażone są w instalację centralnego ogrzewania, większość posiada centralną ciepłą wodę (pozostałe wyposażone są w gazowe piece przepływowe) oraz pozostałe instalacje t.j. wodno-kanalizacyjne, gazu ziemnego, elektryczne, teletechniczne.

W zasobach spółdzielczych na jedną osobę przypada 24,56 powierzchni, przeciętne mieszkanie ma ok. 50 m² i zamieszkują w nim 2 osoby.

Zdecydowanie gorszy jest stan zasobów komunalnych i wspólnotowych. Tylko 50 z 309 budynków, w których gmina posiada mieszkania powstało po roku 1950, większość była wzniesiona przed II wojną światową. Czterdziestoletnie niedoinwestowanie tego zasobu - brak remontów kapitalnych i modernizacji, ograniczanie się jedynie do wykonywania napraw i konserwacji bieżących, skutkuje obecnie koniecznością wykwaterowywania lokatorów z wielu obiektów z uwagi na ich zły stan techniczny. W większości wypadków zwalniane

budynki nadają się tylko do rozbiórki, co uszczupla zasób gminy i zmniejsza możliwości w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych najuboższych mieszkańców.

Obecnie w zasobach gminnych na jedną osobę przypada 14,71 m², przeciętny lokal ma powierzchnię 35,25 m², w lokalu zamieszkuje średnio 2,4 osoby.

Żyrardowska Spółdzielnia Mieszkaniowa posiada w ewidencji członków oczekujących (nie weryfikowanej od 1990 r.) 188 osób, a w bieżącym rejestrze oczekujących na zwalnianie bądź nowo realizowane mieszkania lokatorskie (wkład 30 %) zarejestrowanych jest około 100 osób. S.M. „Pompeja” i „Pragnienie” obecnie nie planują dalszych inwestycji. Żyrardowski TBS szacuje potrzeby na najbliższe lata w wysokości od 60 do 100 lokali w skali roku.

W Urzędzie Miasta składanych jest średnio 116 wniosków rocznie o przydział lokalu komunalnego, przy czym w ostatnich latach można zaobserwować tendencję spadku ilości składanych wniosków wynikającą z poprawy sytuacji materialnej społeczności Żyrardowa i licznej emigracji zarobkowej. Obecna sytuacja kryzysowa może tą tendencję odwrócić.

Realizacja list osób uprawnionych do otrzymania lokalu socjalnego lub mieszkalnego z roku 2003 zawierająca 93 nazwiska trwała dwa lata. Obecnie realizowane są listy z roku 2005, zawierające 123 nazwiska, w tym 77 uprawnionych do lokalu socjalnego.

Na dzień dzisiejszy w zasobie gminnym wyodrębnionych jest 165 lokali socjalnych. Uwzględniając potrzeby osób będących w trudnej sytuacji ekonomicznej oraz złożone w Urzędzie Miasta wyroki eksmisyjne (93 wyroki) szacować należy zapotrzebowanie na te lokale na około 300 szt.

12. Gospodarka komunalna

12.1. Ogólna charakterystyka miasta

Najwięcej zasobów gruntowych miasta, bo aż 42,7% znajduje się w rękach osób fizycznych. Grunty stanowiące zasoby: gminy, powiatu, województwa i Skarbu Państwa stanowią 37,28% ogólnej powierzchni miasta, a grunty przekazane w użytkowanie wieczyste – 16 %.

Na przestrzeni analizowanych lat zauważa się znaczny spadek wielkości terenów Skarbu Państwa (o 150 ha), co było spowodowane przekazywaniem majątku państwowego na rzecz gminy w drodze komunalizacji oraz na rzecz powiatu i województwa. Gmina zwiększyła swój zasób o 73 ha, w znacznym zakresie w drodze komunalizacji oraz przez nabywanie nieruchomości w obrocie cywilnym i z mocy prawa. Duże zmiany należy odnotować w strukturze gruntów stanowiących własność osób fizycznych. O 74 ha zmniejszyła się powierzchnia gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych a o 113 ha zwiększyła się powierzchnia gruntów niewchodzących w skład gospodarstw rolnych. Niewątpliwym wpływem na taką sytuację mają uchwalane kolejne plany zagospodarowania przestrzennego oraz dokonywane podziały nieruchomości na działki budowlane

Strukturę własności gruntów na terenie miasta przedstawia zamieszczona poniżej tabela (powierzchnia w ha).

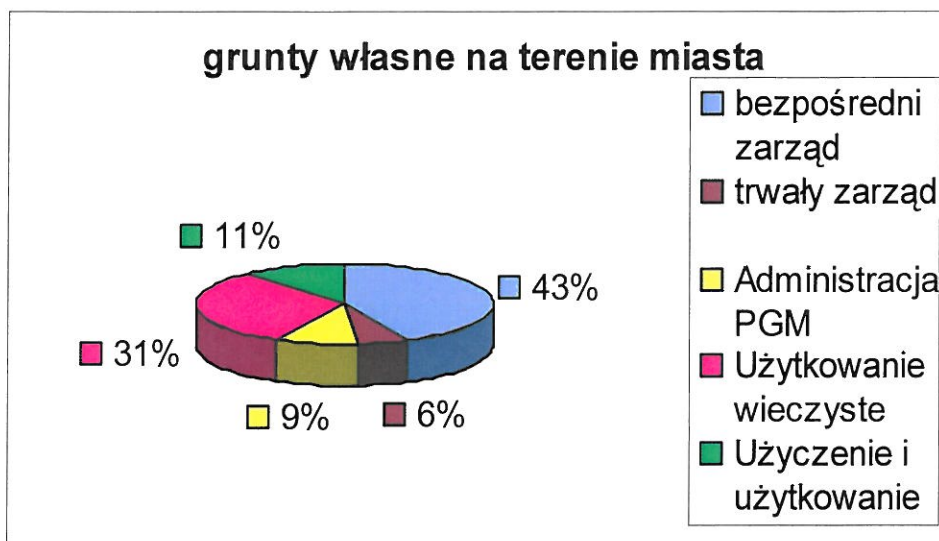
lp	Wyszczególnienie	1995	2005	2006	2007	2008
1	Grunty (własne i we władaniu) Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	276	156	131	131	126
2	Grunty (własne i we władaniu) gminy z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	308	381	380	386	381
3	Grunty Skarbu Państwa i Gminy przekazane w użytkowanie wieczyste	238	227	227	223	232
4	Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych	269	219	215	204	195
5	Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	305	389	398	409	418
6	Grunty powiatowe	0	19	18	18	17
7	Grunty wojewódzkie	0	9	9	9	9
8	pozostałe	37	35	57	55	57
9	Ogółem	1433	1435	1435	1435	1435

12.2. Zasoby komunalne

W ogólnej powierzchni miasta 1435 ha - 28,8% stanowią grunty będące własnością gminy (413,64 ha). Wartość księgowa tego zasobu to 162.226.586 zł. Procentowy udział gruntów gminnych w ogólnej powierzchni miasta nie zmienił się w porównaniu do roku 1995, kiedy wynosił 28,5%.

Poniższa tabela i wykres przedstawiają zestawienie gruntów według stanu na dzień 31.12.2008 roku.

Grunty gminne	Powierzchnia (w ha)	% powierzchni ogółem	Wartość
w bezpośrednim zarządzie miasta	178	43	52.768.838
oddane w trwały zarząd jednostek samorządowych	23	6	15.156.312
w administracji PGM	37	9	21.968.142
przekazane w użytkowanie wieczyste	128	31	65.132.759
przekazane w użytkowanie i użyczenie	47	11	7.200.535
Ogółem	413	100	162.226.586

Analiza struktury gruntów komunalnych na przestrzeni lat 2005- 2008 (grunty w hektarach)

Grunty własne na terenie miasta	1995	2005	2006	2007	2008
Przekazane w użytkowanie wieczyste	100	135	132	131	128
Przekazane w użytkowanie, trwały zarząd	71	69	68	70	70
Pozostałe w zasobie	237	205	207	205	215
razem	408	409	407	406	413

Ponadto Gmina Miasto Żyrardów posiada:

- grunty stanowiące własność położone poza terenem Miasta 3,00 ha
- grunty w użytkowaniu wieczystym gminy na terenie Miasta Żyrardowa 9,37 ha
- grunty w użytkowaniu wieczystym gminy poza terenem Miasta Żyrardowa 1,20 ha

Poza gruntami stanowiącymi własność oraz będącymi w użytkowaniu wieczystym Miasta, Gmina Żyrardów włada nieruchomościami o pow. ok. 96 ha o nieuregulowanym stanie prawnym. W ok. 90 % nieuregulowany stan prawny mają grunty zajęte pod drogi publiczne. Trwają sukcesywne prace zmierzające do regulacji stanu prawnego tych nieruchomości.

Ogółem w zasobie gruntów własnych i pozostających we władaniu będących w bezpośrednim zarządzie Miasta pozostaje 274 ha w tym:

- Drogi 162 ha
- Tereny wypoczynku 47 ha
- Lasy i grunty zadrzewione 17 ha
- Tereny zurbanizowane nie zabudowane 29 ha
- Tereny przemysłowe i inne 19 ha

12.3. Dochody i wydatki związane z gospodarką nieruchomościami

Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest w strukturze wydatków znaczny wzrost wydatków ponoszonych na zakupy nieruchomości. Nabywane nieruchomości to przede wszystkim tereny przeznaczone pod planowane drogi gminne oraz inne cele publiczne. Wydatki w 2007 znacznie odbiegają od skali wzrostu z uwagi na zakup powierzchni inwestycyjnej - 3,4 ha w centrum Miasta (teren po ciepłowni).

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008
Dochody miasta ogółem związane z gospodarką nieruchomościami, w tym:	3.405.002	5.278.039	5.320.541	5.386.723
-wpływy ze sprzedaży nieruchomości	2.094.653	3.850.623	4.069.758	3.902.511
Wydatki miasta ogółem związane z gospodarką nieruchomościami, w tym:	673.741	753.751	5.082.519	2.026.672
- na zakup nieruchomości	293.692	411.599	4.437.074	1.353.182

12.4. Oferta dla inwestorów

Urząd Miasta przygotował katalog ofert inwestycyjnych, który zawiera dokładne opisy nieruchomości oraz ich zdjęcia. Katalog wydany został zarówno w wersji papierowej w formie „Informatora dla inwestora”, jak również opublikowany w formie elektronicznej na portalu internetowym miasta. Aktualnie miasto posiada w swej ofercie inwestycyjnej 18 działek o łącznej powierzchni 84.435 m². Miasto nie posiada ofert inwestycyjnych dla dużych inwestorów – powierzchnia największej oferowanej do sprzedaży nieruchomości wynosi 17.554 m²

13. Struktura przestrzenna miasta

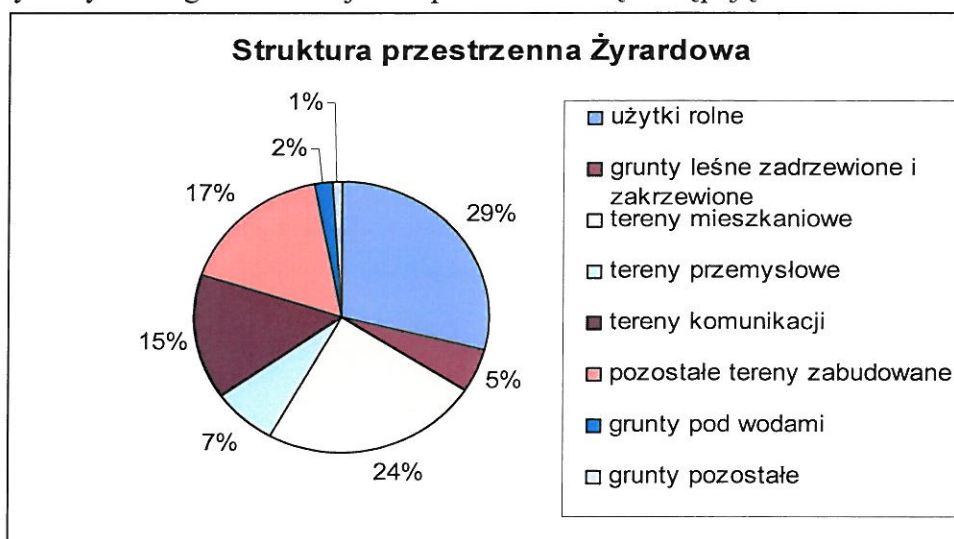
Żyrardów jest organizmem miejskim silnie zurbanizowanym, o powierzchni 1435 ha. Średnia wielkość wskaźnika zaludnienia w latach 2005 - 2008 kształtowała się na poziomie prawie 2900 osób na km².

Struktura funkcjonalno – przestrzenna miasta oparta jest o prostokątną sieć komunikacyjną, której głównym elementem struktury są: droga krajowa nr 50 relacji Sochaczew – Grójec, droga wojewódzka Nr 719 relacji Warszawa – Skierniewice oraz linia kolejowa PKP relacji Łódź – Warszawa.

Wymienione główne elementy układu komunikacyjnego dzielą miasto na cztery części, a powiązania układu drogowo – ulicznego wewnętrznego z układem dróg zewnętrznych (krajowych i wojewódzkich) nie tworzą dogodnych warunków dla obsługi komunikacyjnej pomiędzy poszczególnymi dzielnicami miasta.

Układ funkcjonalno-przestrzenny miasta przedstawiony jest na załączonym rysunku, który odzwierciedla politykę przestrzenną Miasta Żyrardowa określoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Sposób wykorzystania gruntów miejskich przedstawia się następująco:

Powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na koniec 2008 roku kształtowała się na poziomie ~ 35,5% ogólnej powierzchni miasta, co stanowi około 509 ha.

Łącznie dla tego obszaru w okresie od 1995r. do 2008r. uchwalonych zostało 40 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Spośród w/w planów miejscowych w latach 2005 – 2008 uchwalonych zostało 13 planów miejscowych, które objęły obszar o łącznej powierzchni 218 ha.

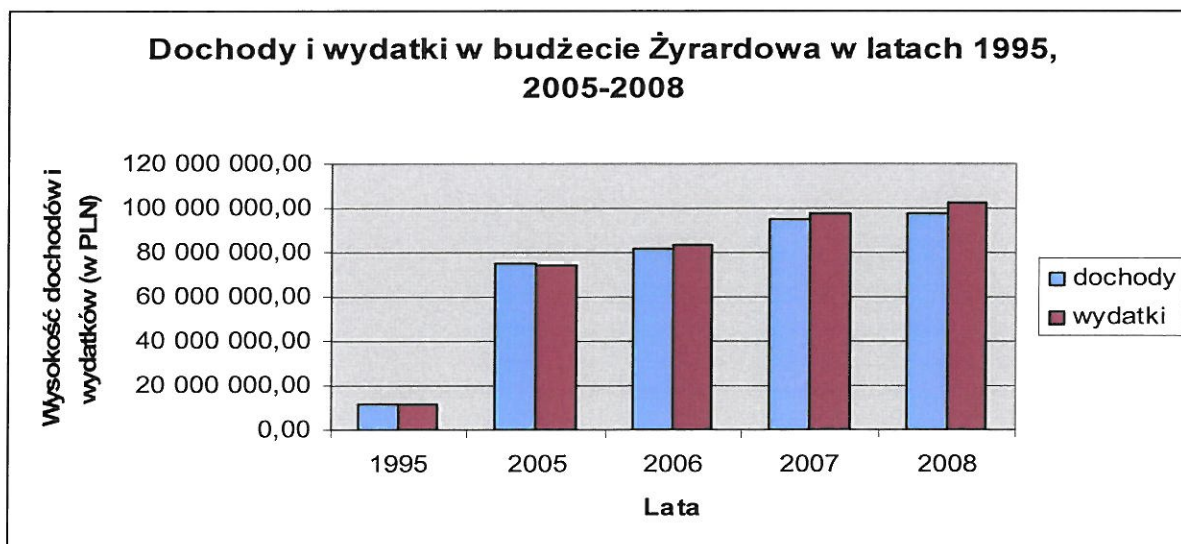
Zgodnie z polityką przestrzenną miasta, wyrażoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Żyrardowa, terenami strategicznymi rozwoju miasta są tereny, którym przypisuje się funkcje mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe, przy czym nie można pominąć roli, jaką dla rozwoju miasta pełnić będą tereny o znacznej powierzchni i walorach przyrodniczych przeznaczone pod rekreację, sport i wypoczynek.

Natomiast obszary przeznaczone pod usługi produkcyjne, w tym także dawne tereny poprzemysłowe, z uwagi na ich rozdrobnienie, mogą służyć zaspokajaniu potrzeb na lokalizację małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych.

14. Finanse miasta

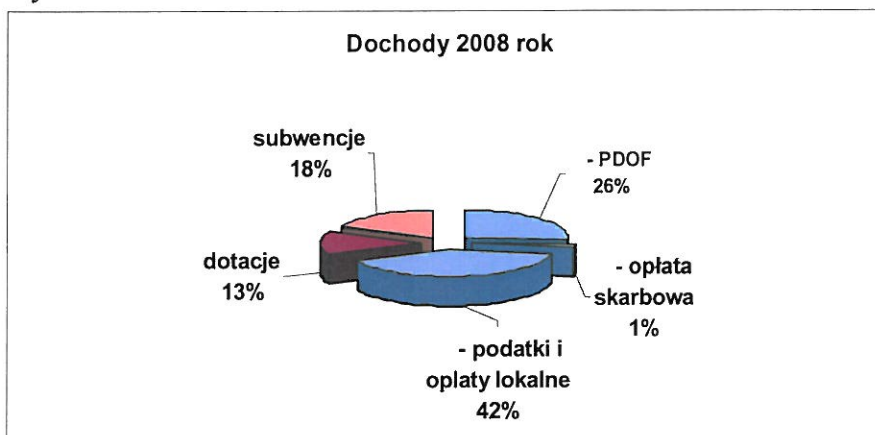
Analiza dochodów i wydatków miasta na przestrzeni ostatnich lat (2005 – 2008) a także odniesienie ich do stanu sprzed dziesięciu lat (rok 1995) pozwala na stwierdzenie, że kondycja finansowa miasta jest dobra a idea decentralizacji władzy poprzez wprowadzenie kategorii własności komunalnej oraz delegację uprawnień i odpowiedzialności za „małe Ojczyzny” na szczebel gminy przyniosła pozytywne efekty.

Podstawowe dane liczbowe dotyczące dochodów i wydatków budżetowych oraz ilustrację trendów przedstawia poniższy wykres i tabela.

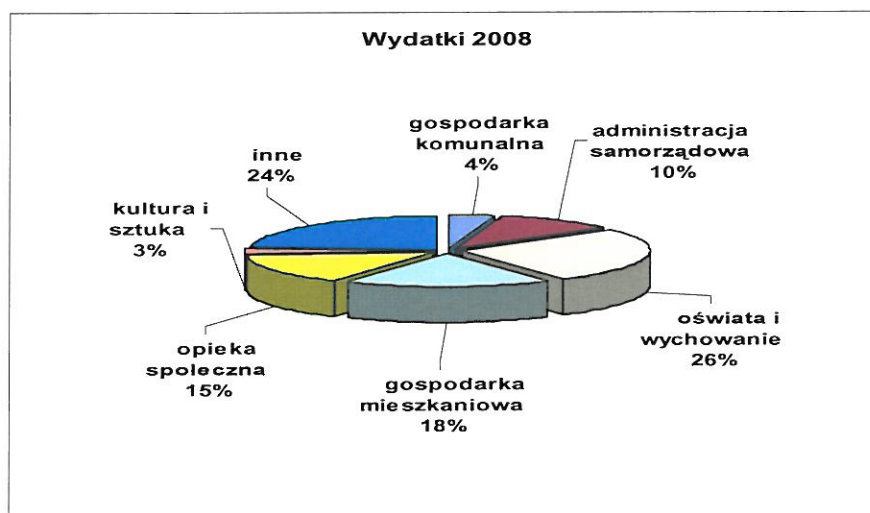
Rok	1995	2005	2006	2007	2008
Dochody budżetowe	11 288 989	74 751 552	81 676 909	94 961 280	97 694 860
Wydatki budżetowe	11 395 165	74 138 841	82 936 024	97 568 611	102 108 818

Dochody miasta w roku 2008 wyniosły 97.694.860 zł, przy czym dochody własne w wysokości 69.697.919 zł stanowiły 69 % wszystkich dochodów. Strukturę dochodów przedstawia wykres:

Dochody miasta w stosunku do roku 1995 wzrosły głównie z tytułu zmiany wielkości subwencji ogólnej, do której dodano subwencję oświatową w związku z przejęciem szkół podstawowych od 1996 roku.

Strukturę wydatków w roku 2008 przedstawia poniższy wykres:

Wydatki w roku 2008 osiągnęły wielkość 102.108.818 zł, z czego wydatki własne to kwota 91.834.865 zł.

Porównanie poziomu dochodów i wydatków budżetowych gminy realizowanych w latach 2005 – 2008 wskazuje na znaczny wzrost wielkości budżetu gminy. Wzrost ten dotyczy zarówno wydatków jak i dochodów.

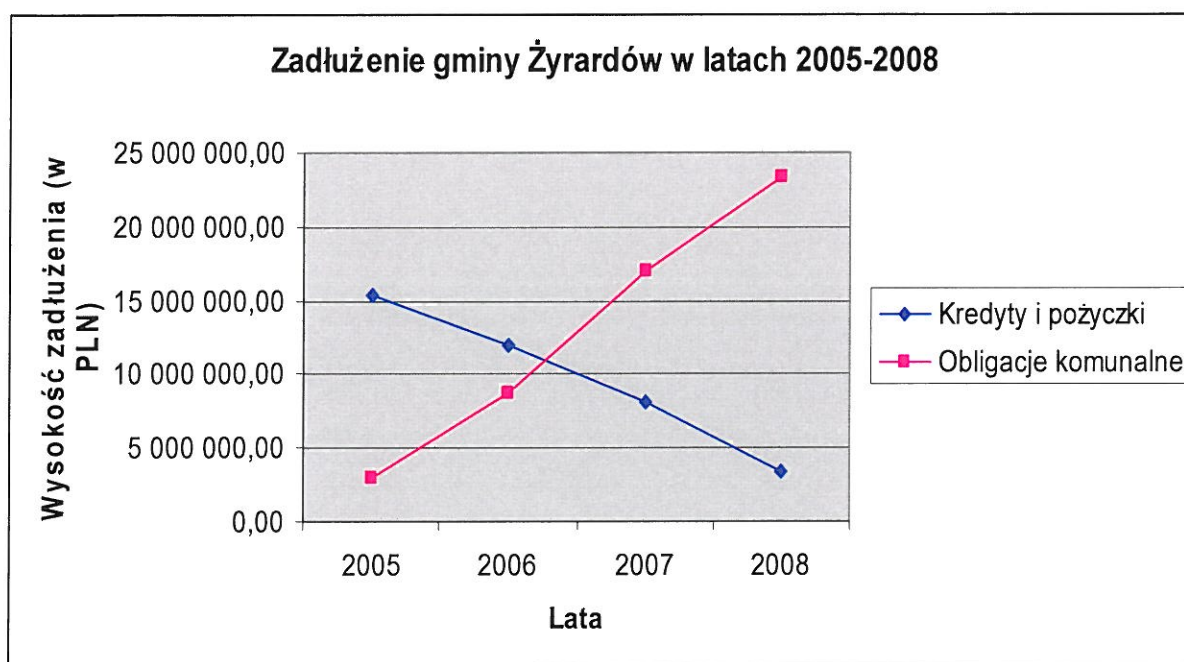
Bardzo wysoki wzrost dochodów i wydatków w latach 2005 – 2008 w porównaniu do roku 1995 jest wynikiem proinwestycyjnej polityki miasta oraz przejęcia nowych zadań na skutek reorganizacji funkcjonowania państwa i przekazywania nowych zadań do realizacji przez samorządy. Bardzo dużą rolę odegrało też uruchomienie realizacji zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Porównanie wielkości dochodów i wydatków pozwala określić stan równowagi budżetu. Jest on zrównoważony, gdy dochody i wydatki są równe. W jednostkach samorządu terytorialnego zazwyczaj kwota wydatków jest wyższa od przewidywanej kwoty dochodów. Aktualnie zadłużenie jednostki samorządu terytorialnego nie może przekraczać 60% wykonanych dochodów ogółem na koniec roku budżetowego (art.170 Ustawy o finansach publicznych), natomiast obsługa zadłużenia nie może przekraczać 15 % planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego (art. 169 Ustawy o finansach publicznych). Miasto Żyrardów w roku 2008 osiągnęło te dwa wskaźniki na poziomie:

- 26,57 % zadłużenie w stosunku do dochodów,
- 8,63 % obsługa zadłużenia,

co stanowiło w obu przypadkach dolną część limitu.

Dynamikę zadłużania się Gminy Żyrardów ilustruje poniższy wykres i tabela:

Rok	2005	2006	2007	2008
Kredyty i pożyczki	15 330 157	11 910 825	8 161 640	3 396 930
Papiery wartościowe	2 900 000	8 800 000	16 980 000	23 400 000
Zadłużenie budżetu	18 230 157	20 710 825	25 141 640	26 796 930

Jak łatwo zauważyć zadłużenie gminy Żyrardów systematycznie rośnie, wynika to głównie z liczby inwestycji zrealizowanych w ostatnich latach. Władze Miasta skutecznie wykorzystywały możliwości wynikające z uruchomienia środków unijnych. Od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej Żyrardów zrealizował 10 projektów: remont ulicy POW, budowę ulicy Łukasińskiego, rozbudowę monitoringu wizyjnego, przebudowę i remont szkół podstawowych nr 4, 6, 7, budowę sieci wodno-kanalizacyjnej w Północnej Dzielnicy Miasta i kanalizacyjnej w Osiedlu Leśna oraz Rewaloryzację Parku Dittricha I i II, III etap. Miasto finansuje również część udziału własnego beneficjenta – PGK „Żyrardów” sp. z o.o. w realizowanym w ramach Funduszu Spójności projekcie „Modernizacja Gospodarki wodno-ściekowej w Żyrardowie i Jaktorowie”.

Aby zrealizować tak ogromne inwestycje w tak krótkim czasie Gmina Żyrardów musiała wyemitować obligacje, aby zabezpieczyć udział własny. W roku 2008 zadłużenie zawierało w sobie 3 396 930 zł kredytów i 23 400 000 zł z emisji obligacji. Gmina Żyrardów zdecydowała się na emisję obligacji komunalnych uważając ją za najlepszą formę pozyskiwania środków na inwestycje.

Oceniając pozycję konkurencyjną miasta w regionie i kraju na podstawie tzw. wskaźnika G (poziom dochodów podatkowych na 1 mieszkańca) stwierdzić należy, że poziom ten ciągle jeszcze jest niższy od średniej krajowej (średnia krajowa na rok 2009 wynosi 1119,20 a w mieście – 1028,92) a także niższy niż wskaźnik dla sąsiednich miast o porównywalnej wielkości – Sochaczewa i Grodziska Mazowieckiego. Za element pozytywny uznać należy fakt, że dynamika wzrostu tego wskaźnika w mieście jest wyższa niż średnio w kraju.

15. Inwestycje

Inwestycje miejskie realizowane są bezpośrednio przez Urząd Miasta ze środków budżetowych bądź przez spółki miejskie – ze środków własnych tych spółek lub środków budżetu miasta.

15.1. Inwestycje Miasta

Do głównych inwestycji realizowanych przez Miasto należą inwestycje drogowe, zapisane w programie budowy i przebudowy dróg miejskich na lata 2006-2010. Zgodnie z tym programem w roku 2009:

1. Zakończono budowę ul. Moniuszki na odc. od ul. Piaskowej do ul. Spacerowej.
2. Zakończono remont ul. Legionów Polskich i Struga od ul. Słonecznej do ulicy Limanowskiego.
3. Zakończono przebudowę Al. Partyzantów na odcinku od Placu Piłsudskiego do ul. 16-go Stycznia.
4. Wybudowano ul. Piastowska na odcinku od ul. Żeromskiego do ul. Poznańskiej.
5. Wybudowano ul. Spokojną na odcinku od ul. Środkowej do ul. Jodłowskiego.
6. Wybudowano ciągi pieszo-jezdne po obydwu stronach kościoła Św. Karola Boromeusza.
7. Rozpoczęto budowę ul. Dąbrowskiego na odc. od ul. Południowej do ul. Równoległej, z terminem zakończenia robót w roku 2010.
8. Rozpoczęto przebudowę jednej z głównych ulic w mieście – ul. Okrzei, na odcinku od ul. Krótkiej do ul. 1-go Maja, z terminem zakończenia robót w roku 2010.
9. Rozpoczęto budowę ul. Konopnickiej na odcinku od ul. Kasztanowej do ul. Mireckiego, z terminem zakończenia w roku 2010.

W ramach przygotowania do realizacji nowych zadań drogowych prowadzono prace projektowe dot. przebudowy ulic: Limanowskiego (od ul. 1-go Maja do ul. Kasztanowej), Waryńskiego, Bohaterów Warszawy (od ul. Partyzantów do ul. Środkowej).

Ze środków miasta przygotowywana jest także dokumentacja projektowa na przebudowę chodników i zjazdów w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 719 wraz z budową dwóch nowych sygnalizacji świetlnych – realizacja tego zadania leżała będzie po stronie Zarządu Dróg Wojewódzkich.

W roku 2009 rozpoczęła się też realizacja długo przez mieszkańców oczekiwanego zadania, polegającego na przywróceniu świetności historycznego obiektu dawnej fabrycznej restry i kręgielni – zadanie to realizowane będzie przy blisko 50% dofinansowaniu z funduszy Unii Europejskiej, a umowny termin zakończenia robót to koniec I-go kwartału 2011 roku.

Prace remontowe trwają też w innym obiekcie zabytkowym, przedszkolu Nr 9, dawnej Ochronce – remont dotyczy sali balowej w tym budynku i stanowi I etap kompleksowej rewaloryzacji tego obiektu.

W pierwszym półroczu 2009 zakończono termomodernizację Zespołu Szkół nr 1 – obiekt otrzymał nową, estetyczną elewację, a trwają obecnie prace związane z termomodernizacją kolejnego obiektu oświatowego – budynku, w którym mieści się Zespół Szkół Nr 3 i Liceum Ogólnokształcące.

W 2010 roku miasto skoncentruje swa działalność głównie na kontynuacji rozpoczętych inwestycji drogowych i robót modernizacyjnych. Rozpoczęcie nowych inwestycji uzależnione będzie od pozyskania środków zewnętrznych na ich realizację. Miasto oczekuje na wynik aplikowania o środki zewnętrzne z UE w ramach priorytetu 7.2 Regionalnego Programu Operacyjnego na budowę nowego przedszkola przy ul. Księdza Brzóska a także na wynik ubiegania się o wpisanie w ramach zadań indykatorywnych RPO projektu p.n. *"Wzmocnienie potencjału społeczno-gospodarczego Mazowsza poprzez rewitalizację europejskiego dziedzictwa – Osady Fabrycznej w Żyrardowie"*. W roku 2010 miasto ubiegać się będzie też o środki na termomodernizację gminnych obiektów oświatowych.

15.2 Inwestycje gminnych podmiotów gospodarczych

Wszystkie należące do miasta spółki prawa handlowego prowadzą ożywioną działalność inwestycyjną w ramach realizacji swych zadań statutowych. I tak:

1. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Żyrardów” sp. z o.o. kończy w roku 2010 realizację współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności zadania p.n. Gospodarka wodno-ściekowa w Żyrardowie i Jaktorowie – na wartość 23,3 mln Euro. Oczekuje się też na podpisanie umowy na realizację w ramach PO Infrastruktura i Środowisko projektu p.n. Gospodarka wodno-ściekowa w Żyrardowie – II etap – na wartość ok. 67 mln zł. Udział własny z tytułu realizacji inwestycji sieciowych w ramach obydwu tych projektów zobowiązało się pokryć miasto ze środków budżetowych.
2. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „Żyrardów” sp. z o.o. prowadziło w 2009r. kolejny etap modernizacji Ciepłowni Miejskiej, zrealizowało podłączenia 16 nowych budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej i budowę nowej magistrali zamykającej pierścień wokół miasta. W roku 2010 przewiduje się podłączenie do sieci miejskiej dalszych 20 obiektów – nowych lub zmieniających formę ogrzewania a także prowadzenie prac przygotowawczych do budowy nowego źródła wytwarzania energii cieplnej o mocy 15MW.
3. Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej „Żyrardów” sp. z o.o. zajmuje się głównie remontami komunalnych zasobów mieszkaniowych, do działań inwestycyjnych zliczyć należy budowę wewnętrznych instalacji c.o. i c.w.u. w budynkach podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej. Podobne działania prowadzone będą także w roku 2010. Spółka przygotowuje się też do budowy nowego wielorodzinnego budynku komunalnego.
4. Żyrardowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. prowadzi aktualnie budowę 3 budynków mieszkalnych (64 lok.) przy ul. Żeromskiego a przygotowuje się do realizacji kolejnych 2 budynków (95 lok.) przy ul. Parkingowej. Miasto wnosi do spółki aportem grunty a także wkład pieniężny na objęcie udziałów.
5. „AQUA Żyrardów” sp. z o.o. oddała w roku 2009 do użytku dwie duże inwestycje: Basen z kąpielnią i hotelem oraz pełnowymiarowe boisko piłkarskie z trawy syntetycznej IV generacji. Inwestycje te powstały ze środków kredytowych a spłacane są przez budżet miasta. W roku 2010 spółka planuje rozbudowę istniejących parkingów przy kompleksie

sportowym oraz zagospodarowanie terenu w zakresie urządzenia terenów zielonych i obiektów małej architektury. Spółka zleciła też opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na budowę zespołu zabudowy usługowej w Rewalu.

Na terenie miasta inwestują również podmioty prywatne. Dla poprawy koniunktury gospodarczej w mieście i jego wizerunku duże znaczenie ma zaangażowanie dwóch firm developerskich, realizujących inwestycje na przemysłowych terenach byłych zakładów lnarskich. Powstające tam lofty z całą infrastrukturą do obsługi przyszłych lokatorów przysporzą miastu nowych, zamożnych mieszkańców i przyczynią się do powstania nowych miejsc pracy.

Z inwestycji przemysłowych wymienić należy oddany w roku 2009 do użytku obiekt firmy CMC Poland S.A., zajmującej się produkcją i dostawami zbrojeń prefabrykowanych. Docelowo firma zatrudni 45 osób.

II. ANALIZA SWOT.

Przedstawiona w poprzednim rozdziale diagnoza istniejącego stanu społeczno-gospodarczego miasta pozwoliła na opracowanie analizy SWOT tj. na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron miasta oraz szans i zagrożeń rozwojowych generowanych przez szeroko rozumiane otoczenie (województwo, region, kraj, zagranica).

Mocne i słabe strony miasta odnoszą się wyłącznie do wewnętrznego potencjału Żyrardowa, natomiast szanse i zagrożenia występują w otoczeniu i są niezależne od lokalnej społeczności. Analiza SWOT jest podstawową techniką poprzedzającą etap określenia wizji rozwoju miasta oraz precyzowania celów strategicznych, operacyjnych i zadań służących jej realizacji.

Prezentowana poniżej zbiorcza analiza SWOT dla Żyrardowa jest wypadkową trzech analiz SWOT opracowanych dla najważniejszych obszarów życia społeczno-gospodarczego miasta.

1. Zbiorcza analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Atrakcyjne położenie Miasta – między aglomeracją warszawską i łódzką ☐ Dobre połączenia komunikacyjne z krajowymi i regionalnymi ośrodkami wzrostu ☐ Unikatowe obiekty architektury i urbanistyki ery przemysłowej ☐ Duży udział terenów zielonych w mieście i jego okolicy ☐ Nowoczesna infrastruktura sportowo – rekreacyjna ☐ Istnienie podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z możliwością jej ekspansji przestrzemnej ☐ Atrakcyjna oferta oraz wysoki poziom imprez kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Wzrost natężenia lokalnego i tranzytowego ruchu kołowego ☐ Brak gminnych ofert terenowych dla dużych inwestorów ☐ Mały udział działalności produkcyjnej w sferze gospodarczej ☐ Duża gęstość zaludnienia i zabudowy oraz ograniczone możliwości przestrzennego rozwoju miasta wynikające z braku rezerw wolnych terenów w jego granicach ☐ Zamiedbany, wymagający rewitalizacji obszar zabudowy zabytkowej ☐ Zły stan techniczny znacznej części komunalnych zasobów mieszkaniowych ☐ Zła sytuacja ekonomiczna oraz stan techniczny obiektów szpitala ☐ Niewystarczająca ilość placówek edukacyjnych i opiekuńczych ☐ Zły stan znacznej części dróg
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Budowa autostrady A2, obwodnicy miasta, rozbudowa kolei relacji Łódź - Warszawa ☐ Pozyskanie środków finansowych z funduszy UE ☐ Zainteresowanie inwestorów przekształcaniem obiektów przemysłowych na potrzeby innych funkcji ☐ Rosnące zainteresowanie turystyką przemysłową 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kryzys gospodarczy ☐ Rosnąca konkurencja wśród gmin w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych (dofinansowanie UE) ☐ Niekorzystne przepisy prawne zmniejszające dochód gminy ☐ Brak rozwiązań systemowych związanych z finansowaniem sfery społecznej.

2. Sfera gospodarcza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Atrakcyjne położenie Miasta – między aglomeracją warszawską i łódzką ☐ Dobre połączenia komunikacyjne z krajowymi i regionalnymi ośrodkami wzrostu ☐ Unikatowe obiekty architektury i urbanistyki ery przemysłowej ☐ Dynamiczny proces zastępowania funkcji przemysłowych w centrum miasta funkcjami mieszkaniowymi i usługowymi ☐ Istnienie podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej z możliwością jej ekspansji przestrzennej ☐ Zdywersyfikowana struktura gałęziowo-branżowa przemysłu ☐ Produkty lokalne rozpoznawalne w kraju i za granicą ☐ Istnienie komunalnych terenów inwestycyjnych będących przedmiotem oferty dla małych i średnich firm ☐ Opracowane plany miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla terenów o przeznaczeniu przemysłowym ☐ Brak funkcji przemysłowych w centrum miasta ☐ System zachęt finansowych – ulgi w podatkach lokalnych dla przedsiębiorców <p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Budowa autostrady A2, obwodnicy miasta, rozbudowa kolei relacji Łódź - Warszawa ☐ Rosnące zainteresowanie turystyką przemysłową ☐ Pozyskanie środków finansowych z funduszy UE oraz innych funduszy zewnętrznych ☐ Zainteresowanie inwestorów przekształcaniem obiektów poprzemysłowych na potrzeby innych funkcji ☐ Pozyskanie środków na realizację inwestycji w obszarze objętym lokalnym programem rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Brak gminnych ofert terenowych dla dużych inwestorów ☐ Rozproszona własność terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą ☐ Mały udział działalności produkcyjnej w sferze gospodarczej ☐ Niedostosowana baza turystyczna do potrzeb rynkowych ☐ Brak wysokodochodowych miejsc pracy ☐ Niski stopień samoorganizacji lokalnych przedsiębiorców działających na terenie miasta ☐ Brak wykwalifikowanej siły roboczej wykształceniu zawodowym profilowanym <p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kryzys gospodarczy ☐ Rosnąca konkurencja wśród gmin w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych (dofinansowanie UE) ☐ Atrakcyjne oferty pracy w stolicy dla mieszkańców Żyrardowa ☐ Brak rozwiązań systemowych w zakresie wspierania działalności gospodarczej ☐ Brak rozwiązań prawnych upraszczających proces rewitalizacji

3. Sfera społeczna

Mocne strony	Slabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Rozwinięta sfera usług medycznych ☐ Wysoki standard większości gminnych obiektów oświaty ☐ Nowoczesna infrastruktura sportowo – rekreacyjna ☐ Atrakcyjna oferta i wysoki poziom imprez kulturalnych realizowanych przez gminne placówki kultury ☐ Funkcjonowanie Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego ☐ Wysoko wykwalifikowana kadra instytucji publicznych świadcząca usługi dla społeczeństwa ☐ Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej ☐ Wysoka aktywność w sferze społecznej NGO, kościołów i związków wyznaniowych ☐ Realizacja programów profilaktycznych o szerokim zakresie oddziaływania ☐ Kadra przygotowana do absorpcji środków zewnętrznych ☐ Funkcjonowanie systemu monitoringu miejskiego ☐ Dobra współpraca służb porządkowych z młodzieżą w zakresie bezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ujemny przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa Żyrardowa ☐ Mała oferta miejsc pracy w stosunku do liczby osób poszukujących pracy ☐ Zła sytuacja ekonomiczna oraz stan techniczny obiektów szpitala ☐ Brak placówek opiekuńczych dla dzieci 0-3 lata ☐ Za mała ilość miejsc w przedszkolach ☐ Zły stan techniczny większości przedszkoli i szkół ponadgimnazjalnych ☐ Niewystarczająca ilość i wielkość sal gimnastycznych w szkołach ☐ Zła baza lokalowa niektórych placówek kultury ☐ Niewystarczająca liczba placówek dziennego wsparcia dla osób dorosłych ☐ Niewystarczająca ilość – wymaganych dyrektywami UE – pracowników socjalnych ☐ Brak specjalistycznej kadry i programów do zajęć terapeutycznych, reedukacyjnych ☐ Bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej ☐ Brak różnorodnej oferty gastronomicznej ☐ Niski standard życia ludności zamieszkującej centrum miasta w stosunku do ogółu społeczeństwa
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pozyskanie środków zewnętrznych z Europejskiego Funduszu Społecznego ☐ Rosnące zainteresowanie zdrowym stylem życia ☐ Wspieranie przedsiębiorczości społecznej ☐ Tendencja rozwoju szkolnictwa wyższego 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Brak rozwiązań systemowych związanych z finansowaniem służby zdrowia ☐ Niekorzystne rozwiązania systemowe w zakresie kształcenia zawodowego dla potrzeb lokalnych rynków pracy ☐ Brak lokalnych rynków pracy ☐ Niestabilność kadrowa Policji ☐ Konieczność dostosowania bazy oświatowej do zmieniających się przepisów w warunkach niewystarczającej ilości środków przeznaczonych na realizację zadań oświatowych

4. Sfera zasobów i potencjału

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Zintegrowany system infrastruktury technicznej z siecią krajową ☐ Atrakcyjne warunki osiedlania na terenie miasta ☐ Wolne moce w oczyszczalni ścieków ☐ Nowoczesny i efektywny system dystrybucji ciepła ☐ Duża rezerwa mocy elektrycznej ☐ Posiadanie dokumentów programowych w zakresie strategicznego zarządzania miastem (np. program rewitalizacji, strategia mieszkaniowa, strategia rozwoju Miasta itp.) ☐ Przejęcie przez miasto funkcji konserwatora zabytków ☐ Konkurencyjne ceny nieruchomości w obszarze oddziaływania Warszawy i Łodzi ☐ Duży udział terenów zielonych w mieście i jego okolicy ☐ Atrakcyjne tereny przyległe do zalewu Żyrdowskiego możliwe do wykorzystania pod funkcje turystyczno-rekreacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Duża gęstość zabudowania i zabudowy oraz ograniczone możliwości przestrzennego rozwoju miasta wynikające z braku rezerw wolnych terenów w jego granicach ☐ Brak terenów na nowy zakład gospodarki odpadami ☐ Zaniedbany, wymagający rewitalizacji obszar zabudowy zabytkowej ☐ Duży udział dróg nieurządzonych w ogólnej ilości dróg w mieście ☐ Niedobór mieszkań komunalnych i socjalnych ☐ Zły stan techniczny zasobów mieszkaniowych komunalnych i wspólnot mieszk ☐ Wyczerpanie rezerw w zakresie produkcji ciepła ☐ Przeważała infrastruktura techniczna ☐ Zły stan techniczny znacznej części dróg ☐ Zanieczyszczenie powietrza związane z niską emisją ☐ Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na niezurbanizowanych obszarach miasta ☐ Niewystarczająca ilość podczyszczalni wód deszczowych ☐ Ograniczona dostępność centrum miasta do sieci gazowej ☐ Niewydolny system połączeń komunikacyjnych między centrum i południową częścią Miasta tzw. "zatorzem" ☐ Brak terenów komunalnych przeznaczonych na nowy cmentarz ☐ Uciążliwy ruch tranzytowy biegnący przez centrum miasta ☐ Zróżnicowana struktura własności gruntów w pasie drogowym ☐ Nieuregulowany sposób zarządzania terenami komunalnymi w obszarze budownictwa wielorodzinnego ☐ Niedostateczny rozwój systemu ścieżek rowerowych i miejsc parkingowych ☐ Brak rozwiązań całościowej koncepcji komunikacyjnej miasta
<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Budowa autostrady A2, obwodnicy miasta, rozbudowa kolei relacji Łódź - Warszawa ☐ Rosnące zainteresowanie turystyką przemysłową ☐ Pozyskanie środków finansowych z funduszy UE oraz innych funduszy zewnętrznych ☐ Zainteresowanie inwestorów przekształcaniem obiektów poprzemysłowych na potrzeby innych funkcji 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Niekorzystne przepisy prawne zmniejszające dochód gminy ☐ Ograniczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin sąsiednich dotyczące uregulowań w zakresie gospodarki odpadami

III. WIZJA ROZWOJU MIASTA I CELE STRATEGICZNE.

W oparciu o analizę wewnętrznego potencjału miasta oraz procesów zachodzących w otoczeniu opracowana została wizja rozwoju Żyrardowa, określająca pożądany wizerunek miasta, jaki chcemy osiągnąć w perspektywie czasowej, na którą opracowana jest strategia. Przyjmując horyzont czasowy do 2025 roku zdefiniowano wizję rozwoju Żyrardowa w sposób następujący:

"Historia i nowoczesność -Żyrardów miastem o wymarzonych warunkach życia, znaczącym ośrodkiem rozwoju Mazowsza, atrakcyjnym dla turystów i przyjaznym dla inwestorów."

Stopniowe urzeczywistnianie wizji Żyrardowa jako miasta, w którym ludzie chcieliby żyć, uczyć się, mieszkać, pracować i wypoczywać będzie możliwe poprzez realizowanie poniższych celów strategicznych.

CELE STRATEGICZNE:

- I. Ciągła poprawa warunków życia mieszkańców.
- II. Wzmocnienie pozycji Żyrardowa jako znaczącego ośrodka gospodarczego między Warszawą a Łodzią.
- III. Kształtowanie ładu przestrzennego dla potrzeb funkcjonalności i rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.
- IV. Podniesienie rangi Żyrardowa jako znaczącego ośrodka turystycznego.
- V. Rozwój infrastruktury technicznej.
- VI. Kreowanie prolokalnych postaw społeczeństwa.

Numeracja celów nie oznacza ich hierarchizacji i przyjęta została ze względów redakcyjnych dokumentu.

Przyjęte cele strategiczne jak również wynikające z nich cele operacyjne i zadania będą się w wielu przypadkach "zazębiać" w zbliżonych polach działania społeczno-gospodarczego. Cele te są wewnętrznie zgodne. Osiąganie jednych będzie wspierać osiąganie innych, przez co podejmowane działania będą wewnętrznie spójne, a prowadzona polityka rozwoju wewnętrznie zgodna.

IV. CELE OPERACYJNE ORAZ ZADANIA PRZYPISANE CELOM STRATEGICZNYM -WYKONAWCY ZADAŃ ORAZ PARTNERZY.

Dla czytelności dokumentu wykonawcy poszczególnych zadań zapisani będą *kursywą*, natomiast partnerzy – drukiem zwykłym. Stosowane będą również skrócone nazwy Wydziałów Urzędu Miasta (UM) i innych jednostek organizacyjnych oraz ich symbole ustalone w regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta w Żyrardowie. Rozwinięcie użytych w rozdziale skrótów zostało przedstawione w poniższej tabeli:

<i>Skrócona nazwa</i>	<i>Pełna nazwa Wykonawcy/Partnera</i>
DG	Wydział Działalności Gospodarczej
FN	Wydział Finansowo-Budżetowy
FP	Wydział Funduszy Europejskich
GL	Wydział Gospodarki Lokalowej
GN	Wydział Gospodarki Nieruchomościami
GK	Wydział Gospodarki Komunalnej
KZ	Miejski Konserwator Zabytków
OR	Wydział Ogólno-Organizacyjny
OW	Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej
PA	Wydział Gospodarki Przestrzennej i Architektury
PO	Wydział Podatków i Opłat
PK	Wydział Promocji i Kultury
RI	Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji
ZD	Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej
OC	Wydział Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego
KPP	Komenda Powiatowa Policji
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MZU	Miejski Zespół Urbanistyczny
OSiR	Ośrodek Sportu i Rekreacji
PEC	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
PGK	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
PGM	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
SM	Straż Miejska
ŻTBS	Żyrardowskiego Towarzystwo Budownictwa Społecznego

CEL STRATEGICZNY I: "Ciągła poprawa warunków życia mieszkańców".

CELE OPERACYJNE:

1. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Zadania:

- 1.1. Wspieranie i realizacja budownictwa mieszkaniowego dostosowanego do zróżnicowanych potrzeb i możliwości materialnych mieszkańców.
Wydział Gospodarki Lokalowej + RI + GN + PGM + ŻTBS
- 1.2. Aktualizacja zasad zaspakajania potrzeb mieszkaniowych do istniejących warunków.
Wydział Gospodarki Lokalowej
- 1.3. Poprawa stanu technicznego i standardu budynków komunalnych.
Wydział Gospodarki Lokalowej + PGM
- 1.4. Tworzenie przestrzeni publicznej dla celów rekreacyjnych.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + PGM

2. Stwarzanie warunków dla zapewnienia wysokiego poziomu edukacji na wszystkich etapach kształcenia.

Zadania:

- 2.1. Zwiększenie ilości miejsc w przedszkolach.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej + RI
- 2.2. Poprawa bazy sportowej gminnych zespołów szkół.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej + RI
- 2.3. Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej + miejskie placówki szkolne i zespoły szkół
- 2.4. Organizacja zajęć specjalistycznych dla dzieci.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej + placówki oświatowe
- 2.5. Podejmowanie inicjatyw na rzecz poprawy bazy lokalowej szkół ponadgimnazjalnych.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej
- 2.6. Poprawa wyników nauczania.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej + szkoły miejskie oraz zespoły szkół
- 2.7. Dążenie do lokalizacji na terenie miasta uczelni wyższych, w tym filii renomowanych uczelni państwowych.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej

3. Wspieranie rodzin w samodzielnym wypełnianiu podstawowych funkcji.

Zadania:

- 3.1. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej + OW
- 3.2. Przygotowanie oferty zajęć edukacyjnych dla rodziców i opiekunów.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej + OW
- 3.3. Integrowanie działań różnych środowisk na rzecz pomocy rodzinie.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej + OW + MOPS
- 3.4. Prowadzenie różnych form aktywizacji bezrobotnych.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej + OW, PUP, DG + MOPS

4. Rozwój zintegrowanego systemu aktywizacji i pomocy dla osób starszych oraz niepełnosprawnych.

Zadania:

- 4.1. Współpraca z Wyższą Szkołą Rozwoju Lokalnego w zakresie wspierania Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej
- 4.2. Podejmowanie działań na rzecz poszerzenia oferty usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej + MOPS
- 4.3. Wspieranie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych oraz niepełnosprawnych.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej + MOPS

5. Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zadania:

- 5.1. Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + SM
- 5.2. Wprowadzenie działania Straży Miejskiej w systemie całodobowym.
Straż Miejska
- 5.3. Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia ilości policyjnych patroli pieszych.
Wydział Zarządzania Kryzysowego + Komenda Powiatowa Policji
- 5.4. Poprawa infrastruktury związanej z bezpieczeństwem ruchu drogowego.
Wydział Gospodarki Komunalnej + RI + SM
- 5.5. Organizacja miasteczka ruchu drogowego dla dzieci i młodzieży.
Straż Miejska + RI + GN

6. Wzbogacanie oferty kulturalnej miasta.

Zadania:

- 6.1. Nawiązywanie współpracy z placówkami kulturalnymi i uczelniami o profilu artystycznym z Warszawy i Łodzi.
Wydział Promocji i Kultury
- 6.2. Stwarzanie warunków sprzyjających integracji lokalnego środowiska artystów.
Wydział Promocji i Kultury
- 6.3. Poszerzanie i zacieśnianie współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami działającymi na niwie kultury i sztuki.
Wydział Promocji i Kultury + FP
- 6.4. Budowa nowoczesnej Miejskiej Biblioteki Publicznej.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + OW, PK
- 6.5. Kontynuowanie działań zmierzających do ulokowania w mieście Centrum Sztuki Filmowej i Telewizyjnej.
Prezydent Miasta + PK

7. Działania na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców.

Zadania:

- 7.1. Wdrażanie programów profilaktycznych.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej
- 7.2. Wspieranie działań na rzecz funkcjonowania szpitala oraz poprawy jakości świadczonych usług medycznych.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej
- 7.3. Zacieśnianie współpracy z niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej.
Wydział Zdrowia i Pomocy Społecznej
- 7.4. Budowa lądowiska dla helikopterów medycznych.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + ZD + OC

8. Dążenie do rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej oraz jej wszechstronnego wykorzystania.

Zadania:

- 8.1. Poprawa zagospodarowania terenu przy Zalewie Żyrardowskim.
Ósrodek Sportu i Rekreacji +RI
- 8.2. Rozwój sieci ścieżek rowerowych.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK
- 8.3. Modernizacja stadionu miejskiego przy ul. Piastowskiej wraz przyległymi terenami zielonymi.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + OSiR + GK
- 8.4. Podjęcie działań na rzecz budowy przejścia przez obwodnicę od strony osiedla Żeromskiego.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + PA

9. Poprawa stanu środowiska naturalnego w mieście.

Zadania:

- 9.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
Wydział Gospodarki Komunalnej + OW
- 9.2. Zachowanie procentowego udziału terenów zieleni miejskiej w ogólnej powierzchni miasta.
Wydział Gospodarki Przestrzennej i Architektury
- 9.3. Utrzymywanie i poprawa estetyki terenów zielonych w mieście.
Wydział Gospodarki Komunalnej
- 9.4. Zagospodarowanie i renaturyzacja ciągów wodnych na terenie miasta.
Wydział Gospodarki Komunalnej + RI
- 9.5. Wdrażanie programu obniżenia niskiej emisji.
Wydział Gospodarki Komunalnej + PEC + PGM
- 9.6. Rozszerzenie zakresu selektywnej zbiórki odpadów.
Wydział Gospodarki Komunalnej + PGK + OW
- 9.7. Realizacja programu utylizacji wyrobów azbestowych.
Wydział Gospodarki Komunalnej

10. Poprawa skomunikowania Żyrardowa z regionem i krajem.

Zadania:

- 10.2.1. Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia ilości połączeń kolejowych z Warszawą.
Prezydent Miasta + DG
- 10.2.2. Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia ilości połączeń komunikacyjnych z ośrodkami, w których świadczona jest obsługa mieszkańców miasta z zakresu sądownictwa i administracji publicznej.
Prezydent Miasta + DG

CEL STRATEGICZNY II: "Wzmocnienie pozycji Żyrardowa jako znaczącego ośrodka gospodarczego między Warszawą a Łodzią."

CELE OPERACYJNE:

1. Prowadzenie pro rozwojowej polityki gospodarowania terenami.

Zadania:

- 1.1. Zwiększanie ilości terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność produkcyjną.
Wydział Gospodarki Nieruchomościami + PA
- 1.2. Poszerzanie katalogu ofert inwestycyjnych.
Wydział Gospodarki Nieruchomościami + PK
- 1.3. Opracowanie planów uzbrajania terenów rozwojowych.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + PA, GK, GN, PEC, PGK
- 1.4. Opracowanie listy pożądanых gałęzi i branż przemysłu.
Wydział Działalności Gospodarczej + PK
- 1.5. Podjęcie działań na rzecz poszerzenia granic miasta.
Prezydent Miasta + RI + MZU + PA

2. Dążenie do zwiększenia udziału działalności produkcyjnej w sferze gospodarczej.

Zadania:

- 2.1. Opracowanie programu zachęt dla inwestorów działających w sferze produkcyjnej.
Wydział Działalności Gospodarczej + FN
- 2.2. Zwiększanie ilości terenów dla realizacji inwestycji produkcyjnych.
Wydział Gospodarki Nieruchomościami + PA
- 2.3. Uzbrojenie terenów stanowiących ofertę dla inwestorów.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + PA + GN

3. Wsparcie sektora MŚP.

Zadania:

- 3.1. Wypracowanie form i metod współpracy samorządu lokalnego z sektorem MŚP.
Wydział Podatków i Opłat + DG+ FP
- 3.2. Prowadzenie doradztwa w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.
Wydział Funduszy Europejskich + DG
- 3.3. Zacieśnianie współpracy samorządu z instytucjami pozarządowymi działającymi na rzecz MŚP.
Wydział Działalności Gospodarczej + FP

4. Współpraca z samorządami sąsiednich gmin na rzecz rozwoju gospodarczego obszaru.

Zadania:

- 4.1. Podejmowanie działań na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów infrastrukturalnych.
Wydział Gospodarki Komunalnej + RI + PGK

- 4.2. Opracowanie i promocja wspólnej oferty inwestycyjnej.
Wydział Promocji i Kultury + PA + GN

5. Rozwój usług ponadlokalnych.

Zadania:

- 5.1. Diagnozowanie oczekiwań mieszkańców sąsiednich gmin w zakresie oferty usług o znaczeniu ponadlokalnym.
Wydział Działalności Gospodarczej + PK
- 5.2. Dążenie do wzbogacania oferty usług o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z oczekiwaniami rynku.
Wydział Działalności Gospodarczej + PK
- 5.3. Podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości świadczonych usług ponadlokalnych.
wg właściwości: PK + ZD + DG + PGK

6. Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego dla potrzeb nowoczesnej gospodarki.

Zadania:

- 6.1. Opracowywanie prognozy zapotrzebowania na określone profile kształcenia we współpracy z organizacjami zrzeszającymi pracodawców oraz Powiatowym Urzędem Pracy.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej + DG + PUP
- 6.2. Współpraca z samorządem powiatowym w zakresie uruchamiania pożądaných kierunków kształcenia zawodowego.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej
- 6.3. Współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w zakresie propagowania pożądaných profili kształcenia zawodowego.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej
- 6.4. Współpraca z PUP i innymi jednostkami zajmującymi się instytucjonalnie podnoszeniem i dostosowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej

7. Aktywna promocja gospodarcza miasta.

Zadania:

- 7.1. Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych.
Wydział Promocji i Kultury
- 7.2. Współpraca z instytucjami zajmującymi się profesjonalnym marketingiem gospodarczym.
Wydział Promocji i Kultury
- 7.3. Pomoc w promocji lokalnych produktów jako jednej z form promocji miasta.
Wydział Promocji i Kultury

CEL STRATEGICZNY III: "Kształtowanie ładu przestrzennego dla potrzeb funkcjonalności i rozwoju społeczno-gospodarczego miasta".

CELE OPERACYJNE:

1. Zwiększenie efektywności planowania przestrzennego.

Zadania:

- 1.1. Zwiększanie powierzchni miasta objętej planami miejscowymi.
Wydział Gospodarki Przestrzennej i Architektury + MZU
- 1.2. Wykup terenów przeznaczonych na realizację celów publicznych.
Wydział Gospodarki Nieruchomościami

2. Uporządkowanie i poprawa stanu zagospodarowania zabytkowego centrum miasta przy zachowaniu jego tożsamości i walorów urbanistyczno-architektonicznych.

Zadania:

- 2.1. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta ze szczególnym uwzględnieniem zabytkowej osady fabrycznej.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + KZ + GN + GL + GK
- 2.2. Opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami.
Miejski Konserwator Zabytków
- 2.3. Opracowanie planów zagospodarowania zabytkowych kwartałów mieszkaniowych i ich realizacja.
Miejski Konserwator Zabytków + PA + MZU
- 2.4. Likwidacja substandardowej zabudowy w celu uporządkowania układu zabytkowego i podniesienia estetyki miasta.
Miejski Konserwator Zabytków + GN + GL + PA
- 2.5. Rewaloryzacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + FP

3. Poprawa funkcjonowania wewnętrznego układu komunikacyjnego miasta zintegrowanego z regionalną i krajową siecią komunikacyjną.

Zadania:

- 3.1. Zwiększenie ilości połączeń drogowych pomiędzy południowo-wschodnimi a północno-zachodnimi dzielnicami miasta.
Wydział Gospodarki Przestrzennej i Architektury + MZU + GN
- 3.2. Budowa dróg głównych obszarowych i zbiorczych przewidzianych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK + GN

4. Działania na rzecz poprawy estetyki miasta.

Zadania:

- 4.1. Opracowanie wytycznych do projektowania nawierzchni ulic, małej architektury i urządzania terenów zielonych w zakresie poprawy estetyki.
Wydział Gospodarki Przestrzennej i Architektury + MZU + KZ + GK

4.2. Wprowadzenie w zapisach planów miejscowych lokalnych standardów urbanistycznych kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu celem poprawy ładu przestrzennego i estetyki miasta.

Wydział Gospodarki Przestrzennej i Architektury + KZ + MZU

4.3. Poprawa estetyki obszarów zurbanizowanych, zwłaszcza starych zdegradowanych dzielnic mieszkaniowych.

Miejski Konserwator Zabytków + GL + GN + PA + GK

4.4. Opracowanie systemu zachęt dla właścicieli realizujących remonty elewacji budynków w centrum miasta oraz w miejscach pierwszego kontaktu przyjezdnych.

Wydział Podatków i Opłat + PA + RI

CEL STRATEGICZNY IV: "Podniesienie rangi Żyrardowa jako znaczącego ośrodka turystycznego."

CELE OPERACYJNE:

1. Opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu marketingu turystycznego miasta

Zadania:

1.1. Uruchomienie Punktu Informacji Turystycznej i Kulturalnej.

Wydział Promocji Miasta i Kultury + FP

1.2. Współpraca z Mazowiecką Regionalną Organizacją Turystyczną.

Wydział Promocji Miasta i Kultury + FP

1.3. Uruchomienie Portalu Turystycznego Miasta Żyrardowa.

Wydział Promocji Miasta i Kultury

2. Stworzenie warunków do rozwoju infrastruktury turystycznej.

Zadania:

2.1. Wytyczenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych Miasta i okolic.

Wydział Promocji Miasta i Kultury + OSiR + RI

2.2. Przygotowanie oferty inwestycyjnej w zakresie usług turystycznych.

Wydział Promocji Miasta i Kultury + RI + GN + PA

3. Wdrażanie produktów turystycznych.

Zadania:

3.1. Współpraca z gminami w zakresie realizacji projektu „INDUSTRIALNE MAZOWSZE”.

Wydział Promocji Miasta i Kultury + FP

3.2. Podjęcie działań w celu wykreowania nowych produktów turystycznych i ich promocja.

Wydział Promocji Miasta i Kultury

CEL STRATEGICZNY V: "Rozwój infrastruktury technicznej".

CELE OPERACYJNE:

1. Poprawa systemu zaopatrzenia miasta w wodę.

Zadania:

- 1.1. Budowa drugostronnego zasilania Miasta w wodę.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej + GK + RI
- 1.2. Rozbudowa sieci wodociągowej.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej + RI
- 1.3. Modernizacja i remonty przestarzałych sieci wodociągowych
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

2. Poprawa gospodarki ściekowej.

Zadania:

- 2.1. Dalsza modernizacja oczyszczalni ścieków stosownie do zmieniających się przepisów o ochronie środowiska.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
- 2.2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnych, zgodna z opracowaną koncepcją.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej + RI
- 2.3. Przebudowa kanału rozszarpcowego
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
- 2.4. Modernizacja i remonty istniejących sieci kanalizacyjnych.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

3. Usprawnienie gospodarki wodami opadowymi w mieście.

Zadania:

- 3.1. Współdziałanie z sąsiadującymi samorządami w zakresie rozwiązywania problemów odprowadzania wód opadowych i roztopowych.
Wydział Gospodarki Komunalnej + RI + PGK
- 3.2. Budowa kolektora deszczowego w miejscu rowu burzowego „60”.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + PGK + GK
- 3.3. Modernizacja istniejących kolektorów deszczowych.
Wydział Gospodarki Komunalnej + PGK
- 3.4. Budowa podczyszczalni wód deszczowych na istniejących wylotach kolektorów do rzeki Pisi.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK
- 3.5. Podjęcie działań zmierzających do zmiany odbiornika ścieków deszczowych z kolektora „51”.
Wydział Gospodarki Komunalnej + RI

4. Usprawnienie gospodarki odpadami.

Zadania:

- 4.1. Współpraca z sąsiednimi gminami na rzecz prowadzenia wspólnej gospod. odpadami.
Wydział Gospodarki Komunalnej + PGK

- 4.2. Rekultywacja istniejącego składowiska odpadów.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
- 4.3. Stwarzanie warunków do selektywnej zbiórki odpadów.
Wydział Gospodarki Komunalnej + PGK
- 4.4. W przypadku braku rozwiązań centralnych podjęcie działań służących realizacji alternatywnego sposobu utylizacji odpadów na terenach własnych Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej.
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

5. Poprawa stanu technicznego dróg.

Zadania:

- 5.1. Budowa dróg gminnych w oparciu o wieloletnie programy budowy dróg.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK + GN
- 5.2. Przebudowa i remonty istniejących dróg z uwzględnieniem budowy dodatkowych miejsc parkingowych.
Wydział Gospodarki Komunalnej + RI + GN
- 5.3. Budowa "małej" obwodnicy.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + PA + GN
- 5.4. Budowa parkingów miejskich.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK + PA + GN
- 5.5. Przebudowa przejazdu pod torami przy skrzyżowaniu ul. Św. Jana i Radziwiłłowskiej.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji
- 5.6. Budowa ciągu pieszo-rowerowego po trasie kolektora 51.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK + GN

6. Dalsza rozbudowa i modernizacja systemu ciepłowniczego.

Zadania:

- 6.1. Opracowanie koncepcji zaopatrzenia miasta w ciepło.
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
- 6.2. Kontynuacja modernizacji ciepłowni miejskiej, dostosowanej do norm ekologicznych.
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
- 6.3. Kontynuacja modernizacji miejskiej sieci ciepłej.
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
- 6.4. Budowa nowych źródeł ciepła.
Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej

7. Działania na rzecz rozbudowy i modernizacji sieci gazowych i energetycznych.

Zadania:

- 7.1. Podjęcie działań na rzecz rozbudowy istniejącej sieci gazowej.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK
- 7.2. Podjęcie działań na rzecz budowy drugostronnego zasilania Miasta w gaz.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK
- 7.3. Podjęcie działań na rzecz budowy nowych sieci SN i NN na terenach pofabrycznych.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK

- 7.4. Podjęcie działań na rzecz skablowania napowietrznych sieci energetycznych SN i NN.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK
- 7.5. Podjęcie działań na rzecz skablowania sieci SN nad Zalewem Żyrardowskim.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji
- 7.6. Podjęcie działań na rzecz rozbudowy sieci energetycznych na nowych terenach inwestycyjnych.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK

8. Kontynuowanie działań na rzecz informatyzacji miasta.

Zadania:

- 8.1. Zapewnienie dostępu do bezpłatnego szerokopasmowego internetu na terenie miasta.
Wydział Ogólno-Organizacyjny
- 8.2. Umieszczanie kanałów technologicznych w budowanych i modernizowanych drogach.
Wydział Rozwoju Miasta i Inwestycji + GK
- 8.3. Rozwój i udoskonalanie e-administracji.
Wydział Ogólno-Organizacyjny

CEL STRATEGICZNY VI: "Kreowanie prolokalnych postaw społeczeństwa".

CELE OPERACYJNE:

1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych.

Zadania:

- 1.1. Inspirowanie i wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz społeczności lokalnej.
Wydział Promocji i Kultury + media lokalne
- 1.2. Utworzenie platformy współpracy z NGO.
Wydział Promocji i Kultury + FP

2. Upowszechnianie wiedzy o historii i tradycjach miasta wśród społeczeństwa lokalnego.

Zadania:

- 2.1. Realizacja zadań w zakresie kształtowania postaw patriotyzmu lokalnego – głównie wśród dzieci i młodzieży.
Wydział Promocji i Kultury + OW+ FP + media + placówki oświatowo-wychowawcze
- 2.2. Organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży pozwalających na zdobywanie oraz rozszerzanie wiedzy o mieście.
Wydział Oświaty i Kultury Fizycznej + PK + placówki oświatowo-wychowawcze
- 2.3. Współpraca z lokalnymi mediami w dziedzinie upowszechniania wiedzy o historii i tradycjach miasta.
Wydział Promocji i Kultury

3. Działania na rzecz zwiększania identyfikacji społeczeństwa z miastem.

Zadania:

3.1. Wspieranie instytucji i przedsięwzięć naukowych, kulturalnych i sportowych, wokół których następuje integracja mieszkańców.

Wydział Promocji i Kultury + FP

3.2. Wspieranie działalności samorządów mieszkańców.

Wydział Ogólno-Organizacyjny

3.3. Edukacja mieszkańców w dziedzinie funkcjonowania samorządu terytorialnego w celu aktywizacji społeczności lokalnej i powstania społeczeństwa obywatelskiego.

Wydział Ogólno-Organizacyjny + PK

V. MONITORING STRATEGII

Strategia rozwoju jest dokumentem, który określa kierunki prowadzonej działalności w perspektywie najbliższych piętnastu lat. Osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych jest możliwe poprzez systematyczną realizację poszczególnych zadań inwestycyjnych.

W celu ułatwienia kontroli tempa i stopnia realizacji działań zapisanych w niniejszym dokumencie zaproponowany został zestaw wskaźników odnoszących się do głównych obszarów działalności społeczno-gospodarczej miasta.

Monitoring strategii rozwoju jest ciągłym procesem obserwacji wybranych wskaźników w celu zbierania informacji na temat skuteczności prowadzonych działań. (rokiem bazowym dla monitoringu strategii będzie rok 2008).

W ramach monitoringu Strategii raz na pięć lat należy dokonać przeglądu wyznaczonych celów i zadań oraz postępów i trudności towarzyszących jej realizacji.

Tabela. Zestawienie przykładowych wskaźników monitorowania.

<i>Cel strategiczny</i>	<i>Wskaźniki monitorowania</i>
<p>I. Ciągłą poprawa życia mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba mieszkańców - przyrost naturalny - saldo migracji - zespół mierników dotyczących warunków mieszkaniowych - struktura wykształcenia mieszkańców, - ilość miejsc w przedszkolach - ilość komputerów dla dzieci i młodzieży w szkołach, - wyniki egzaminów końcowych na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych w stosunku do średniej wojewódzkiej/krajowej - liczba osób korzystających z różnych form pomocy społecznej - liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych - liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałaniu bezrobociu - ilość osób korzystających z pożyczek na uruchomienie własnej działalności i na utworzenie dodatkowych miejsc pracy - wskaźniki dotyczące bezpieczeństwa - liczba imprez kulturalnych i społecznych o charakterze ponadlokalnym - zespół mierników dotyczących jakości środowiska - ilości połączeń z Warszawą oraz innymi ośrodkami ważnymi dla mieszkańców Żyrardowa
<p>II. Wzmocnienie pozycji Żyrardowa jako znaczącego ośrodka gospodarczego między Warszawą a Łodzią</p>	<ul style="list-style-type: none"> - procentowy udział powierzchni terenów przemysłowych w stosunku do ogólnej ilości terenów w mieście, - dynamika noworejestrowanych podmiotów gospodarczych - ilość nowoutworzonych miejsc pracy - przyrost ilości jednostek otoczenia rynkowego - dynamika zatrudnienia i liczba bezrobotnych - liczba bezpośrednich inwestycji zagranicznych - liczba przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym i mieszanym - liczba instytucji i ośrodków pełniących funkcje ponadlokalne - dynamika dochodów własnych - wysokość środków pomocowych krajowych i zagranicznych pozyskanych przez gminę

<i>Cel strategiczny</i>	<i>Wskaźniki monitorowania</i>
III. Kształtowanie ładu przestrzennego dla potrzeb funkcjonalności i rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.	<ul style="list-style-type: none"> - udział powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego - zespół wskaźników dotyczących realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji
IV. Podniesienie rangi Żyrardowa jako znaczącego ośrodka turystycznego	<ul style="list-style-type: none"> - ilość osób korzystających z usług Punktu Informacji Turystycznej - ilość osób odwiedzających Portal Turystyczny Miasta Żyrardowa - przyrost ilości miejsc noclegowych oraz punktów świadczących usługi gastronomiczne
V. Rozwój infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> - przyrost długości sieci wodociągowej, sanitarnej, gazowej, ciepłej, energetycznej - przyrost długości i powierzchni dróg utwardzonych - udział dróg utwardzonych w ogólnej ilości dróg w mieście - długość ścieżek rowerowych (w km) - ilość osób korzystających z bezpłatnego internetu bezprzewodowego na terenie miasta
VI. Kreowanie prolokalnych postaw społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> - liczba działających organizacji pozarządowych

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ ZAPISANYCH W STRATEGII ROZWOJU ŻYRARDOWA

Prezentowany harmonogram obejmuje okres 2010-2014. Przyjęty okres jest zgodny z zasadą programowania średniookresowego. Znakiem "X" oznaczone są lata rozpoczęcia, realizacji i zakończenia poszczególnych zadań. Zapis "aktualizacja" użyty w odniesieniu do niektórych zadań oznacza, że opracowane plany, oferty, prognozy itp. będą aktualizowane corocznie w całym okresie realizacji. Zapis "wg potrzeb" oznacza, że zadanie będzie wykonywane w okresie występowania potrzeby jego realizacji.

Numer zadania	Treść zadania	Termin realizacji				
		2010	2011	2012	2013	2014 po roku 2014
I. Ciągła poprawa warunków życia mieszkańców.						
<i>I. Poprawa warunków mieszkaniowych.</i>						
I.1.1	Wspieranie i realizacja budownictwa mieszkaniowego dostosowanego do zróżnicowanych potrzeb i możliwości materialnych mieszkańców.	X	X	X	X	X
I.1.2	Aktualizacja zasad zaspakajania potrzeb mieszkaniowych do istniejących warunków.	X				
I.1.3	Poprawa stanu technicznego i standardu budynków komunalnych.	X	X	X	X	X
I.1.4	Tworzenie przestrzeni publicznej dla celów rekreacyjnych.	X	X	X	X	X
2. Shwarzanie warunków dla zapewnienia wysokiego poziomu edukacji na wszystkich etapach kształcenia.						
I.2.1	Zwiększenie ilości miejsc w przedszkolach.		X			
I.2.2	Poprawa bazy sportowej gminnych zespołów szkół.		X		X	X
I.2.3	Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych.	X	X	X	X	X
I.2.4	Organizacja zajęć specjalistycznych dla dzieci.	X	X	X	X	X
I.2.5	Podjęcie inicjatyw na rzecz poprawy bazy lokalowej szkół ponadgimnazjalnych.	X	X	X	X	X
I.2.6	Poprawa wyników nauczania.	X	X	X	X	X
I.2.7	Dążenie do lokalizacji na terenie miasta uczelni wyższych, w tym filii renomowanych uczelni państwowych.	X	X	X	X	X
3. Wspieranie rodzin w samodzielnym wypełnianiu podstawowych funkcji.						
I.3.1	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego.	X	X	X	X	X
I.3.2	Przygotowanie oferty zajęć edukacyjnych dla rodziców i opiekunów.	X		aktualizacja		X
I.3.3	Integrowanie działań różnych środowisk na rzecz pomocy rodzinie.	X	X	X	X	X
I.3.4	Prowadzenie różnych form aktywizacji bezrobotnych.	X	X	X	X	X
4. Rozwój zintegrowanego systemu aktywizacji i pomocy dla osób starszych oraz niepełnosprawnych						
I.4.1	Współpraca z Wyższą Szkołą Rozwoju Lokalnego w zakresie wspierania Uniwersytetu Trzeciego Wieku.	X	X	X	X	X
I.4.2	Podjęcie działań na rzecz poszerzenia oferty usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	X	X	X	X	X
I.4.3	Wspieranie działań instytucji i organizacji pozarząd. na rzecz osób starszych oraz niepełnosprawnych.	X	X	X	X	X

Numer zadania	Treść zadania	Termin realizacji				
		2010	2011	2012	2013	2014 po roku 2014
5. Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego						
1.5.1	Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego.	X	X	X	X	wg potrzeb
1.5.2	Wprowadzenie działania Straży Miejskiej w systemie całodobowym.			X		
1.5.3	Podjęcie działań na rzecz zwiększenia ilości policyjnych patroli pieszych.	X				wg potrzeb
1.5.4	Poprawa infrastruktury związanej z bezpieczeństwem ruchu drogowego.	X	X	X	X	X
1.5.5	Organizacja miasteczka ruchu drogowego dla dzieci i młodzieży.			X		
6. Wzbgacanie oferty kulturalnej miasta						
1.6.1	Nawiązywanie współpracy z placówkami kulturalnymi i uczelniami o profilu artystycznym z Warszawy i Łodzi.	X	X	X	X	X
1.6.2	Stwarzanie warunków sprzyjających integracji lokalnego środowiska artystów.	X	X	X	X	X
1.6.3	Poszerzanie i zacieśnianie współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami działającymi na niwie kultury i sztuki.	X	X	X	X	X
1.6.4	Budowa nowoczesnej Miejskiej Biblioteki Publicznej.					
1.6.5	Kontynuowanie działań zmierzających do ulokowania w mieście Centrum Sztuki Filmowej i Telewizyjnej.	X	X	X		
7. Działania na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców						
1.7.1	Wdrażanie programów profilaktycznych.	X	X	X	X	X
1.7.2	Wspieranie działań na rzecz funkcjonowania szpitala oraz poprawy jakości świadczonych usług medycznych.	X	X	X	X	X
1.7.3	Zacieśnianie współpracy z niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej.	X	X	X	X	X
1.7.4	Budowa ławiska dla helikopterów medycznych.		X			
8. Dążenie do rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej oraz jej wszechstronnego wykorzystania						
1.8.1	Poprawa zagospodarowania terenu przy Zalewie Żyrardowskim.			X	X	X
1.8.2	Rozwój sieci ścieżek rowerowych.	X	X	X	X	X
1.8.3	Modernizacja stadionu miejskiego przy ul. Piastowskiej wraz przyległymi terenami zielonymi.				X	
1.8.4	Podjęcie działań na rzecz budowy przejścia przez obwodnicę od strony osiedla Żeromskiego.			X		
9. Poprawa stanu środowiska naturalnego w mieście.						
1.9.1	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.	X	X	X	X	X
1.9.2	Zachowanie procentowego udziału terenów zieleni miejskiej w ogólnej powierzchni miasta.	X	X	X	X	X
1.9.3	Utrzymywanie i poprawa estetyki terenów zielonych w mieście.	X	X	X	X	X
1.9.4	Zagospodarowanie i renaturyzacja ciągów wodnych na terenie miasta.			X	X	X
1.9.5	Wdrażanie programu obniżenia niskiej emisji.	X	X	X	X	X
1.9.6	Rozszerzenie zakresu selektywnej zbiórki odpadów.		X	X	X	X
1.9.7	Realizacja programu utylizacji wyrobów azbestowych.	X	X	X	X	X

Numer zadania	Treść zadania	Termin realizacji				
		2010	2011	2012	2013	2014 po roku 2014
10. Poprawa skomunikowania Żyrardowa z regionem i krajem.						
I.10.1	Podjęcie działań na rzecz zwiększenia ilości połączeń kolejowych z Warszawą.	X	X	X	X	X
I.10.2	Podjęcie działań na rzecz zwiększenia ilości połączeń komunikacyjnych z ośrodkami, w których świadczona jest obsługa mieszkańców miasta z zakresu sądownictwa i administracji publicznej.	X	X	X	X	X
II. Wzmocnienie pozycji Żyrardowa jako znaczącego ośrodka gospodarczego między Warszawą a Łodzią						
1. Prowadzenie pro rozwojowej polityki gospodarowania terenami.						
II.1.1	Zwiększenie ilości terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność produkcyjną.	X	X	X	X	X
II.1.2	Poszerzenie katalogu ofert inwestycyjnych.	X	X	X	X	X
II.1.3	Opracowanie planów uzbrajania terenów rozwojowych.	X				aktualizacja
II.1.4	Opracowanie listy pożądanych gałęzi i branż przemysłu.	X				aktualizacja
II.1.5	Podjęcie działań na rzecz poszerzenia granic miasta.	X	X			
2. Dążenie do zwiększenia udziału działalności produkcyjnej w sferze gospodarczej						
II.2.1	Opracowanie programu zachęt dla inwestorów działających w sferze produkcyjnej.		X			aktualizacja
II.2.2	Zwiększenie ilości terenów dla realizacji inwestycji produkcyjnych.		X	X		wg potrzeb
II.2.3	Uzbrojenie terenów stanowiących ofertę dla inwestorów.		X	X		wg potrzeb
3. Wsparcie sektora MŚP.						
II.3.1	Wypracowanie form i metod współpracy samorządu lokalnego z sektorem MŚP.	X				aktualizacja
II.3.2	Prowadzenie doradztwa w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.	X	X	X	X	X
II.3.3	Zacieśnianie współpracy samorządu z instytucjami pozarządowymi działającymi na rzecz MŚP.	X	X	X	X	X
4. Współpraca z samorządami sąsiednich gmin na rzecz rozwoju gospodarczego obszaru.						
II.4.1	Podjęcie działań na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów infrastrukturalnych.	X	X	X	X	X
II.4.2	Opracowanie i promocja wspólnej oferty inwestycyjnej.		X			aktualizacja
5. Rozwój usług ponadlokalnych.						
II.5.1	Diagnozowanie oczekiwań mieszkańców sąsiednich gmin w zakresie oferty usług o znaczeniu ponadlokalnym		X	X	X	X
II.5.2	Dążenie do wzbogacania oferty usług o znaczeniu ponadlokalnym zgodnie z oczekiwaniami rynku.	X	X	X	X	X
II.5.3	Podjęcie działań na rzecz poprawy jakości świadczonych usług ponadlokalnych.	X	X	X	X	X
6. Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego dla potrzeb nowoczesnej gospodarki.						
II.6.1	Opracowanie prognozy zapotrzebowania na określone profile kształcenia we współpracy z organizacjami zrzeszającymi pracodawców oraz Powiatowym Urzędem Pracy.	X				aktualizacja
II.6.2	Współpraca z samorządem powiatowym w zakresie uruchamiania pożądanych kierunków kształcenia zawodowego.	X	X	X	X	X
II.6.3	Współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w zakresie propagowania pożądanych profili kształcenia zawodowego.	X	X	X	X	X

Numer zadania	Treść zadania	Termin realizacji				
		2010	2011	2012	2013	2014 po roku 2014
II.6.4	Współpraca z PUP i innymi jednostkami zajmującymi się instytucjonalnie podnoszeniem i dostosowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.	X	X	X	X	X
7. Aktywna promocja gospodarcza miasta.						
II.7.1	Opracowanie i rozpowszechnianie materiałów promocyjnych.	X	X	X	X	X
II.7.2	Współpraca z instytucjami zajmującymi się profesjonalnym marketingiem gospodarczym.	X	X	X	X	X
II.7.3	Pomoc w promocji lokalnych produktów jako jednej z form promocji miasta.	X	X	X	X	X
III. Kształtowanie ładu przestrzennego dla potrzeb funkcjonalności i rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.						
1. Zwiększenie efektywności planowania przestrzennego.						
III.1.1	Zwiększanie powierzchni miasta objętej planami miejscowymi.	X	X	X	X	X
III.1.2	Wykup terenów przeznaczonych na realizację celów publicznych.	X	X	X	X	X
2. Uporządkowanie i poprawa stanu zagospodarowania zabytкового centrum miasta przy zachowaniu jego tożsamości i walorów urbanistyczno-architektonicznych						
III.2.1	Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta ze szczególnym uwzględnieniem zabytkowej osady fabrycznej.	X	X	X	X	X
III.2.2	Opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami.	X				
III.2.3	Opracowanie planów zagospodarowania zabytkowych kwartałów mieszkaniowych i ich realizacja.		X	X	X	X
III.2.4	Likwidacja substandardowej zabudowy w celu uporządkowania układu zabytkowego i podniesienia estetyki miasta.	X	X	X	X	X
III.2.5	Rewaloryzacja zabytkowych obiektów użyteczności publicznej.	X	X	X	X	X
3. Poprawa funkcjonowania wewnętrzznego układu komunikacyjnego miasta zintegrowanego z regionalną i krajową siecią komunikacyjną.						
III.3.1	Zwiększenie ilości połączeń drogowych pomiędzy południowo-wschodnimi a północno-zachodnimi dzielnicami miasta.					X
III.3.2	Budowa dróg głównych obszarowych i zbiorczych przewidzianych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.				X	X
4. Działania na rzecz poprawy estetyki miasta.						
III.4.1	Opracowanie wytycznych do projektowania nawierzchni ulic, małej architektury i urządzania terenów zielonych w zakresie poprawy estetyki.	X				
III.4.2	Wprowadzenie w zapisach planów miejscowych lokalnych standardów urbanistycznych kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu celem poprawy ładu przestrzennego i estetyki miasta.	X	X	X	X	X
III.4.3	Poprawa estetyki obszarów zurbanizowanych, zwłaszcza starych zdegradowanych dzielnic mieszkaniowych.	X	X	X	X	X
III.4.4	Opracowanie systemu zachęt dla właścicieli realizujących remonty elewacji budynków w centrum miasta oraz miejscach pierwszego kontaktu przyjezdnych.			X		

Numer zadania	Treść zadania	Termin realizacji					
		2010	2011	2012	2013	2014	po roku 2014
IV. Podniesienie rangi Żyrardowa jako znaczącego ośrodka turystycznego.							
1. Opracowanie i wdrożenie efektywnego systemu marketingu turystycznego miasta							
IV.1.1	Uruchomienie Punktu Informacji Turystycznej i Kulturalnej.		X				
IV.1.2	Współpraca z Mazowiecką Regionalną Organizacją Turystyczną.	X	X	X	X		X
IV.1.3	Uruchomienie Portalu Turystycznego Miasta Żyrardowa.		X				
2. Stworzenie warunków do rozwoju infrastruktury turystycznej.							
IV.2.1	Wytyczenie i zagospodarowanie szlaków turystycznych miasta i okolic.			X	X		X
IV.2.2	Przygotowanie oferty inwestycyjnej w zakresie usług turystycznych.	X					
3. Wdrażanie produktów turystycznych.							
IV.3.1	Współpraca z gminami w zakresie realizacji projektu "INDUSTRIALNE MAZOWSZE".	X	X	X	X	X	wg potrzeb
IV.3.2	Podjęcie działań w celu wykreowania nowych produktów turystycznych i ich promocja.	X	X	X	X	X	wg potrzeb
V. Rozwój infrastruktury technicznej.							
1. Poprawa systemu zaopatrzenia miasta w wodę.							
V.1.1	Budowa drugostronnego zasilania Miasta w wodę.					X	X
V.1.2	Rozbudowa sieci wodociągowej.	X	X	X	X	X	X
V.1.3	Modernizacja i remonty przestarzałych sieci wodociągowych.	X	X	X	X	X	X
2. Poprawa gospodarki ściekowej.							
V.2.1	Dalsza modernizacja oczyszczalni ścieków stosownie do zmieniających się przepisów o ochronie środowiska.	X	X	X	X	X	X
V.2.2	Rozbudowa sieci kanalizacyjnych, zgodna z opracowaną koncepcją.	X	X	X	X	X	X
V.2.3	Przebudowa kanału rozszarniczego.	X	X	X	X	X	X
V.2.4	Modernizacja i remonty istniejących sieci kanalizacyjnych.	X	X	X	X	X	X
3. Usprawnienie gospodarki wodami opadowymi w mieście.							
V.3.1	Współdziałanie z sąsiadującymi samorządami w zakresie rozwiązywania problemów odprowadzania wód opadowych i roztopowych.	X	X	X	X	X	X
V.3.2	Budowa kolektora deszczowego w miejscu rowu burzowego „60”.					X	X
V.3.3	Modernizacja istniejących kolektorów deszczowych.					X	X
V.3.4	Budowa podczyszczalni wód deszczowych na istniejących wylotach kolektorów do rzeki Pisi.						X
V.3.5	Podjęcie działań zmierzających do zmiany odbiornika ścieków deszczowych z kolektora „51”.						X
4. Usprawnienie gospodarki odpadami.							
V.4.1	Współpraca z sąsiednimi gminami na rzecz prowadzenia wspólnej gospodarki odpadami.	X	X	X	X	X	X
V.4.2	Rekultywacja istniejącego składowiska odpadów.	X	X	X	X	X	X
V.4.3	Stwarzanie warunków do selektywnej zbiórki odpadów.	X	X	X	X	X	X

Numer zadania	Treść zadania	Termin realizacji				
		2010	2011	2012	2013	2014 po roku 2014
V.4.4	W przypadku braku rozwiązań centralnych podjęcie działań służących realizacji alternatywnego sposobu utylizacji odpadów na terenach własnych Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej.			X	X	
5. Poprawa stanu technicznego dróg.						
V.5.1	Budowa dróg gminnych w oparciu o wieloletnie programy budowy dróg.	X	X	X	X	X
V.5.2	Przebudowa i remonty istniejących dróg z uwzględnieniem budowy dodatkowych miejsc parkingowych.	X	X	X	X	X
V.5.3	Budowa "małej" obwodnicy.				X	X
V.5.4	Budowa parkingów miejskich.			X	X	X
V.5.5	Przebudowa przejazdu pod torami przy skrzyżowaniu ulic Św. Jana i Radziwiłłowskiej.					X
V.5.6	Budowa ciągu pieszo-rowerowego po trasie kolektora 51.			X	X	X
6. Dalsza rozbudowa i modernizacja systemu ciepłowniczego.						
V.6.1	Opracowanie koncepcji zaopatrzenia miasta w ciepło.	X	X			
V.6.2	Kontynuacja modernizacji ciepłowni miejskiej, dostosowanej do norm ekologicznych.	X	X	X	X	X
V.6.3	Kontynuacja modernizacji miejskiej sieci ciepłowniczej.	X	X	X	X	
V.6.4	Budowa nowych źródeł ciepła.		X	X		
7. Działania na rzecz rozbudowy i modernizacji sieci gazowych i energetycznych.						
V.7.1	Podjęcie działań na rzecz rozbudowy istniejącej sieci gazowej.	X	X	X	X	X
V.7.2	Podjęcie działań na rzecz budowy drugostronnego zasilania miasta w gaz.	X				wg potrzeb
V.7.3	Podjęcie działań na rzecz budowy nowych sieci SN i NN na terenach pofabrycznych.	X	X	X	X	X
V.7.4	Podjęcie działań na rzecz skablowania napowietrznych sieci energetycznych SN i NN.	X	X	X	X	X
V.7.5	Podjęcie działań na rzecz skablowania sieci SN nad Zalewem Żyrardowskim.	X				wg potrzeb
V.7.6	Podjęcie działań na rzecz rozbudowy sieci energetycznych na nowych terenach inwestycyjnych.	X	X	X	X	X
8. Kontynuacja działań na rzecz informatyzacji miasta.						
V.8.1	Zapewnienie dostępu do bezpłatnego szerokopasmowego internetu na terenie miasta.	X				
V.8.2	Umieszczanie kanałów technologicznych w budowanych i modernizowanych drogach.	X	X	X	X	X
V.8.3	Rozwój i udoskonalanie e-administracji.	X	X	X	X	X
VI. Kreowanie prolokalnych postaw społeczeństwa.						
1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych.						
VI.1.1	Inspirowanie i wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz społeczności lokalnej.	X	X	X	X	X
VI.1.2	Utworzenie platformy współpracy z NGO.			X		
2. Upowszechnianie wiedzy o historii i tradycjach miasta wśród społeczeństwa lokalnego.						
VI.2.1	Realizacja zadań w zakresie kształtowania postaw patriotyzmu lokalnego – głównie wśród dzieci i młodzieży.	X	X	X	X	X

Numer zadania	Treść zadania	Termin realizacji						
		2010	2011	2012	2013	2014	po roku 2014	
VI.2.2	Organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży pozwalających na zdobywanie oraz rozszerzanie wiedzy o mieście.	X	X	X	X	X	X	
VI.2.3	Współpraca z lokalnymi mediami w dziedzinie upowszechniania wiedzy o historii i tradycjach miasta.	X	X	X	X	X	X	
3. Działania na rzecz zwiększania identyfikacji społeczeństwa z miastem								
VI.3.1	Wspieranie instytucji i przedsięwzięć naukowych, kulturalnych i sportowych, wokół których następuje integracja mieszkańców.	X	X	X	X	X	X	
VI.3.2	Wspieranie działalności samorządów mieszkańców.	X	X	X	X	X	X	
VI.3.3	Edukacja mieszkańców w dziedzinie funkcjonowania samorządu terytorialnego w celu aktywizacji społeczności lokalnej i powstania społeczeństwa obywatelskiego.	X	X	X	X	X	X	